

372.120.13

ร 375 ค

ร.3

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของครู

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี

ปริญญานิพนธ์

-

ของ

รัตนา พงษ์ทันใจงาม

23 ส.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

197216

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของครู  
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี

บทคัดย่อ

ของ

รัตนา พงษ์พันธุ์งาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาด้าน วิชาเอกการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2538

ในการวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู  
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะ  
ที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี  
ในด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์  
ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน  
การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล  
เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า มีความเชื่อมั่น .95 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธี  
การหาค่าคะแนนเฉลี่ย หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของ  
ค่าคะแนนเฉลี่ยโดยใช้ค่าสถิติค่าที ( $t - test$ ) แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระ  
(Independent Sample) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way  
Analysis of Variance)

#### การวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี  
ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู และขนาด  
ของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวม  
และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับ  
มากสูงกว่าด้านอื่น

2. จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์  
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ระหว่างครูโรงเรียนประถมศึกษา  
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู  
และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า  
มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในภาพรวมและรายด้าน มากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษา  
ต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี  
ที่มีประสบการณ์การเป็นครูน้อยกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ  
ที่พึงประสงค์ด้านภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี  
ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพของ  
ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี มากกว่าครูโรงเรียน  
ประถมศึกษา ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ  
ที่ระดับ .05

DESIRABLE CHARACTERISTICS OF DISTRICT PRIMARY EDUCATION  
SUPERVISOR AS PERCEIVED BY TEACHERS UNDER  
THE OFFICE OF DISTRICT PRIMARY EDUCATION  
IN CHANGWAT SUPHAN BURI

AN ABSTRACT

BY

RATANA PONGPHANNGAM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the  
Master of Education degree in Educational Administration  
at Srinakharinwirot University

July 1995

The purposes of this study were to investigate and to compare the opinions of the elementary school teachers under the Office of District Primary Education in Changwat Suphan Buri towards the desirable characteristics of education supervisors under the Office of District Primary Education in Changwat Suphan Buri in personality traits, academic and professional aspects which were categorized by educational degree, teaching experiences and school size.

The sample consisted of 380 teachers in the primary school under the Office of District Primary Education in Changwat Suphan Buri. The instrument used for Collecting data was the rating scale questionnaire with reliability of .95. The statistics used for analysis of data were mean, standard deviation, t - test of two Independent Sample, and one way analysis of variance.

The results of the study revealed that

1. The opinions of the elementary school teachers towards the desirable characteristics in all and specific aspects were in high level. Of all the personality traits were the highest.

2. When compared to opinions of the elementary school teachers with different educational qualifications, teaching experiences and school size. It was found that the teachers with bachelor's degree or higher had more opinions towards the desirable characteristics in all and specific aspects than the teachers with degree lower than the bachelor's at the statistical significance level .05.

It was found no difference among the elementary school teachers with teaching experiences less than ten years and more than ten years in the opinions on desirable characteristics of the supervisors.

Elementary school teachers in large school had more opinions towards the desirable characteristics than teachers of medium and small school at the .05 statistical significance level.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ดร.ประสพ แสนคำเครือ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ดร.ประสพ แสนคำเครือ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์สังวาลย์ คล้ายกระแสน)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่...๘๖...เดือน.....กรกฎาคม..... พ.ศ. 2538

## ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี ได้รับความกรุณาเป็นอย่างดีจากอาจารย์ ดร.ประสพ แสนคำเครือ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร อาจารย์สังวาลย์ คล้ายกระแสน กรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ตรวจ แก้ไข และให้คำปรึกษาด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง รวมทั้งคณาจารย์ ภาควิชาบริหารการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของคณาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะแบบสอบถาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร วรุตบางกูร ทำให้คำแนะนำต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ อาจารย์อัญชลี สุตธรรม เป็นอย่างสูง ที่ได้ช่วยเหลือในเรื่องการค้นคว้าและด้านภาษาต่างประเทศแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ ศึกษาในเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนข้าราชการครูผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคน ที่ไม่สามารถกล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้ช่วยเหลือและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีแก่ผู้วิจัย และที่จะลืมเสียมิได้ ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของผู้วิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ท่านพระครูบวรยัตติวรารามณ์ รองเจ้าคณะอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี คุณกิจ เกียรติสมกิจ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี คุณไพฑูรย์ โกพิณไธว หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี คุณอัศนีย์ พัฒนเจริญรักษ์ คุณมาลี กาลังเอก คุณพิชัย คุณประยูร คุณนารัตน์ คุณเจสสิยา คุณพวงเพ็ญ ศรีสวนแดง คุณราชันย์ บุญธิมา คุณธีรพล ว่องกิตติพงษ์ เรือตรีหญิงวัชรีย์ ลัมประเสริฐ รน. และจำเริญหึงเสาวรภัย ลัมประเสริฐ รน. ทำให้การสนับสนุนให้คำปรึกษาแนะนำ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ

ประโยชน์และคุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตัญญูทเวทิตาแด่ หลวงปู่เจริญ ปิตา มารดา ปู่ย่า ตายาย คุณครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

## สารบัญ

| บทที่                                    | หน้า |
|------------------------------------------|------|
| 1 บทนำ .....                             | 1    |
| ภูมิหลัง .....                           | 1    |
| จุดมุ่งหมายของการวิจัย .....             | 3    |
| ความสำคัญของการวิจัย .....               | 3    |
| ขอบเขตของการวิจัย .....                  | 4    |
| นิยามศัพท์เฉพาะ .....                    | 5    |
| 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....   | 7    |
| การนิเทศการศึกษา .....                   | 7    |
| บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ .....     | 34   |
| คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ .....           | 39   |
| คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ .....             | 43   |
| คุณลักษณะด้านวิชาการ .....               | 45   |
| คุณลักษณะด้านวิชาชีพ .....               | 47   |
| ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครู ..... | 52   |
| งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....              | 55   |
| สมมติฐานในการวิจัย .....                 | 59   |
| 3 วิธีดำเนินการวิจัย .....               | 60   |
| ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....            | 60   |
| เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล .....  | 62   |

| บทที่                                   | หน้า |
|-----------------------------------------|------|
| ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ .....       | 62   |
| การรวบรวมข้อมูล .....                   | 63   |
| การจัดกระทำข้อมูล .....                 | 64   |
| การวิเคราะห์ข้อมูล .....                | 65   |
| สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ .....     | 66   |
| สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....   | 67   |
| 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....            | 70   |
| ลักษณะที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....  | 71   |
| ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....              | 71   |
| 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....  | 123  |
| จุดมุ่งหมายของการวิจัย .....            | 123  |
| กลุ่มตัวอย่าง .....                     | 123  |
| เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ..... | 123  |
| การรวบรวมข้อมูล .....                   | 124  |
| การวิเคราะห์ข้อมูล .....                | 124  |
| สรุปผลการวิจัย .....                    | 125  |
| อภิปรายผล .....                         | 126  |
| ข้อเสนอแนะ .....                        | 131  |
| ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป .....     | 131  |
| บรรณานุกรม .....                        | 132  |

| บทที่                       | หน้า |
|-----------------------------|------|
| ภาคผนวก .....               | 141  |
| ประวัติย่อของผู้วิจัย ..... | 164  |

## บัญชีตาราง

| ตาราง                                                                                                                                                                                    | หน้า |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด<br>สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน                                                      | 61   |
| 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม<br>ขนาดของโรงเรียน .....                                                                                                 | 64   |
| 3 แสดงจำนวนและร้อยละของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน<br>การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์<br>ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียน .....                   | 72   |
| 4 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัด<br>สุพรรณบุรี เป็นรายด้านและรวมทุกด้านของกลุ่มรวม ..... | 74   |
| 5 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ .....              | 75   |
| 6 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ .....                | 77   |
| 7 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาชีพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ .....                | 79   |

|    |                                                                                                                                                                                                                |    |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 8  | ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัด<br>สุพรรณบุรี เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา .....               | 82 |
| 9  | ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ จำแนกตามวุฒิการศึกษา .....                 | 83 |
| 10 | ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ จำแนกตามวุฒิการศึกษา .....                   | 85 |
| 11 | ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาชีพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ จำแนกตามวุฒิการศึกษา .....                   | 88 |
| 12 | ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัด<br>สุพรรณบุรี เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์<br>ในการเป็นครู ..... | 92 |
| 13 | ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นครู ..          | 93 |
| 14 | ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นครู ..            | 95 |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |     |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 15 | ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาชีพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายชื่อ จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นครู                                                                                                          | 98  |
| 16 | ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัด<br>สุพรรณบุรี เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน                                                                                                           | 103 |
| 17 | ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายชื่อ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน . . . . .                                                                                                     | 104 |
| 18 | ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายชื่อ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน . . . . .                                                                                                       | 107 |
| 19 | ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาชีพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายชื่อ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน . . . . .                                                                                                       | 110 |
| 20 | การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด<br>สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัด<br>สุพรรณบุรี เป็นรายด้าน และรวมทุกด้านระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษา<br>ต่างกัน . . . . . | 116 |

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |     |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 21 | การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด<br>สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัด<br>สุพรรณบุรี เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มี<br>ประสบการณ์การเป็นครูต่างกัน . . . . .                                              | 117 |
| 22 | ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครู<br>โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี<br>ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน<br>การประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้ง 3 ด้าน จำแนกตาม<br>ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน . . . . .                                                | 119 |
| 23 | ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูโรงเรียน<br>ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อ<br>คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพ<br>ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัด<br>สุพรรณบุรี ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน<br>ต่างกัน . . . . . | 120 |
| 24 | ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา<br>สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึง<br>ประสงค์ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา<br>อำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายคู่ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน<br>ที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน . . . . .                                                     | 122 |
| 25 | แสดงค่าอ่านาจจำแนกของข้อความแต่ละข้อ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 146 |

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ภูมิหลัง

การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยเหลือสนับสนุน แนะนำครู หรือผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษาให้มีการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่กำหนดมุ่งจะให้บรรลุตามหลักการ และจุดหมายของหลักสูตร รวมถึงนโยบายทางการศึกษาที่กำหนดได้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. 2531 : 1) จะเห็นได้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนสำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการประถมศึกษา ซึ่งเป็นการสร้างรากฐานในการจัดการศึกษา ได้มีการจัดตั้งศึกษานิเทศก์เพื่อทำการนิเทศการเรียนการสอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 เป็นต้นมา และมีการพัฒนาตามลำดับ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 25) ศึกษานิเทศก์เป็นตัวจักรสำคัญประการหนึ่ง ที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาไปสู่จุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ซึ่ง กูด (Good. 1973 : 574) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามของผู้ทำหน้าที่ในเทศที่จะช่วยให้คำแนะนำแก่ครูหรือผู้อื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้นก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพครู และช่วยในการประเมินผลการสอนให้ตรงเป้าหมายที่กำหนด จึงถือได้ว่า การนิเทศการศึกษาทำหน้าที่คอยให้บริการช่วยเหลือโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ศึกษานิเทศก์จึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญคือ ให้การสนับสนุนช่วยเหลือผู้บริหาร และครูในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. 2531 : คานา)

ดังนั้น หัวใจของความสำเร็จในการปรับปรุงการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพของการสอน และวิธีสอน ซึ่งจะต้องนำมาปรับปรุงโดยใช้กระบวนการ วิธีการและเทคนิคเฉพาะอย่าง ซึ่งงานนี้เป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ร่วมกับครู หากศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานเป็นไปตามความมุ่งหมายที่วางไว้

อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การศึกษาในระดับโรงเรียนจะมีคุณภาพและได้มาตรฐาน ความสูญเปล่าทางการศึกษาก็จะหมดไป (วิจิตร วรุตบางกูร, กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ และสุพิชญา อีระกุล 2524 : 11) จากความสำคัญดังกล่าว ศาตราจารย์ ดร.ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า "ศึกษานิเทศก์เป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้คุณภาพการศึกษาดีหรือไม่" ส่วน ดร.สมชัย วุฒิวิรัช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวว่า "ศึกษานิเทศก์ คือ ทหารเอกของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีงานใหญ่ ๆ และงานใหม่ ๆ หลายงาน ซึ่งงานเหล่านี้จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ต้องฝึมน้ำลายมือและความร่วมมืออย่างจริงจังของศึกษานิเทศก์ทั้งหลาย" ส่วนเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ นายสุวรรณ จันทร์สม "ให้ความสำคัญต่อศึกษานิเทศก์ในฐานะ "ผู้นำทางวิชาการ มีบทบาทเป็นพระเอกที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในห้องเรียน และมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีสถานภาพที่มั่นคงอิสระในการปฏิบัติงาน มีสิ่งเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติ" (ปรีชา นิพนธ์พิทยา. 2535 : 13) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้บริหารการศึกษา คณะครู-โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนเป็นประการสำคัญ และที่สำคัญคือ การมีศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะอันเหมาะสมที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นำในเทศที่ดี

ดังนั้น ในฐานะผู้วิจัยดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยตรงจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานนิเทศการศึกษานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรไว้ 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกลักษณะ ด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพว่าควรมีคุณลักษณะในแต่ละด้านอย่างไรจึงจะสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ถือเป็นการบ่งชี้คุณลักษณะจากครูโรงเรียนประถมศึกษาโดยตรง ทั้งนี้เพื่อจะเป็นแนวทางให้ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ พิจารณาปรับปรุง แก้ไข พัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม

ยิ่งขึ้น และจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารระดับสูงพิจารณาหาแนวทาง ปรับปรุง พัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอให้ดียิ่งขึ้นอีก ทั้งยังใช้เป็น แนวทางในการพิจารณาคัดเลือกบุคคล เพื่อมาดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอได้เหมาะสมต่อไป

### จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียน

### ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อใช้ในการปรับปรุงคุณลักษณะและบุคลิกภาพ ของตนให้เหมาะสม และเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานร่วมกับครูให้ดียิ่งขึ้น ยิ่งกว่านั้นผลของการวิจัย ครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารระดับสูงพิจารณาหาแนวทาง ปรับปรุง แก้ไข พัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอให้ดียิ่งขึ้น และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกบุคคล เพื่อมาดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ได้เหมาะสมต่อไป

## ขอบเขตของการวิจัย

### 1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี ในด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพ

### 2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2537 จำนวน 4,985 คน จากโรงเรียนทั้งสิ้นจำนวน 455 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 113 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 269 โรงเรียน และขนาดใหญ่ จำนวน 73 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มกลุ่มประชากร โดยใช้ตารางสำเร็จของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) ได้ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 380 คน

### 3. ตัวแปรที่ศึกษา

#### 3.1 ตัวแปรอิสระ จำแนกได้ดังนี้

##### 3.1.1 วุฒิการศึกษาของครู

###### 3.1.1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

###### 3.1.1.2 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

##### 3.1.2 ประสบการณ์ในการเป็นครู

###### 3.1.2.1 น้อยกว่า 10 ปี

###### 3.1.2.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

### 3.1.3 ขนาดของโรงเรียนที่ครูปฏิบัติการสอน

#### 3.1.3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน

120 คน

#### 3.1.3.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121 -

300 คน

#### 3.1.3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน

ขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ซึ่งสามารถวัดได้โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ศึกษานิเทศก์ หมายถึง ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษา การให้คำแนะนำปรึกษา การวางแผน เผยแพร่ความรู้ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และประสานงาน ด้านวิชาการ เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครูในหน่วยศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมหรือบุคลิกภาพที่ศึกษานิเทศก์ควรแสดงออกให้เหมาะสมหรือสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกทางร่างกาย วาจา หรือ กิริยาท่าทาง ได้แก่ ลักษณะท่าทาง การพูด การแต่งกาย กิริยามารยาท การรู้จักวางตน การสมาคม การควบคุมอารมณ์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.2 ด้านวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกว่าเป็นผู้มีความรู้ ประสิทธิภาพ สามารถในการนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ วุฒิการศึกษา การฝึกอบรม ประสิทธิภาพทางการเรียนรู้วิชาเอก

2.3 ด้านวิชาชีพ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการที่จะ  
ทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายในวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติงาน การวางแผน  
การประสานงาน และการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์

3. ความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง ความเชื่อ ความคิด  
หรือการลงความเห็นของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน  
การประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี ในด้านบุคลิกลักษณะ ด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพ

4. ครู หมายถึง ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา  
แห่งชาติ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด  
สุพรรณบุรี

5. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึง หน่วยงานบริหาร สังกัดสำนักงาน  
การประถมศึกษาจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการการประถม  
ศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา  
ตอนต้นของโรงเรียนในสังกัด และปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

6. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของข้าราชการครู โดยจำแนกออกเป็น  
2 ระดับคือ วุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี และวุฒิปริญญาตรี หรือสูงกว่า

7. ประสบการณ์ในการเป็นครูโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง จำนวนปีของการ  
ดำรงตำแหน่งข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาารวมกัน

8. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การจำแนกขนาดโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้  
จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ  
จำแนกออกเป็น 3 ขนาด คือ

8.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน

8.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121 -  
300 คน

8.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คน

ขึ้นไป

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ รวม 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพ เพื่อให้การวิจัยในเรื่องนี้มีข้อมูลพื้นฐานและหลักวิชา เพื่อสนับสนุนการวิจัยและอภิปรายผล ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการทำวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา
2. บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์
3. คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์
4. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
5. คุณลักษณะด้านวิชาการ
6. คุณลักษณะด้านวิชาชีพ
7. ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครู

#### การนิเทศการศึกษา

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

กมล ดิฐกมล (2514 : 94) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ แผนงานที่จัดขึ้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา มีหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำ และเป็นพี่เลี้ยงของครูในด้านการจัดโรงเรียนและการปรับปรุงวิธีสอนวิชาต่าง ๆ การนิเทศการศึกษาเป็นบริการทางด้านวิชาการให้แก่ครู

สายหยุด จำปาทอง (2514 : 2) การนิเทศการศึกษา หมายถึง การปรับปรุง การเรียนการสอนให้ดีขึ้น เรียนและในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้ความสัมพันธ์ของหลักสูตร วิธีสอน อุปกรณ์การศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ

วิญญู สาร (2519 : 274) การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายาม ทุกชนิดของเจ้าหน้าที่การศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาในการแนะนำครูหรือ ผู้อื่นที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้รู้วิธีปรับปรุงการสอนหรือการให้การศึกษา

พัลลภ พันนาคันทร์ (2524 : 148) การนิเทศการศึกษา คือ การปรับปรุงส่งเสริม การเรียนการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศไม่ใช่เป็นการบังคับหรือการจับผิด แต่การนิเทศเป็นการ ช่วยเหลือร่วมมือซึ่งกันและกัน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น โดยตั้งอยู่บนฐานแห่ง มนุษยสัมพันธ์อันดี

ชาญชัย อาจีนสมาจาร (2525 : 5) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาวา การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และการชี้ ชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อปรับปรุงตัวเขาและสภาพการเรียน การสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

นิพนธ์ กิณางค์ (2526 : 99) ได้ให้ความหมายการนิเทศ คือ การปรับปรุง คุณภาพของการศึกษานั้นเอง การนิเทศเกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคคลหลายฝ่ายและจุดหมายของ การนิเทศ คือ การจัดบริการทางการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพสูง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 4) ได้ให้ความหมาย ของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

ความหมายทั่วไป การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล และปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะปฏิบัติได้อย่าง ถูกต้องก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุด

ความหมายเฉพาะ การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของ ศึกษาพิเศษที่ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ กับกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน ประถมศึกษา ในเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างรอบคอบ และมีเหตุผลเพื่อแสวงหา วิธีและแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนและครูในการพัฒนาคุณภาพการจัด

การศึกษาโรงเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจะช่วยผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตร

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 140) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่าหมายถึง การประสานงาน การชี้แจง การกระตุ้นและแนะนำทุกแง่ทุกมุมแก่ครู เพื่อให้เกิดผลดีแก่การเรียนการสอนในทางที่ถูกที่ควร

สงัด อุทรานันท์ (2530 : 12) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2535 : 10) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่าหมายถึง การชี้แจง หรือการแสดงกิจที่เกี่ยวกับการเล่าเรียน

บริกส์ และจาสต์แมน (Briggs and Justman. 1952 : 4) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การประสานงานของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อกระตุ้นให้กำลังใจ และชี้ทางให้ครูเจริญงอกงามในอาชีพ

ไวล์ (Wiles. 1967 : 5) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ กิจกรรมที่จัดบริการเพื่อช่วยครูให้ทำงานดีขึ้น

เน็กเลย์ และอีวานส์ (Neagley and Evans. 1970 : 19) ได้ให้ความหมายการนิเทศการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การทำงานในรูปแบบประชาธิปไตยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนและสร้างความเจริญให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้สนใจการศึกษาทั่ว ๆ ไป

กู๊ด (Good. 1973 : 574) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษานการแนะนำครู หรือ/และผู้อื่นที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาให้รู้วิธีปรับปรุงการสอนหรือให้การศึกษา การนิเทศการศึกษาช่วยให้เกิดความงอกงามในวิชาชีพทางการศึกษา ช่วยพัฒนาครู ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ช่วยเลือกและปรับปรุงเนื้อหาของการสอน ช่วยเลือกและปรับปรุงวิธีสอน และช่วยเลือกและปรับปรุงการประเมินผลการสอน

แฮริส (Harris. 1975 : 10 - 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง สิ่งที่ถูกบุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลและสิ่งต่าง ๆ เพื่อที่จะดำรงไว้หรือการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อให้มีกระบวนการที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

วีส และโลเวลล์ (Wiles and Lovell. 1975 : 5 - 9) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ความหมายของนิเทศการศึกษาจะอยู่ในขอบข่ายดังนี้คือ

1. การปรับปรุงการเรียนการสอน
2. การประเมินผลการเรียนการสอน
3. การเป็นผู้นำในการให้ความช่วยเหลือครู
4. การทำความเข้าใจกระบวนการเรียนการสอน
5. การเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์
6. การจัดการฝึกอบรมทางการศึกษาภายในโรงเรียน
7. การพัฒนาหลักสูตร

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2535 : 8) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่าเป็นความพยายามในทุกวิถีทางของผู้เชี่ยวชาญที่จะช่วยพัฒนา ผู้ทำหน้าที่ให้การศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดเกิดขึ้นกับผู้เรียน

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการที่ศึกษานิเทศก์หรือผู้นิเทศสนับสนุน ช่วยเหลือ แนะนำให้คำปรึกษา พัฒนา และแก้ปัญหามาจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น และบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ความสำคัญและความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา

สภาพของสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมด้านความเป็นอยู่ รูปแบบครอบครัวและวิถีชีวิตของชุมชนเป็นอย่างมาก การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคน จึงมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ศึกษานิเทศก์ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงต้องร่วมมือกับครูในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้อง และทันกับกระแสสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

การนิเทศการศึกษาจึงมีความสำคัญ และจำเป็นต้องจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

วินัย เกษมเศรษฐ (2521 : 3) เห็นว่าการนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อระบบการศึกษาดังต่อไปนี้

1. กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคม การศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เป็นต้น ศึกษานิเทศก์จึงต้องเป็นตัวแทนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

2. การแบ่งงาน หน่วยงานทางการศึกษาประกอบด้วยงาน 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายบริหารและธุรการ กับฝ่ายวิชาการ ศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นฝ่ายวิชาการมีหน้าที่นิเทศบุคคลให้ปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

3. ความชำนาญ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอน จะต้องเป็นผู้ชำนาญการมาทำการนิเทศ โดยคัดเลือกจากผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์

4. มาตรฐานการศึกษา บกดีในโรงเรียนจะมีฝ่ายวิชาการทำหน้าที่นิเทศ ซึ่งครูที่กระทำไม่มีทักษะหรือความชำนาญมากนัก ไม่อาจจะรักษามาตรฐานการศึกษาระดับประเทศได้ เนื่องจากนิเทศเฉพาะในโรงเรียนเท่านั้น

ภิญโญ สาธร (2523 : 46 - 47) ได้กล่าวถึง การนิเทศการศึกษาว่าเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและมีบทบาทสำคัญมากในการจัดการศึกษา โดยได้ให้เหตุผลไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา ทำให้วิชาชีพทางการศึกษาเจริญงอกงาม ทำให้ครูอาจารย์ได้พัฒนาตนเองดียิ่งขึ้น มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์และมีประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

2. การนิเทศการศึกษาทำให้เกิดการปรับปรุงและเกิดการเลือกเอาสิ่งที่ดีที่สุดมาเป็นวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพราะศึกษานิเทศก์คลุกคลีอยู่กับงานการศึกษาและประชาชนจนมีความรู้และประสบการณ์เพียงพอที่จะบอกได้ว่า สิ่งใดคือสิ่งที่ประชาชนในแต่ละชุมชนต้องการและสิ่งนั้นควรจะเป็นวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพราะการศึกษาจะต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน

3. การนิเทศการศึกษาทำให้มีการปรับปรุงวิธีสอน และวิธีสอนทำให้การศึกษาดียิ่งขึ้น เพราะศึกษานิเทศก์เข้าไปทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ประเมินและวิเคราะห์ วิจัยงานต่าง ๆ ของการให้การศึกษาอยู่เสมอ ทั้งนี้ศึกษานิเทศก์อาศัยประสบการณ์และผลของการวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยอื่น ๆ ทั้งที่ศึกษานิเทศก์ทำเองและที่ผู้อื่นทำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ วิจัย ผลงานของศึกษานิเทศก์จึงเที่ยงตรงไม่ลำเอียง

4. การนิเทศการศึกษาช่วยให้มีการวัดและประเมินผลการศึกษาดีขึ้น เพราะศึกษานิเทศก์เป็นคนนอก มีอิสระ - อาจารย์ที่สอนอยู่เอง ย่อมมองเห็นข้อบกพร่องในการเรียนการสอนได้ดีกว่า

ความจริงเป็นที่จะต้องมีการนิเทศศึกษานั้น ซารี มณีศรี (2525 : 185) ได้กล่าวไว้ว่า เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งบุคลากรทางการศึกษา และองค์การทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงปรับตัวไม่ทัน ศึกษานิเทศก์จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะต้องช่วยเหลือ ส่งเสริมทั้งบุคลากรและองค์การดังกล่าวให้รู้จักแก้ปัญหาของตนเอง มีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ

สมาคมศึกษานิเทศก์ (2525 : 10 - 11) อธิบายความจริงเป็นที่จะต้องมีการนิเทศศึกษานิเทศก์ ด้วยเหตุผลที่น่าสนใจยิ่ง ดังนี้

1. กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้หลักสูตรเปลี่ยนแปลงด้วย ศึกษานิเทศก์จึงเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่โรงเรียนโดยทำงานร่วมกับครู คณะครู บุคคลหรือคณะบุคคลหรือองค์การที่เกี่ยวกับการศึกษา

2. การแบ่งงานหน้าที่ของส่วนราชการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ประกอบของงานสองฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายธุรการ กับฝ่ายวิชาการ ศึกษานิเทศก์อยู่ในฝ่ายวิชาการมีหน้าที่นิเทศให้บุคคลปฏิบัติงานตามหน้าที่ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

3. ความชำนาญในการแก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะทำให้การเรียนการสอนดีขึ้นจะต้องมีผู้ชำนาญโดยคัดเลือกจากผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์มาทำการนิเทศ

4. มาตรฐานการศึกษา โดยปกติแล้วในโรงเรียนจะมีหัวหน้าสายวิชา หรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการทำหน้าที่นิเทศในโรงเรียน แต่มีข้อจำกัดอยู่ตรงที่การใช้ครูกระทำการนิเทศนั้น

ไม่อาจรักษามาตรฐานการศึกษาในระดับประเทศได้ เพราะทักษะหรือความชำนาญของครูยังไม่เพียงพอ

กิตติมา ปรีดีติลล (2529 : 390) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ การศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
2. ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวความคิดในเรื่องการเรียนการสอนก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา ผู้นิเทศการศึกษาจึงจำเป็นต้องช่วยทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ
3. การแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะ หรือการนิเทศจากผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ จึงจะทำให้แก้ไขปัญหานั้นได้สำเร็จลุล่วง
4. การศึกษาของประเทศไม่อาจจะรักษามาตรฐานไว้ได้ ถ้าไม่มีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

ชาญชัย อาจันสมอาจารย์ (ม.ป.ป : 8) ได้สรุปความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. สามารถให้บริการทางวิชาการแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้
2. ให้ครูได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ
3. ช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน
4. ช่วยให้เป็นบุคคลที่ทันสมัย
5. ช่วยก่อให้เกิดภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตย

ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2537 : 8) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่งโดยมีเหตุผลดังนี้

1. สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสังคมด้วย การนิเทศจึงต้องเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. ความรู้ในสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แนวคิดในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา จำเป็นที่ครูจะต้องติดตามศึกษาให้มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ แต่เนื่องจากภาระหน้าที่ในงานสอนมีอยู่มาก ศึกษานิเทศก์จึงต้องรับผิดชอบในเรื่องนี้

3. การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม ถ้าหยุดนิ่งคือ ความล้าหลัง การนิเทศการศึกษาจะเป็นกระบวนการที่กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่องอยู่เสมอ

4. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการกลางที่ประสานประโยชน์นโยบายของหน่วยงานสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด และเป็นเครื่องมือสำคัญของนักบริหารที่ชาญฉลาดใช้เป็นประโยชน์ในการคิดริเริ่มงาน พัฒนางาน ติดตามงาน และสร้างขวัญกำลังใจครู

5. ความจำเป็นในการรักษามาตรฐานทางการศึกษา ศึกษานิเทศก์เป็นผู้ดูแลด้านนโยบายและมาตรฐานการศึกษาให้ดำเนินไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่หน่วยเหนือกำหนด

6. การพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคคลที่ประกอบวิชาชีพครูได้รับการศึกษาต่อระหว่างการประกอบอาชีพการศึกษาดังกล่าว ส่งผ่านทางศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์จะเป็นผู้ประสานให้ครูได้รับการฝึกฝนทั้งทางทักษะและประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพของตนอยู่ตลอดเวลา

ลูซิโอ และแมคเนล (Lucio and McNeil. 1962 : 26) พูดถึงฐานะของครูกับศึกษานิเทศก์ไว้ว่า ครูคือผู้ที่ได้รับการฝึกฝนให้มีความเชี่ยวชาญในฐานะผู้ผลิต ส่วนศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญทางกระบวนการที่สัมพันธ์กับการผลิตนั้น ดังนั้น ศึกษานิเทศก์จึงต้องมีความรอบรู้ในกระบวนการและหน้าที่ในการทำให้การศึกษา ตลอดจนสามารถนำกระบวนการที่ดีที่สุดไปถ่ายทอดให้แก่ครูเพื่อแนะแนวแก่เขา

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้ครูได้พัฒนาตนเอง พัฒนางานการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา จะเป็นทิศทางที่สำคัญในการดำเนินการนิเทศ การศึกษามีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

สาย ภาณุรัตน์ (2517 : 30 - 33) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการนิเทศ การศึกษาในลักษณะดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ครูเห็นและเข้าใจต้องแก้ในวัตถุประสงค์ของการศึกษา และหน้าที่ โดยเฉพาะของโรงเรียน ที่จะดำเนินการไปสู่วัตถุประสงค์ของการศึกษานั้น
2. ช่วยให้ผู้ครูได้เห็นและเข้าใจความต้องการของนักเรียน และปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน และช่วยจัดสนองความต้องการของนักเรียนอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ตลอดจน ช่วยแก้ไขและป้องกันภัยอันจะมีแก่นักเรียน
3. ช่วยสร้างครูให้มีคุณลักษณะแห่งความเป็นผู้นำ และลักษณะผู้นำที่ดี คือช่วย ส่งเสริมความสามัคคี และรู้จักทำงานร่วมกับครูอื่น ๆ ช่วยส่งเสริมให้ผู้ครูเข้าใจดีระหว่าง บ้านกับโรงเรียน รู้จักรับผิดชอบทางงานในหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และรวดเร็ว โดย ไม่ต้องอาศัยการกระตุ้นเตือนจากใคร และมีความรู้ในเรื่องบริหารการศึกษา เข้าใจ วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ความรู้ในด้านหลักสูตรและประมวลการสอน ความรู้ใน ด้านการพัฒนาการของเด็กและจิตวิทยา ความรู้ในด้านระเบียบวิธีสอน ความรู้ในด้าน ประเมินผล ความรู้ด้านการบริหารการศึกษาและการนิเทศการศึกษา
4. ช่วยเสริมขวัญของคณะครูให้อยู่สภาพที่ดีและเข้มแข็ง และรวมหมู่คณะ ให้เป็นทีมที่ปฏิบัติงานร่วมกันด้วยสติปัญญาอันสูง เพื่อบรรลุจุดประสงค์เดียวกัน
5. ช่วยพิจารณาความเหมาะสมของงานให้ถูกต้องกับความสามารถของครู แต่ละคนและมอบงานนั้น ๆ ให้ครูแต่ละคน แล้วช่วยกระตุ้นประคองให้ครูผู้นั้นใช้ ความสามารถของตนปฏิบัติงานนั้น ๆ ให้ก้าวหน้าอยู่เรื่อย ๆ ค้นหาลักษณะเด่นในตัวครูแล้ว ส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น มนุษย์ย่อมมีความสามารถบางอย่างและหย่อนในบางอย่าง
6. ช่วยให้ผู้ครูได้พัฒนาการสอนของตน สนับสนุนให้ผู้ครูได้พิจารณาวิธีสอนและ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ว่าตรงไหนเข้มแข็งดี และตรงไหนเป็นส่วนอ่อน ซึ่งจะต้องแก้ไข โดยอาจใช้แบบสำรวจหรือแบบสอบถามเจตคติ โดยอาศัยหลักเกณฑ์การสอน การเลือก

เนื้อหาที่จะนำเสนอ การสร้างโครงการสอน การสร้างหน่วยแบบต่าง ๆ การทำอุปกรณ์ การสอน ตลอดจนโสตทัศนศึกษา การใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ การทำงานและการควบคุม การพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การวัดและประเมินผล ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของนักเรียน

7. ช่วยฝึกครูใหม่ให้เข้าใจงานในโรงเรียนและงานอาชีพครู ครูใหม่แม้จะได้รับการฝึกอบรมทางวิชาการมาเป็นอย่างดี แต่ยังคงขาดประสบการณ์ในงานธุรการต่าง ๆ การช่วยฝึกครูใหม่อาจจะทำก่อนโรงเรียนเปิด ทั้งด้านธุรการและปกครองชั้น รวมทั้งด้านสังคมและการทำงานร่วมกัน

8. ช่วยประเมินผลงานของครู โดยอาศัยความเจริญงอกงามของนักเรียนไปตามแนวทางที่ได้ตกลงกันไว้ การประเมินผลของครูมีหลักเกณฑ์ เช่น บันทึกการสอน หรือสังเกตเวลาที่ครูเข้าร่วมประชุม หลักฐานการแสดงความคิดริเริ่ม การวางตน ความขยันหมั่นเพียร เจตคติ ปริมาณและคุณภาพของงาน เป็นต้น ความมุ่งหมายในการวัดผลก็เพื่อที่จะได้ทราบว่าอะไรบ้างที่มีความก้าวหน้า อะไรที่ควรปรับปรุง และนำผลมาวิเคราะห์ หาทางแก้ไขแต่ละมูลเหตุ เพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้นเป็นลำดับ

9. ช่วยให้ครูรู้จักค้นหาจุดลำบากในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน และช่วยครูวางแผนให้เหมาะสม ในการสอนครั้งหนึ่ง ๆ การเรียนรู้ของเด็กในวิชาเดียวกัน ที่ครูสอนอย่างเดียวกันนั้นอาจแตกต่างกัน

10. ช่วยในด้านประชาสัมพันธ์ บอกเล่าชี้แจงให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบถึงความเคลื่อนไหวของการศึกษาที่โรงเรียนในท้องถิ่นได้ดำเนินการไปแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ และให้ความช่วยเหลือโรงเรียน ลักษณะที่เป็นไปส่วนมากประชาชนไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดโรงเรียน บางครั้งอาจมีการกล่าวหาหา และแสดงเจตคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน การประชาสัมพันธ์ อาจจะเป็นได้ทั้งการติดต่อส่วนตัว การเยี่ยม การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อประชาชนเข้าใจกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนที่จัดขึ้น เพื่อความเจริญงอกงามของบุตรหลานแล้ว ก็จะเกิดศรัทธาให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ทั้งกำลังใจ กำลังกาย และกำลังทรัพย์

11. ช่วยหยิบปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน ที่ทางโรงเรียนไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพัง เสนอข้อความคิดเห็นและเสนอแนะที่จะแก้ไขให้ลุ่สว่างไป

12. ช่วยป้องกันครูให้พ้นจากการถูกใช้งานจนเกินขอบเขต และช่วยป้องกันครูจากการถูกตำหนิติเตียน หรือถูกลงโทษโดยไม่เป็นธรรม

กรมสามัญศึกษา (2518 : 15) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือโรงเรียนแก้ปัญหาทางด้านวิชาการต่าง ๆ ที่โรงเรียนกำลังประสบอยู่
2. เพื่อควบคุมโรงเรียนให้รักษามาตรฐานทางวิชาการ โดยการจัดวางแนวมาตรฐานทางวิชาการ สรรวจและหาทางยกระดับโรงเรียนสู่มาตรฐานที่วางไว้
3. เพื่อส่งเสริมโรงเรียนในรูปเสนอแนะสิ่งใหม่ ๆ ในด้านการศึกษา เพื่อให้วิชาการในโรงเรียนทันสมัย เหมาะสมกับสภาพการณ์ และมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่วางไว้

แต่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ.2519 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนตามหลักสูตร และได้ผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
2. เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดการศึกษา ทั้งที่สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษานักเรียน
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น
4. เพื่อรักษา พิจารณา ส่งเสริม ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ
5. เพื่อให้ความช่วยเหลือและประสานงานในทางวิชาการแก่กรมเจ้าสังกัด กระทรวงและสถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานขององค์การระหว่างประเทศ (กรมสามัญศึกษา. 2520 : 107 - 108)

สุภากร ราชากรกิจ (2518 : 75) ได้ให้จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. การสอนเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ความก้าวหน้าในศิลปะการสอนจำเป็นต้องอาศัยความเห็นของผู้มีประสบการณ์ช่วยมองปัญหา ร่วมมือ และรวมกำลังความคิดเพื่อพัฒนางานวิธีนี้เป็นวิธีที่ได้ผลกว่าที่ครูแต่ละคนจะค้นปัญหาและปรับปรุงตนเอง

2. ครูเปรียบเทียบกับศิลปิน ถึงแม้ว่าจะเก่งและมีฝีมือแล้ว แต่ยังต้องการวิธีการเรียนรู้ใหม่ ๆ และฝึกฝนกับผู้ที่มีความชำนาญกว่า อนึ่ง คนเรามักขาดความสามารถในการพิจารณาผลงานของตน ฉะนั้น จึงต้องอาศัยคนอื่นที่มีประสบการณ์และมีใจเป็นกลางกว่าตนเป็นผู้ให้ข้อสังเกตและแนะนำเพื่อปรับปรุง

3. ครูใหม่ที่ไม่ว่าตัวตนจะเริ่มสอนอย่างไร เพราะยังไม่มีประสบการณ์มักจะหันไปใช้วิธีการที่ตนเพิ่งเรียนมา โดยลืมคำนึงถึงวัยและความสามารถของเด็ก

4. ครูที่ดีคือครูที่ยอมฟังความคิดเห็นของศิษยานุศิษย์และกระหายต่อคำแนะนำรวมทั้งข้อเสนอแนะ พร้อมกับนำไปปรับปรุงงานของตน

5. การนำทฤษฎีและหลักวิชาการศึกษา มาใช้ปฏิบัติการสอนให้เหมาะสมเป็นกิจกรรมที่สลับซับซ้อนและมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น จึงควรให้ผู้มีประสบการณ์ช่วยแนะนำและให้ข้อคิดเห็น

ปิญญู สาร (2526 : 232) เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความงอกงามในวิชาชีพทางการศึกษา
2. ช่วยพัฒนาครู
3. ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา
4. ช่วยปรับปรุงเนื้อหาของการสอน
5. ช่วยปรับปรุงวิธีสอน
6. ช่วยปรับปรุงการประเมินผลการสอน

ภูต (เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2527 : 225 ; อ้างอิงมาจาก Good. 1959)

ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการนิเทศการศึกษาว่าเป็นไปเพื่อ

1. พัฒนาครู
2. ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในวิชาชีพ
3. ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา

4. ช่วยในการเลือกและปรับปรุงเนื้อหาของการสอน
5. ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวิธีการสอน
6. ช่วยในการปรับปรุงการประเมินผลการสอน

กิติมา ปรีดีติลล (2529 : 391 - 392) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูค้นหาและวิธีการทำงานด้วยตนเอง
2. เพื่อช่วยให้ครูแยกแยะ วิเคราะห์ปัญหาของตนโดยช่วยให้ครูรู้ว่าอะไรที่เป็นปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่และจะแก้ปัญหานั้นได้อย่างไร
3. เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกมั่นคงในอาชีพ และมีความเชื่อมั่นความสามารถของตน
4. เพื่อช่วยให้ครูคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการและสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้
5. ช่วยเผยแพร่ให้ชุมชนเข้าใจถึงแผนการศึกษาของโรงเรียน และให้การสนับสนุนของโรงเรียน
6. ช่วยให้ครูเข้าใจถึงปัญหา และความต้องการทางการศึกษา

สัจจ อุทรานันท์ (2530 : 12 - 13) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้

#### 4 ประการคือ

1. เพื่อพัฒนาคน คือการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรเหล่านั้นได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน ได้แก่ การทำให้การสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษาดีขึ้น
3. เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ จะเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตาม ไม่ใช่เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับและคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ ขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากการนิเทศไม่ได้ทำการสร้างขวัญและให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศการศึกษาย่อมจะประสบผลสำเร็จได้ยาก

ธวัธ ทองแสน (2535 : 17) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาในทุกระดับมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และช่วยประสานให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

อาดัมส์ และดิกกี (Adams and Dickey. 1953 : 22 - 31) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อช่วยให้ครูค้นหาริทำงานด้วยตนเอง
2. เพื่อช่วยให้ครูรู้จักการวิเคราะห์และแก้ปัญหา
3. เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกมั่นคงในอาชีพ
4. เพื่อช่วยให้ครูรู้แหล่งวิทยาการ และนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้
5. เพื่อช่วยให้ชุมชนเข้าใจ และให้การสนับสนุนโรงเรียน
6. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงปรัชญาและความต้องการทางการศึกษา

บริกส์ และจัสท์แมน (Briggs and Justman. 1952 : 31 - 38) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาสอดคล้องกันไว้ 4 ประการคือ

1. เพื่อช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ครู
2. เพื่อช่วยปรับปรุงการสอนของครู
3. เพื่อช่วยให้ครูเจริญงอกงามในวิชาชีพ
4. เพื่อช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ครู และชุมชน

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของครู หรือบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถนำไปพัฒนาตนเอง พัฒนาระบบการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งส่งผลให้คุณภาพการศึกษามั่นคงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

### หลักการนิเทศการศึกษา

การทำงานที่มีหลักการย่อมทำให้งานมีคุณภาพ การนิเทศการศึกษาก็เช่นเดียวกัน จะประสบความสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยหลักการของการนิเทศการศึกษา เกี่ยวกับเรื่องนี้ มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

วิจิตร อีระกุล (วุฒบางกูร) และคนอื่น ๆ (2519 : 21 - 22) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีหลักเกณฑ์สำคัญ ๆ ดังนี้คือ

1. หาทางให้ครูรู้จักช่วยและพึ่งตัวเอง ไม่ใช่อยจะอาศัยและหวังพึ่งศึกษานิเทศก์ หรือคนอื่นอยู่ตลอดเวลา
2. ช่วยให้ผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถจะวิเคราะห์และแยกแยะปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองได้
3. ต้องทราบความต้องการของครู แล้ววางแผนการนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ
4. ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ของครู และทำความเข้าใจกับปัญหานั้น ๆ แล้วพิจารณาหาทางแก้ไข
5. ชักจูงให้ครูช่วยกันแยกแยะและวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน
6. การแก้ไขปัญหายุ่กับกรเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความคิด และลงมือกระทำเองให้มากที่สุด
7. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของครู แล้วนำมาพิจารณาร่วมกัน
8. ช่วยจัดหาแหล่งวิทยากร อุปกรณ์การสอน ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้แก่ครู
9. ช่วยจัดหาเอกสาร หนังสือ หรือตำราต่าง ๆ ให้แก่ครู
10. ช่วยให้ผู้รู้จักจัดหาหรือจัดท้าวสตูอุปกรณ์การสอนที่ขาดแคลนด้วยตนเอง โดยยั่ววัสดุท้องถิ่นที่มีอยู่
11. หาทางให้โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่ใกล้เคียง มีความสัมพันธ์กัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
12. ต้องยอมรับนับถือบุคลากรที่ร่วมงานในโรงเรียนนั้น ๆ และแสดงให้เขาเห็นว่ามีความสำคัญในสถานศึกษานั้น ๆ ด้วย
13. ช่วยให้ผู้ได้แถลงกิจกรรม และผลงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบโดยสม่ำเสมอ

14. ต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารโรงเรียนในส่วนที่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบ  
ของกันและกัน

15. ช่วยประสานงานระหว่างโรงเรียน กับองค์การหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

16. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เห็นว่า เป็นประโยชน์มาทำการวิเคราะห์และวิจัย

17. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ของการศึกษาอย่างแจ่มแจ้ง เพื่อจะ  
ได้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

ชาลี มณีศรี (2523 : 13 - 15) ได้กล่าวถึงหลักพื้นฐานของการนิเทศการศึกษา  
ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาเป็นการกระตุ้นเตือน การประสานงาน และแนะนำให้เกิด  
ความเจริญงอกงามแก่ครูโดยทั่วไป

2. การนิเทศตั้งอยู่บนพื้นฐานของประชาธิปไตย

3. การนิเทศเป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์

4. การนิเทศเป็นการปรับปรุงหลักสูตร เป็นงานที่เกี่ยวข้องกัน

5. การนิเทศมุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ

6. การนิเทศคือ การสร้างมนุษยสัมพันธ์

7. การนิเทศมีจุดมุ่งหมายที่จะจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะ

ในเขตชนบท

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2525 : 16) ได้สรุปหลักการนิเทศการศึกษาไว้  
อย่างน่าฟังเช่นเดียวกันว่า หลักการนิเทศการศึกษาที่สำคัญมีเพียง 7 ประการคือ

1. การนิเทศการศึกษาจะต้องสัมพันธ์กับการบริหาร

2. การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญา

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์

4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย

5. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์

6. การนิเทศการศึกษาควรส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า

7. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิชาชีพ

ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2537 : 14) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อการแก้ไข (Correction)
2. เพื่อการป้องกัน (Prevention)
3. เพื่อก่อ (Construction)
4. เพื่อสร้างสรรค์ (Creation)

บริกส์ และจัสต์แมน (Briggs and Justman. 1952 : 130 - 140) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษาไว้ว่า

1. การนิเทศการศึกษาจะต้องเป็นการส่งเสริมและสร้างสรรค์
2. การนิเทศการศึกษาต้องเป็นประชาธิปไตย
3. การนิเทศการศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องอยู่กับ การรวบรวมแหล่งวิทยาการเข้าเป็นกลุ่มมากกว่าที่จะแบ่งแยกผู้นิเทศเป็นรายบุคคล
4. การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าที่จะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
5. จุดมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศการศึกษาก็คือ การหาทางช่วยให้เด็กได้บรรลุผลตามความมุ่งหมายของการศึกษา
6. การนิเทศการศึกษาจะต้องแสวงหาแนวทางที่จะส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของครู โดยเฉพาะเกี่ยวกับความถนัดของแต่ละบุคคล
7. การนิเทศการศึกษา จะต้องเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความรู้ลึกซึ้งพอใจ และอบอุ่นใจให้แก่ครู และความสัมพันธ์อันดีในหมู่คณะครู
8. การนิเทศการศึกษา ควรเริ่มต้นจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่กำลังเผชิญอยู่
9. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้า และความพยายามของครูให้สูงขึ้น
10. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการปรับปรุงและส่งเสริมเจตคติ และข้อคิดเห็นของครูให้ถูกต้อง
11. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นไปอย่างง่าย ๆ และไม่มีพิธีรีตรอง
12. การนิเทศการศึกษา ควรใช้เครื่องมือและกลวิธีง่าย ๆ

13. การนิเทศการศึกษา ควรตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผล

14. การนิเทศการศึกษา ควรมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนและสามารถประเมินผลได้

โดยตนเอง

อาดัมส์ และดิกกี (Adams and Dickey. 1953 : 22 - 23) ได้กล่าวถึง หลักการนิเทศไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูเป็นผู้รู้จักคิดค้นหาวิธีทำงานด้วยตนเอง
2. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูรู้จักวิเคราะห์ปัญหาด้วยตนเอง
3. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยครูให้รู้สึกมั่นคงและมั่นใจในความสามารถของตนเอง
4. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูคุ้นเคยกับแหล่งวิทยาการ และสามารถนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้

5. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ชุมชนเข้าใจแผนการศึกษาของโรงเรียน

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักการนิเทศการศึกษานั้นเป็นพื้นฐาน มาจากปรัชญา มีกระบวนการปฏิบัติที่เป็นลำดับขั้นตอน อาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ช่วยแก้ไข ปัญหา โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของประชาธิปไตย มุ่งพัฒนาครูโดยมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน

### กระบวนการนิเทศการศึกษา

ในการจัดการศึกษานั้นจะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 3 กระบวนการที่สำคัญ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา จะเห็นได้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นส่วนสำคัญต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับ มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

ชาลี มณีศรี (2521 : 52) ได้ให้รายละเอียดของกระบวนการนิเทศการศึกษาว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง การดำเนินการให้การนิเทศได้รับความสำเร็จ ซึ่ง ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กระบวนการเกี่ยวกับการวางแผน (Planning Processes) ได้แก่

1.1 การคิด (Thinking) การวางแผนการนิเทศเกี่ยวข้องกับความคิด แผนงานที่จะทำในอนาคตตามลำดับก่อนหลัง

1.2 จัดทำตารางงาน (Scheduling) เพื่อให้แผนงานในข้อ 1.1 มีผลในเชิงปฏิบัติได้ง่ายต่อการปฏิบัติ จัดทำตารางรายการนิเทศ กำหนดวัน เวลา สถานที่ให้แน่นอน

1.3 การทำโครงการ (Programming) โครงการเป็นที่ยอมรับของแผนงานเป็นขั้นการนำแผนงานไปปฏิบัติ เช่น โครงการปรับปรุงการสอนประจำอภิปไตยในโรงเรียน เป็นต้น

1.4 แผนงานที่ได้นำไปสู่การคาดคะเน (Forecasting) แผนงานเป็นเรื่องของการคิดที่จะทำอะไรสักอย่างในอนาคต การกะประมาณอย่างเดี๋ยวย่อมง่ายต่อการที่จะทำนายผลการทำงานได้

1.5 ปรับปรุงการทำงานแผนการให้ดีขึ้น (Developing Procedures) ตระหนักในปัญหาและอุปสรรคของแผนงานที่เกิดขึ้น หาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น งานนิเทศการศึกษาเป็นงานที่ผูกพันซับซ้อน จะต้องแก้ไขให้เหมาะสมอยู่เสมอ

## 2. การจัดการ (Organizing Processes)

2.1 จัดจำแนกหน้าที่ (Distributing Functions) งานนิเทศการศึกษา มีหลายประการ ทั้งการฝึกอบรมประจำการ การจัดหลักสูตรและการจัดบุคลากร เป็นต้น เพื่อมาทำงานสืบ งานซับซ้อน ควรจำแนกลักษณะงานให้เด่นชัด

2.2 การประสานงาน (Coordinating) ประโยชน์ของการประสานงาน คือสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ขจัดปัญหาการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน เป็นต้น และโดยหน้าที่ของผู้นิเทศทำหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับฝ่ายบริหารการศึกษาโดยตรง

2.3 ขี้แหล่งข้อมูลวิชาการ (Resources Allocating) การจัดวัสดุ อุปกรณ์การสอน อำนวยความสะดวก จัดให้มีเครื่องมือใช้ในโรงเรียนที่หาได้เองและการจัดขึ้น

2.4 จัดให้มีความสัมพันธ์มีความต่อเนื่อง (Establishing Relationship) ความเป็นปึกแผ่นในหน่วยงานการนิเทศ เป็นผลสืบเนื่องจากข้อ 2.2 และมีผลกระทบต่อการนิเทศเป็นอย่างมาก

2.5 เป็นตัวแทน (Delegating) ตามลักษณะงานของศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่เป็นตัวแทนทางการศึกษา มีบทบาทเป็นตัวแทนทั้งในด้านบริหาร ด้านวิชาการ ด้านวิทยาการและด้านการประสานงาน

### 3. การนำ (Leading Processes)

3.1 นำในการตัดสินใจ (Decision Making) กระบวนการนี้เทศมิได้มุ่งหมายในการใช้อำนาจเผด็จการ หากแต่การตัดสินใจนั้นจะต้องมาจากหมู่คณะ เป็นสำคัญ

3.2 ข้อเสนอแนะ (Suggesting) ให้คำปรึกษาแนะนำ

3.3 แรงจูงใจ (Motivation) กำลังใจมีวันหมดไปได้ การรักษาแรงจูงใจให้คงทนถาวรขึ้นอยู่กับ การตอบสนองความต้องการ การเข้าใจกัน การเอาใจใส่ในเรื่องสวัสดิภาพ เป็นต้น

3.4 การสื่อความหมาย (Communicating) กระบวนการนำในการนี้เทศที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การใช้ความสามารถในด้านการติดต่อสื่อความหมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานการศึกษาของผู้นี้เทศเป็นสำคัญ

3.5 การคิดริเริ่ม (Initiating) บรรยาการในการคิดริเริ่มอยู่ที่ภาวะของผู้นำ หากศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีใจกว้างขวางยอมรับความคิดของคนอื่นสนับสนุนให้เขาคิด มองข้ามความผิดพลาดเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยไม่ตั้งใจ บังคับให้เขาจะช่วยหาวิธีคิดหรืออาจจะคิดเอง อาจจะริเริ่มทำอะไรแปลก ๆ ใหม่ ๆ ข้อที่น่าคำนึงก็คือ ลักษณะของสังคมไทยบางประการที่ทำให้คนไม่อยากจะริเริ่มในกิจการต่าง ๆ เช่น การดื้อเพื่อทำลาย การนิ่งทอ การว่ากล่าวผู้ที่คิดทำอะไรแล้วไม่สำเร็จ เป็นต้น

3.6 การสาธิต (Demonstrating) การนำในการสาธิต คือ การนำเผยแพร่ทางวิชาการ ศึกษานิเทศก์สาธิตบทเรียน สาธิตการสอนวิธีต่าง ๆ แก่คณะครู สนับสนุนให้โรงเรียนมีการสาธิตวิชาการแก่ชุมชน เช่น จัดสัปดาห์เกษตร สัปดาห์วัฒนธรรม สาธิตเมื่อมีการเคลื่อนไหวทางวิชาการใหม่ ๆ ในข้อนี้ นอกจากโรงเรียนจะได้ทำหน้าที่ในด้านการประชาสัมพันธ์กับภายนอกแล้ว ยังเป็นการนำให้ชุมชนมองเห็นความสำคัญของโรงเรียน เข้าใจโรงเรียนให้การสนับสนุนโรงเรียนในโอกาสต่อมา

#### 4. การควบคุม (Controlling Processes)

##### 4.1 ทำให้ถูกต้อง (Taking Corrective Action) การควบคุม

ในการนี้แตกต่างจากการควบคุมทางวิชาการ เพราะการนี้เทศให้พระคุณมากกว่าพระเดช เมื่อศิษยานิเทศก์ทราบข้อบกพร่องข้อผิดพลาดของครู ศิษยานิเทศก์จะใช้เทคนิคการนิเทศแก้ไข ข้อบกพร่องนั้น ซึ่งเป็นไปเพราะครูมีความเชื่อถือศรัทธาในหลักการ ความร่วมมือในด้านนี้ มาจากนิสัยใจจริงมิใช่จากใจอาวนาจบังคับ

4.2 ความเจริญงอกงาม (Expediting) ในการนี้ที่การกระทำถูกต้องหรือ การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ศิษยานิเทศก์ย่อมช่วยให้กิจกรรมนั้นประสบผล สำเร็จยิ่งขึ้น

4.3 การกล่าวโทษเป็นลายลักษณ์อักษร (Reprimanding) การทำงาน ร่วมกับบุคคลหลายประเภท เรายอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นพื้นฐานบุคคล บางคน ย่อมง่ายต่อการแนะนำ บางคนจะต้องใช้หลักการเข้มงวดกวดขันจึงจะยอมเปลี่ยนแปลงแก้ไข พระพุทธเจ้าทรงแบ่งบุคคลออกเป็นสี่ประเภท คือ

4.3.1 อุคสมัตถุบุคคล ง่ายต่อการแนะนำอบรม

4.3.2 วิปจิตถุบุคคล แนะนำอบรมได้ไม่ยาก

4.3.3 เนยยะบุคคล ต้องพราสอนอยู่เสมอ

4.3.4 ปทปรมบุคคล ไม่อาจแนะนำได้

ศิษยานิเทศก์อาจใช้หลักการกล่าวโทษเป็นลายลักษณ์อักษร (Reprimanding สำหรับบุคคลในข้อ 4.3.3 เพื่อให้เขาปรับปรุงตนเอง

4.4 บทกำหนดโทษ (Applying Sanctions) เมื่อแนะนำช่วยเหลือด้วย ประการต่าง ๆ แต่ไม่มีการปรับปรุงแก้ไข บทกำหนดโทษเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหารทั่วไป

5. กระบวนการประเมินผล (Assessing Processer) การประเมินค่าของ สิ่งใดเป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของสิ่งนั้น

5.1 พิจารณาผลงาน (Judging Performance) ประเมินค่าผลงานว่า ดี-เลว ประการใด

5.2 วัดผล (Measuring Performance) วัดผลสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงาน

ดังรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ากระบวนการนิเทศการศึกษาที่สำคัญจะต้องประกอบด้วยสี่ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียม ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล ทาสภาพปัญหา จัดลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดทางเลือกและตัดสินใจเลือกวิธีทางที่จะแก้ไขปัญหา
2. ขั้นวางแผน ได้แก่ การจัดทำโครงการ กำหนดรายละเอียดของการนิเทศการศึกษา กำหนดวิธีการ ผู้รับผิดชอบ ตัวชี้ผลสำเร็จและวิธีการประเมินผล
3. ขั้นปฏิบัติตามแผน ได้แก่ การนำแผนและโครงการไปปฏิบัติโดยมีการประเมินผลและปรับปรุงแผนงานโครงการเป็นระยะ ๆ เพื่อให้งานเป็นไปตามแผน
4. ขั้นประเมินผลและติดตามผล ได้แก่ ขั้นพิจารณาผลงานการนิเทศการศึกษาว่าประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่เพียงใด เพราะเหตุใด

แฮริส (สัจจิต อุทรานันท์. 2530 : 79 ; อ้างอิงมาจาก Harris. 1975 : 14 - 15) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาในทัศนะของเขาไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. ประเมินสภาพการทำงาน (Assessing)
2. จัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing)
3. ออกแบบวิธีการทำงาน (Designing)
4. จัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources)
5. ประสานงาน (Coordinating)
6. นำการทำงาน (Directing)

สนอง เครือมาก (2536 : 1210) ได้กล่าวว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาหมายถึง แบบแผนของการนิเทศการศึกษาที่ลำดับขั้นตอนไว้อย่างต่อเนื่องกันอย่างมีระเบียบตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย 5 ขั้น ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ
- ขั้นที่ 2 การวางแผนและกำหนดทางเลือก
- ขั้นที่ 3 การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ
- ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา
- ขั้นที่ 5 การประเมินผลและการรายงานผล

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นการดำเนินการนิเทศการศึกษาอย่างมีระบบ มีขั้นตอน และต่อเนื่องกัน เพื่อทำให้ผลของการนิเทศการศึกษาประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

#### เทคนิคการนิเทศการศึกษา

ศึกษานิเทศก์จะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานนิเทศได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ และประการหนึ่งที่น่าจะสำคัญและจำเป็นต่อศึกษานิเทศก์เป็นอย่างยิ่ง นั่นก็คือ เทคนิคการนิเทศการศึกษา มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ดังนี้

สันต์ ธรรมบำรุง (2521 : 110) ได้สรุปเทคนิคของการนิเทศการศึกษาไว้ว่ามี 20 ประการ คือ

1. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน (Classroom Observation)
2. การทดลองในห้องเรียน (Classroom Experimentation)
3. การปรึกษาหารือ (The Conference of Interview)
4. การพาครูไปเยี่ยมเยียนและสังเกตการสอน (Intervisitation and Observation)
5. การเลือกวัสดุอุปกรณ์สำหรับการสอน (Selection of Materials for Teaching)
6. การประเมินผลตนเอง (Self - Evaluation)
7. การตั้งกรรมการกลุ่มทำงาน (Committees)
8. การนิเทศเป็นกลุ่ม (Group Devices or Group Techniques)
9. กลุ่มศึกษาธิการ (Course Work)
10. ห้องปฏิบัติการหลักสูตร (Curriculum Laboratory or Curriculum Library)
11. การอ่านเฉพาะเรื่อง (Directed Reading)
12. การสาธิตการสอน (Demonstration Teaching)
13. การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip for Staff Personnel)

14. การฟังคำบรรยาย (Institutes and Lectures)
15. การอภิปราย (Panel or Forum Discussion)
16. ห้องสมุดเฉพาะวิชา (Professional Libraries)
17. องค์การวิชาชีพและการประชุมทางวิชาชีพ (Professional Organization

And Meeting)

18. บัณฑิต หนังสือคู่มือ (Supervisory Bulletins Handbook and Guides)

19. การปฐมนิเทศครูใหม่ (Orientation of New Teachers)

20. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 231 - 232) ได้เสนอเทคนิคการนิเทศการศึกษา

ไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาแบบเป็นกลุ่ม สามารถใช้เทคนิคในการนิเทศดังนี้

1.1 การปฐมนิเทศ

1.2 การประชุม อบรม สัมมนา อภิปราย หรือประชุมปฏิบัติการ

1.3 การสาธิตการสอน

1.4 การจัดทัศนศึกษานอกสถานที่

1.5 การจัดให้มีห้องสมุดสำหรับครู

1.6 การสนับสนุนให้เป็นสมาชิกและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมวิชาชีพ

1.7 การจัดบริการสื่อการสอนสำหรับครูในโรงเรียน

1.8 การให้ข่าวสาร หรือเอกสารต่าง ๆ แก่ครู

1.9 การจัดนิทรรศการ หรือแสดงผลงานวิชาการในโรงเรียน

2. การนิเทศการศึกษารายบุคคล สามารถใช้เทคนิคในการนิเทศ ดังนี้

2.1 การสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน

2.2 การสาธิตการสอนให้ครูดู

2.3 การทดลองต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.4 การสัมภาษณ์

2.5 การแนะนำ ช่วยเหลือในการจัดทำหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

2.6 การแนะนำให้ครูอ่านหรือเขียนบทความวิชาการ

2.7 การแนะนำหรือสนับสนุนให้ครูเข้ารับการศึกษ หรืออบรมวิชาการต่าง ๆ

ตามโอกาสอันควร

2.8 การสนับสนุนให้เป็นสมาชิกและร่วมกิจกรรมของสมาคมวิชาชีพ

2.9 การให้ครูผู้สอนประเมินผลตนเอง

2.10 การให้ข่าวสารหรือเอกสารต่าง ๆ แก่ครู

สนอง เครื่องมาก (2536 : 1215 - 1216) ได้เสนอเทคนิคการนิเทศการศึกษา  
แบบต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. เทคนิคการนิเทศการศึกษา 7 แบบ ของ ดร.สาย ภาณุรัตน์

1.1 เทคนิคภัย-วิภัย (ข้อ-ขาย) ฟังก่อนแล้วค่อยขายความรู้ของเราต่อไป

เมื่อเขาสนใจฟังก็ลงมือนิเทศตามแผนได้

1.2 เทคนิคบ่อนชนมมเนย บ่อนปัญหาง่าย ๆ ไม่เกินความสามารถ เมื่อทำ  
ได้ดีจึงค่อยๆ ให้แก้ปัญหายากขึ้นไป

1.3 เทคนิคชวนพาที่ ชวนให้พูด ชวนให้คิด ชวนให้ทำงาน

1.4 เทคนิคสาธิต ทำให้ดูจนเกิดความสนใจ ไว้ว่างใจ แล้วชวนให้ทำงาน

ร่วมกัน

1.5 เทคนิคเสนอแนะ ไม่ใช้วิธีออกคำสั่ง

1.6 เทคนิคแพร่พิมพ์ เสนอสิ่งที่น่าสนใจและเสนอวิธีแก้ปัญา

1.7 เทคนิคปลูกมทานิยม ช่วยเรื่องส่วนตัวให้เกิดความเชื่อใจ แล้วจึงทำงาน

ร่วมกัน

2. เทคนิคการนิเทศการศึกษา 7 แบบ ของ ดร.ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์

2.1 การนิเทศโดยตรง ได้แก่ การไปเยี่ยมโรงเรียน การศึกษาปัญหาที่

โรงเรียนและการให้ข้อคิดเห็น

2.2 การนิเทศโดยการอบรม

2.3 การจัดวัสดุและข่าวสารให้แกครู

#### 2.4 การสาธิตการสอน

#### 2.5 การประชุมปฏิบัติการ

#### 2.6 จัดครูไปดูการสอนที่โรงเรียน

#### 2.7 ศึกษาจากการแสดงตัวอย่างหรือจัดนิทรรศการ

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า เทคนิคการนิเทศการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อศึกษานิเทศก์ ดังนั้น ศึกษานิเทศก์จำเป็นต้องพัฒนาโดยการศึกษาและฝึกฝนตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะและสามารถนำไปใช้ในศตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์กับการนิเทศการศึกษา

ศึกษานิเทศก์หรือผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษานั้น มีหน้าที่โดยตรงที่เกี่ยวข้องกับครูผู้บริหารการศึกษา ฉะนั้น การมีมนุษยสัมพันธ์จึงเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญที่จะต้องเอาชนะใจคน จูงใจคนให้ร่วมกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและด้วยความพึงพอใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวว่า ศึกษานิเทศก์หรือผู้นิเทศเป็นผู้ที่ทำงานด้านวิชาการ จะต้องติดต่อประสานงานกับบุคคลหลายระดับ จึงจำเป็นต้องมีทักษะหลายประการ ดังนี้

วินัย เกษมเศรษฐี (2523 : 18) ได้เสนอทักษะของศึกษานิเทศก์ไว้ 5 ประการ ได้แก่

1. ทักษะในการเป็นผู้ฟัง
2. ทักษะในการมีมนุษยสัมพันธ์
3. ทักษะในกระบวนการหมู่พวก
4. ทักษะในด้านการบริหาร
5. ทักษะด้านการประเมินผล

แดทซ์ (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2535 : 11 - 12 ; อ้างอิงมาจาก Katz)

ได้กล่าวว่า ผู้นิเทศควรมีทักษะ 3 ประการ คือ

1. ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) คือ ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน การเขียนแผนภูมิ และเป็นการสาธิตได้เป็นทักษะพื้นฐานที่ผู้นิเทศควรจะมี

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) หมายถึง การทำงานกับคน (Working with People) ซึ่งหมายถึงความเข้าใจ การสัมภาษณ์ การสังเกต การนำอภิปราย การรู้จักสะท้อนความรู้สึก และความคิด การมีส่วนร่วมในการอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การยอมรับบุคคลประเภทต่าง ๆ ที่มีทัศนคติที่ดี เป็นต้น

3. ทักษะด้านคตินิยม (Conceptual Skill) คือ ความสามารถในการเห็นภาพรวมทั้งหมดขององค์การ กล่าวคือ สามารถที่จะมองเห็นงานด้านต่าง ๆ ภายในองค์การนั้น ขึ้นอยู่ซึ่งกันและกันอย่างไร จะมีความสามารถของการวิเคราะห์วินิจฉัย สังเคราะห์ การวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น

ไวลส์ (Wiles. 1967) กล่าวว่า ผู้นิเทศควรมีทักษะ 5 ประการ คือ

1. ทักษะในการเป็นผู้นำ ผู้นิเทศควรเป็นผู้นำในเชิงวิชาการ มีความสามารถรอบรู้ในวิชาที่ตนจะไปแนะนำ มีความรอบรู้ในการที่จะแนะนำผู้อื่นได้ การเป็นผู้นำที่ดีควรเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการนำความก้าวหน้ามาสู่กลุ่ม แสดงความสนใจและเข้าใจที่จะไปให้ผล มีความเข้มแข็งมั่นคง มีความยุติธรรม มีลักษณะเป็นครูที่ดี สุขุมรอบคอบ เป็นต้น

2. ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะนี้นับว่า เป็นทักษะที่สำคัญที่สุดที่ผู้นิเทศจะต้องฝึกฝนให้มี ผู้ที่เป็นผู้มนุษยสัมพันธ์นั้นต้องเป็นผู้ที่มีความสุภาพอ่อนโยน มีความเข้าใจ เข้าใจ เห็นใจผู้อื่น มีความจริงใจ และช่วยเหลือโดยบริสุทธิ์ใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น พยายามเข้าใจความต้องการและปัญหาของแต่ละคน ยกย่องความรู้ความคิดริเริ่มของผู้อื่น ทำให้เกียรติชมเชยผลงาน

3. ทักษะในเรื่องกระบวนการกลุ่ม ผู้นิเทศต้องรู้วิธีการใช้พลังของกลุ่ม ทำงานให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งจะต้องรู้วิธีการประสานงานภายในกลุ่ม การนิเทศการศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

4. ทักษะในการบริหารงานบุคคล ผู้นิเทศมีหน้าที่พัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น ผู้นิเทศจะใช้มากขึ้นขั้นของการพัฒนาบุคลากร

5. ทักษะในการประเมินผล ผู้นิเทศจำเป็นต้องประเมินความสำเร็จของโครงการต่าง ๆ ประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ประเมินการสอนของครูในโรงเรียน โดยที่ผู้นิเทศจะต้องรู้จักแบบของการประเมินชนิดต่าง ๆ อาจจะใช้แบบสอบถาม การสังเกต การสังเกตการสอนของครู สังเกตความขยันหมั่นเพียรของครู ความตั้งใจ ตลอดจนเจตคติด้วยการ

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า ศึกษานิเทศก์ หรือผู้นิเทศจะต้องมีทักษะในการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นเรื่องจำเป็นมาก เพราะ ศึกษานิเทศก์หรือผู้นิเทศปฏิบัติงานกับคน ต้องมีการติดต่อ สื่อสาร เอาใจใส่คน จูงใจคนให้เขาร่วมทำงานกับเราได้ด้วยความพึงพอใจ ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพโดยได้ทั้งคน งานและน้ำใจ

### บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์

ไวส์ (Wiles. 1967 : 10) ได้กล่าวถึงบทบาทของศึกษานิเทศก์ไว้ 3 ประการ ดังนี้ คือ

1. เป็นผู้ให้การสนับสนุน (Supporting)
2. เป็นผู้ให้การช่วยเหลือ (Assisting)
3. เป็นผู้มีส่วนร่วม (Sharing) ในการปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่า

การแนะนำหรือสั่งการแต่เพียงอย่างเดียว

วินัย เกษมเศรษฐี (2521 : 16 - 19) กล่าวว่า ศึกษานิเทศก์มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. เป็นผู้นำของกลุ่มบุคคล
2. เป็นผู้สร้างขวัญและส่งเสริมให้มีความเจริญงอกงามในอาชีพ
3. เป็นผู้บริการในทางปรึกษาหารือ
4. เป็นผู้ประสานงาน
5. เป็นผู้พัฒนาและใช้หลักสูตรในระดับท้องถิ่น
6. เป็นผู้อำนวยความสะดวก

ส่วน สัจจ อุทราพันธ์ (2530 : 63 - 64) กล่าวว่า ในการจัดการนิเทศการศึกษา ให้ประสบความสำเร็จนั้น ศึกษาพิเศษจำเป็นจะต้องมีบทบาทหน้าที่สำคัญดังนี้

1. ร่วมวางแผนในการปฏิบัติงาน โดยมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการ ร่วมกำหนดจุดมุ่งหมายและกำหนดทางเลือก รวมทั้งวางแผนในการปฏิบัติงาน
2. เป็นวิทยากรผู้ให้ความรู้ในสิ่งที่จะปฏิบัติ หากศึกษาพิเศษไม่มีความถนัดด้าน เรื่องใดก็เป็นหน้าที่ศึกษาพิเศษจะต้องแสวงหาวิทยากรจากแหล่งอื่นมาช่วยให้ความรู้แก่ ผู้ปฏิบัติงาน
3. ดำเนินการนิเทศการปฏิบัติงานโดยการมีส่วนร่วมในการทำงาน ให้คำแนะนำ บริक्षा ให้การช่วยเหลือ ช่วยแก้ไขจุดบกพร่องและชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเอง
4. ทำการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการกระตุ้นและ สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาตนเองด้วยความมั่นใจ
5. ดำเนินการประเมินผลการจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข จุดบกพร่องต่าง ๆ หรือเพื่อหาทางยกระดับคุณภาพของผลการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

สำหรับกรมสามัญศึกษา (2519 : 16 - 19) ได้กำหนดบทบาทศึกษาพิเศษไว้ว่า ศึกษาพิเศษมีบทบาทหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของโรงเรียนเป็นผู้ที่จะต้องทำงานร่วมกับครูด้านการเรียนการสอน ต้องเยี่ยมเยียน และสังเกตการสอนของครูตลอดจนติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตร

สำหรับหน้าที่ของศึกษาพิเศษตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533 ได้กำหนดไว้ 8 ข้อดังนี้ (หน่วยศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. 2535 : 4 - 5)

1. ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการนิเทศการศึกษา
2. เผยแพร่ ความรู้ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และผลการวิเคราะห์ วิจัย ที่เป็น ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคคลในสังกัด
3. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

4. ประสานงานทางด้านวิชาการแก่หน่วยงานทางการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. ดำเนินการส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
6. ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษา ตามแผนงานโครงการที่กระทรวง ทบวง กรม ต่างมอบหมาย และขอความร่วมมือ
7. พัฒนาการนิเทศและให้บริการทางการศึกษา
8. งานวิชาการอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

โครงสร้างของงานนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาอำเภอ

ตามโครงสร้างระบบบริหารการประถมศึกษาปัจจุบัน แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับกลุ่มโรงเรียน ในส่วนของระดับอำเภอ คือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนั้น ได้แบ่งงานการนิเทศการศึกษาออกเป็น 3 งาน โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 38 - 47)

1. งานพัฒนางานวิชาการ มีหน้าที่รับผิดชอบงานดังนี้
  - 1.1 งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา
  - 1.2 งานพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์ หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา
  - 1.3 งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา
  - 1.4 งานพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา
  - 1.5 งาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานวิชาการ
  - 1.6 งานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย
2. งานพัฒนาการนิเทศ มีหน้าที่รับผิดชอบดังต่อไปนี้
  - 2.1 งานพัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศ
  - 2.2 งานสนับสนุนการนิเทศและนิเทศภายในกลุ่มโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  - 2.3 งานพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์

2.4 งาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง

2.5 งานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

3. งานวิจัย ประเมินผลและบริการ มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

3.1 งานระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา

3.2 งานจัดทำแผนพัฒนางานวิชาการ และการนิเทศ

3.3 งานทดสอบ วัด และประเมินผล

3.4 งานวิเคราะห์ วิจัย การบริการ การนิเทศการเรียนการสอน

ทุกกลุ่มประสบการณ์

3.5 งานมาตรฐานการศึกษา

3.6 งานผลิตและจัดหาสื่อการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการ

และเครื่องมือการนิเทศ

3.7 งานบริการและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการ

และเครื่องมือการนิเทศ

3.8 งานห้องสมุด สื่อ และงานส่งเสริมการจัดห้องสมุด และมุมหนังสือของ

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน

3.9 งาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง

3.10 งานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

กวินน์ (Gwynn. 1961 : 27 - 31) ได้กล่าวถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ

ของศึกษานิเทศก์ที่ถือเป็นหลักสำคัญสามประการ คือ

1. ความรับผิดชอบช่วยเหลือครูเป็นรายบุคคล

2. ความรับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์และช่วยให้บริการด้านการสอนของครู

ให้เป็นไปอย่างได้ผลดีที่สุด

3. ความรับผิดชอบในฐานะวิทยากรของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษาในระดับ

อื่น ๆ และทำหน้าที่อบรมครูประจำการได้ทราบทั่วกัน

ลูซิโอ และแมคเนล (Lucio and McNeil. 1962 : 24) ให้ทรรศนะ

เกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ว่ามีดังต่อไปนี้

1. การวางแผน ศึกษานิเทศก์เป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะมีหน้าที่ร่วมวางแผน การศึกษาหรือร่วมพัฒนานโยบายและโครงการทางการศึกษาต่าง ๆ
  2. การบริหาร ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่ตัดสินใจด้วยตนเอง ในการประสานงาน ของบุคลากรของฝ่ายการศึกษาทุกระดับและทุกหน่วยงาน เพื่อให้งานบริหารการศึกษามุ่งผลสำเร็จตามระบบของการศึกษา และเป็นผู้ที่ออกคำสั่งเท่าที่จำเป็นเพื่อการนี้
  3. การนิเทศ ศึกษานิเทศก์ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของการสอน โดยอาศัยวิธีให้คำปรึกษา หรือวิธีเรียกประชุมครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันแสดงความคิดเห็น
  4. การพัฒนาหลักสูตร ศึกษานิเทศก์เข้าร่วมปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรโดยตรง และช่วยสร้างคู่มือประกอบการสอนต่าง ๆ ตลอดจนคัดเลือกแบบเรียนให้แก่โรงเรียน
  5. การสาธิต ศึกษานิเทศก์สาธิตวิธีสอนต่าง ๆ ให้ครูเห็นวิธีการใหม่ ๆ ด้วยตนเอง หรืออาจให้ผู้อื่นมาสาธิตให้ดูก็ได้ ทั้งนี้อาจเป็นการชี้ช่องให้รู้จักกับอุปกรณ์การสอนหรือรู้จักใช้แบบเรียนก็ได้
  6. การวิจัย ศึกษานิเทศก์สำรวจสภาพการเรียนการสอนด้วยวิธีวิจัยอย่างมีระเบียบแบบแผน และเสนอความคิดใหม่ ๆ จากผลการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น
- แฮร์ริส (Harris. 1975 : 11 - 12) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ว่ามี 10 ประการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดทำโครงการสอนเพื่อนำหลักสูตรไปใช้จัดแบ่งกลุ่มนักเรียนและการวางแผนการสอนให้แก่ครูได้กำหนดการสอนให้ตรงตามความรู้ความสามารถอันเหมาะสมแก่ครูในเรื่องการเรียนการสอน การจัดวัสดุการเรียนการสอน โดยเลือกแยกแยะเพื่ออันเหมาะสมแก่ครู เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ อบรมครูประจำการเพื่อส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้บริการพิเศษอื่น ๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์กับการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนการสอน ไวส์ และโลเวลล์ (Wiles and Lovell. 1975 : 169) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ว่ามี 10 ประการ เช่นเดียวกันคือ ให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคโนโลยีและจิตวิทยา ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร พัฒนาวิชาชีพของผู้ร่วมงาน เลือก จัดหาและแจกจ่ายอุปกรณ์การสอนให้แก่ครู ประเมินผลการเรียนการสอน พัฒนาและประเมินผล จุดมุ่งหมายทางการศึกษา ประสานงานโครงการการศึกษา วิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัย พัฒนาสนับสนุนเผยแพร่และนำโครงการใหม่ ๆ มาใช้

จากแนวคิดและตามโครงสร้างงานนิเทศการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษา  
อำเภอ สรุปได้ว่า ศึกษานิเทศก์นั้น จะต้องมีความรู้และหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ซึ่งได้แก่  
การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร การปรับปรุงการเรียนการสอน การวิเคราะห์ วิจัย ศึกษา  
ค้นคว้าและทดลองติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา นอกจากนี้ศึกษานิเทศก์ยังทำหน้าที่  
เป็นนักบริหารด้วยโดยสามารถวางแผนประสานงาน การทำงานเป็นกลุ่ม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

### คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์

คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อครู ต่อการจัดการเรียนการสอน  
และต่อการปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา กล่าวคือ ถ้าคุณลักษณะตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ  
ของศึกษานิเทศก์เป็นไปในทางที่ดี ส่งผลให้การจัดการกับสภาพการณ์ต่าง ๆ แล้ว การนิเทศการศึกษา  
จะเกิดผลดี ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ การศึกษาจะเจริญก้าวหน้าบรรลุ-  
เป้าหมายที่วางไว้

ปิญญู สาร (2519 : 274 - 275) กล่าวว่า กานิเทศการศึกษาต้องการ  
"การมองเห็นโดยรอบ" (A Super Vision) เป็นการมองเห็นอย่างกว้างขวาง ซึ่งอาศัย  
การฝึกอบรมมาเป็นอย่างดีของผู้ดำรงตำแหน่ง "ศึกษานิเทศก์" (Supervision) บุคคลที่มี  
ความคิดแคบยึดมั่นแต่สภาพการณ์อย่างเดียว ไม่ควรเป็นศึกษานิเทศก์ มองเห็นการสอนและ  
วัตถุประสงค์ของการสอนเพียงมุมเดียว ก็ไม่ควรเป็นศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์จึงเป็นบุคคล  
ที่มีคุณสมบัติสรุปได้ดังนี้

1. มีความรู้และความเข้าใจตัวนักเรียนอย่างดี
2. มีความรู้และความเข้าใจวิธีให้ความรู้แก่นักเรียนเป็นอย่างดี
3. มีความรู้และความเข้าใจสภาพสังคมและโรงเรียน ครูและนักเรียนที่ตนเอง  
รับหน้าที่ไปนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดี
4. มีความรับผิดชอบต่องานการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีความมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่การ  
ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และอย่างถ่องแท้ในหมู่นักเรียน
5. ใช้วิธีการนิเทศการศึกษาด้วยเหตุผลและด้วยสติปัญญาที่ปฏิบัติจริงได้

วิจิตร อนวัชพันธ์ (2520 : 43) ทำการศึกษาคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญทั่วประเทศพบว่าคุณลักษณะที่ดีของศึกษานิเทศก์นั้น ต้องเื้อื่อต่อการทํางานในหน้าที่ 10 ประการ คือ

1. ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
2. การตรงต่อเวลา
3. ความรับผิดชอบ
4. เทคนิคในการพูด
5. การประเมินผล
6. ความคิดริเริ่ม
7. การเป็นนักวิจัย
8. ความยุติธรรม
9. การสาธิตการสอน
10. เทคนิคในการนิเทศการศึกษา

ซารี มณีศรี (2523 : 63) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีของศึกษานิเทศก์ไว้ว่า คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่ดีนั้นต้องเป็นผู้ประสานงานที่ดีมีความรู้ในหลักการนิเทศทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นอย่างดี เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ตระหนักในหลักประชาธิปไตย สามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูได้ไม่เป็นผู้คอยยาก รักษาความลับ ระมัดระวังในการวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ เป็นผู้ที่ครูให้ความไว้วางใจ และเป็นคนเปิดเผยเข้าใจมนุษย

ข้อค้นพบจากการวิจัยของนักการศึกษาหลายท่านเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ในประเทศไทย ซึ่ง ปรีชา นิพนธ์พิทยา (2537 : 14 - 15) สรุปไว้ดังนี้

#### 1. ด้านลักษณะส่วนตัว

ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นศึกษานิเทศก์ควรจะเป็นคนที่มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตนเอง มีความอดทน กระฉับกระเฉง ว่องไว เป็นคนที่เปิดเผย ไม่เย่อหยิ่ง และมีมนุษยสัมพันธ์ดี

## 2. ด้านความรู้ความสามารถ

ผู้ที่จะเป็นศึกษานิเทศก์ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ มีเทคนิคในการพูด มีความสามารถในการสาธิตการสอน มีความสามารถทางด้านประเมินผลและวิจัย

## 3. ด้านการแสดงออกทางพฤติกรรม

ผู้ที่จะเป็นศึกษานิเทศก์ ควรมีความเป็นประชาธิปไตย มีความยุติธรรม มีคุณธรรม ประพฤติดี รู้จักประมาณตน มองโลกในแง่ดี เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักยกย่องชมเชยผู้ที่ทำดี

## 4. ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่

ผู้ที่เป็นศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นคนตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความตั้งใจจริงในการทำงาน

สวานสเปียร์ (Spears. 1953 : 163 - 165) ได้ทำการวิจัย และเสนอแนะว่าศึกษานิเทศก์ควรมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความจริงใจต่อบุคคลอื่น
2. มีความยุติธรรม
3. เข้าพบบปะติดต่อกง่าย
4. ยอมรับนับถือบุคคลอื่น
5. มีความถ่อมตน
6. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
7. มีความเป็นผู้นำ
8. มีทักษะต่าง ๆ เหมือนอย่างครู
9. มีความรู้ทางจิตวิทยาทางการศึกษา
10. มีความซื่อสัตย์สุจริต
11. รู้สึกสนุกในการทำงานในหน้าที่
12. มีจิตใญกว้าง
13. เป็นนักฟังที่ดี

#### 14. มีเจตคติในอันที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

ฮิกส์ (Hicks. 1960 : 7 - 8) ได้ทำการสำรวจโดยส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณสมบัติของศึกษานิเทศก์ ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ต้องมีคุณสมบัติ หรือคุณลักษณะดังนี้

1. ต้องเป็นผู้รู้จักปรับตัว
2. ในการทำงานต้องรู้จักยืดหยุ่นได้
3. ในงานนิเทศการศึกษาต้องรู้จักวิธีทางวิทยาศาสตร์
4. ต้องเป็นผู้รู้จักหลักความร่วมมือ
5. ต้องเป็นคนรู้จักคิดอย่างฉลาด
6. ต้องเข้าใจในสิ่งที่ผ่านมาแล้ว เพื่อนำไปเป็นสาเหตุในการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหา

ในโอกาสต่อไป

กวินน์ (Gwynn. 1961 : 27 - 33) ซึ่งมีความเห็นแตกต่างไปจาก ฮิกส์ ได้กล่าวว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความเข้าใจเด็กและครู
2. มีความเชี่ยวชาญในการใช้วัสดุการสอน
3. มีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
4. มีความรู้เชี่ยวชาญในวิธีสอนต่าง ๆ และมีศิลป์ในการถ่ายทอดดี
5. เป็นผู้ประสานงานดี
6. มีความรู้ในทางวัดผลและประเมินผลการศึกษา
7. รู้จักส่งเสริมและสนับสนุน หรือกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงาน
8. มีความเป็นกันเองเกี่ยวกับผู้ที่เกี่ยวข้อง
9. มีความรู้ในการวางแผน การปรับปรุงหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร

การเรียนการสอนเป็นอย่างดี

10. มีความคุ้นเคยกับระบบการบริหารโรงเรียน กับครู นักเรียน และประชาชนในท้องถิ่น

ลอนสเดล (Lonsdale. 1976 : 204 - 205) ได้วิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ พบว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความรู้ดี เช่น ด้านการสอน ด้านจิตวิทยา และการถ่ายทอด
2. มีความอดทน
3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
4. เข้ากับผู้อื่นได้
5. รู้จักปรับปรุงตนเอง

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้ที่จะเป็นศึกษานิเทศก์นั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่ดี ซึ่งได้แก่ มีความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา มีลักษณะเป็นผู้นำมีความรับผิดชอบ เป็นนักประชาธิปไตย มีบุคลิกลักษณะดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรมมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้ใฝ่ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และมีความประพฤติดี

จากการศึกษาบทบาทหน้าที่และคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จากเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยอย่างกว้างขวางมาแล้ว สามารถสรุปและประยุกต์ ในการวิจัยครั้งนี้ว่า ศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ ใน 3 ด้าน ดังนี้ คือ

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
2. คุณลักษณะด้านวิชาการ
3. คุณลักษณะด้านวิชาชีพ

### คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

คำว่า "บุคลิกภาพ" หมายความว่า เป็นสภาพนิสัยจำเพาะคน (พจนานุกรมฉบับ-ราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 480) หรือสิ่งที่ทำให้คนมีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว เป็นวิถีแห่งความคิด และการกระทำ บุคลิกภาพ รวมไปถึงลักษณะนิสัย พฤติกรรม อารมณ์ และสภาพจิตใจ (จอร์จ ชินท์. 2534 : 11) บุคลิกภาพจึงเป็นผลรวมของลักษณะอาการแตกต่างกันไปตามภาวะของบุคคล แสดงออกในลักษณะที่เรียกว่า นิสัยหรืออุปนิสัยเป็นสภาพหน้าที่ และความรู้สึกร่วมกับบุคคลอื่น ๆ (ธรรมรส โชติคุณชร. 2524 : 47)

บุคลิกภาพของคน ไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกิดมาพร้อมกับบุคคลนั้นทั้งหมด ยกเว้นเพียงรูปร่างหน้าตา สัดส่วน สีสันของร่างกาย นอกนั้นเกิดจากการฝึกฝนอบรม เรียนรู้ และมีประสบการณ์

ภายหลังทั้งสิ้น แต่ในความหมายของบุคลิภาพแล้ว หมายถึง ทุกสิ่งทีประกอบเป็นตัวบุคคล ทั้งนี้ เนื่องจากอิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ และบุคลิภาพจะมีผลโดยตรงต่อกิจการงาน ชีวิตส่วนตัว และสังคม (ธนา โกมลภัส. 2527 : 43)

ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์ (2519 : 105 - 112) ได้แยกการพิจารณาบุคลิภาพในรายละเอียดออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. อุปนิสัยของคน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการแสดงพฤติกรรม ได้แก่ ความกล้ากับความรอบคอบ ความเยือกเย็นกับความเจ้าอารมณ์ การคิดการณ์ไกลกับการคิดเฉพาะหน้า ความฝักใฝ่ทางศิลปะกับการเป็นนักปฏิบัติ และความเชื่อในศาสนากับความเชื่อในวิทยาศาสตร์
2. คุณสมบัติประจำตัวของบุคคล ซึ่งได้แก่ ร่างกาย รูปร่าง หน้าตา และกิริยาท่าทาง
3. บทบาทของบุคคล บทบาทเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิภาพซึ่งจะแสดงออกตามเพศ วัย อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และตำแหน่ง

เสถียร เหลืองอร่าม (2525 : 37) ได้สรุปบุคลิกลักษณะที่ดีของศึกษานิเทศก์จากรายงานของนักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ไว้ดังนี้ คือ ความร่าเริงแจ่มใส สดชื่น ความปรารถนาดีเรียบร้อย ความเป็นมิตร ความพอใจในงาน ความอยากช่วยเหลือผู้อื่น ความไม่เห็นแก่ตัว การมีอารมณ์ขัน ความรอบคอบ ความอดทน และความเมตตาอะไรได้อย่างเหมาะสม

งานของการนิเทศการศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ความสำเร็จในการนิเทศจะเกิดขึ้นก็โดยการเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรทางการศึกษา ในการปรับปรุงการเรียนการสอนในห้องเรียนผลสำเร็จนี้จะมีได้ก็ด้วยศึกษานิเทศก์ใช้ความสามารถของตนเองทุกด้าน ศึกษานิเทศก์ผู้ประสบผลสำเร็จจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติด้านบุคลิกลักษณะ และเป็นผู้ได้รับการฝึกอบรมมาอย่างเพียงพอด้านวิชาชีพ ซึ่งเหมาะสมกับความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย (ชาลี มณีศรี. 2520 : 51)

## คุณลักษณะด้านวิชาการ

คุณลักษณะด้านวิชาการ หมายถึง ระดับการศึกษา หรือวุฒิการศึกษา ความรู้สาขาต่าง ๆ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่พึงมี เพราะศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ (บุญมา กัมปนาทพงษ์. 2532 : 25)

กระทรวงศึกษาธิการ (2533 : 6) ได้กำหนดคุณสมบัติของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไว้ในหมวด 4 ข้อ 10 ว่า ศึกษานิเทศก์ต้องมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตามที่ ก.ค. กำหนดและมีคุณสมบัติอื่นประกอบดังนี้

- 10.1 มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย กฎและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการประถมศึกษา
- 10.2 มีความรู้และทักษะในกลุ่มประสบการณ์ตามหลักสูตรประถมศึกษา และแผนการศึกษาปัจจุบัน
- 10.3 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนโยบาย แผนการศึกษาชาติและแผนการศึกษาปัจจุบัน
- 10.4 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งของประเทศไทย
- 10.5 มีความสามารถติดต่อประสานงานและทำงานร่วมกับผู้เกี่ยวข้องด้วยดี
- 10.6 มีบุคลิกลักษณะและมนุษยสัมพันธ์ดี เหมาะสมที่จะทำหน้าที่ผู้นำทางวิชาการ และการบริหาร การศึกษา
- 10.7 มีความประพฤติและปฏิบัติดี เป็นตัวอย่างแก่ครูได้
- 10.8 มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการนิเทศการศึกษาและเจตคติที่ดีต่องานนิเทศการศึกษา
- 10.9 มีความสามารถในการปฏิบัติงาน ควบคุม การตรวจสอบ ให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะวิธีแก้ไข ปรับปรุง การปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ

วเลส และบอนดี (วเลสรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2535 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Wiles and Bondi. 1986) กล่าวว่า ผู้ที่จะมาเป็นศึกษานิเทศก์ในต่างประเทศนั้นจะต้องมีความรู้ในระดับปริญญาโทหรือระดับปริญญาเอก และจะต้องเรียนวิชาดังนี้

1. การนิเทศการสอน
2. กระบวนการกลุ่มและมนุษยสัมพันธ์
3. ทฤษฎีหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร
4. การวัดและประเมินผลทางการศึกษา
5. จิตวิทยาการศึกษา

คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งของศึกษานิเทศก์ ระเบียบว่าด้วย ศึกษานิเทศก์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533

1. ได้รับปริญญาทางการศึกษา หรือปริญญาดุษฎีบัณฑิตอื่น ซึ่ง ก.ค. รับรองว่าคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งข้าราชการครู และทำการสอนในสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 4 ปี หรือ
2. ได้รับปริญญาโททางการศึกษาขึ้นไป หรือปริญญาดุษฎีบัณฑิตอื่นที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่านี้ ซึ่ง ก.ค. รับรองว่าคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งข้าราชการครู และทำการสอนในสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

และได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการคัดเลือกศึกษานิเทศก์ ซึ่งจะมีการสอบข้อเขียนในภาคความรู้ความสามารถทั่วไป ความรู้ความสามารถเฉพาะตำแหน่งซึ่งประกอบไปด้วยงานวิชาการ งานนิเทศการศึกษา งานวิเคราะห์วิจัยทางการศึกษา และการประเมินความเหมาะสมกับตำแหน่ง (วเลสรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2535 : 5)

สรุปได้ว่า คุณลักษณะทางด้านวิชาการ สำหรับศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรประกอบไปด้วย ระดับความรู้ หรือวุฒิการศึกษา ความรู้ทั้งที่เกี่ยวกับความรู้ทั่วไป และความรู้ในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม การศึกษาค้นคว้าและประสบการณ์การทำงาน

## คุณลักษณะด้านวิชาชีพ

คุณลักษณะด้านวิชาชีพ หมายถึง ความรู้ และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับวิชาชีพ หรืองานที่จะทำ ซึ่งตรงตามความต้องการของลักษณะงานในตำแหน่งนั้น (สมเกียรติ เจริญนิมิต, 2532 : 15) คุณลักษณะทางวิชาชีพจะเกี่ยวข้องกับทักษะการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ เช่น ความสามารถในการปฏิบัติงานภาวะผู้นำ ทักษะผู้นำ การวางแผน การประสานงาน

ชาลี มณีศรี (2520 : 55 - 61) กล่าวว่า ผู้นิเทศหรือศึกษานิเทศก์ในฐานะผู้ให้บริการเกี่ยวกับคาบปรึกษา หรือการประสานงาน ภารกิจหน้าที่เหล่านี้ย่อมต้องอาศัยคุณสมบัติทางด้านวิชาชีพเป็นสำคัญ ซึ่งมีดังนี้

1. ความรู้พื้นฐาน (Broad General Education) ศึกษานิเทศก์ควรเป็นผู้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไปอย่างกว้างขวาง
2. วิชาเฉพาะ (Professional Education) การฝึกอบรมทางด้านวิชาการขั้นต่ำ (โดยทั่วไป) ระดับปริญญาตรี
3. ทักษะในการสอน (Skill in Teaching) ศึกษานิเทศก์จะต้องผ่านการสอนมาก่อน หากศึกษานิเทศก์ไม่เคยสอนมาก่อนย่อมยากที่จะเข้าใจบทบาทของครู ลักษณะวิธีสอน การแก้ปัญหาเด็ก
4. เข้าใจบทบาทกระบวนการศึกษา (Clear Perception of Role in the Education Processes) จุดมุ่งหมายของการศึกษาคือ การเปลี่ยนแปลงการสอนให้ดีขึ้น ปรับปรุงการสอนในห้องเรียนให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ ศึกษานิเทศก์เป็นผู้มอบงานทั้งหมดหรือจะปรับปรุง และจะต้องยอมรับคุณลักษณะที่จำเป็นต่าง ๆ และความสัมพันธ์ในบทบาทของบุคคลอื่น ผู้ให้ความร่วมมือในการเปลี่ยนแปลงการสอน
5. มีความรู้เกี่ยวกับวัสดุการสอนและวิธีสอน (Instructional Materials and Method of Teaching) ศึกษานิเทศก์ควรรู้วิธีใช้ และวิธีเตรียมงานเพื่อปรับปรุงการสอน โดยผ่านสื่อสาร (Media) ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาสมัยใหม่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
6. ความสามารถในการวัดผลและการแปลความหมายทางการเรียนการสอน (Evaluate and Interpret Factors) ศึกษานิเทศก์ผู้มีความสังเกตย่อมแสวงหาวิธีการ

ประเมินผล ดีค่าคุณภาพทางการสอนของครู โดยการอภิปรายปัญหาข้อมูลต่าง ๆ เป็นการส่วนตัวกับครูหรือกลุ่มครู

7. ตระหนักถึงความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ (Awareness of the Importance of Process and Product) ปรับปรุงส่งเสริมให้ครูสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. ประสิทธิภาพในการทดลองและวิจัย (Proficiency in Experimentation and Research) ศึกษาเทคนิคที่จะทำเอง หรือให้คำปรึกษาในการวิจัยหรือทดลอง ทั้งนี้เพื่อให้ครูมีประสบการณ์ ด้านการทดลอง การวิจัย ช่วยตัวเองได้ "นิเทศเพื่อการไม่นิเทศ" ต่อไป

9. มีความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ (Willingness and Ability to Continue Personal and Professional Growth) ศึกษาเทคนิคที่ต้องปรับปรุงตัวเอง ทั้งส่วนตัวและด้านวิชาการ ต้องแสวงหาทางทำงานให้มีประสิทธิภาพ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 30 - 40) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะทางด้านวิชาชีพไว้ว่า เป็นความสามารถในการใช้ความรู้ และเครื่องมือในการบริหาร ความสามารถในการจูงใจ ความสามารถในการตัดสินใจทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถในการคิดวิเคราะห์งานนโยบายและแผน

คุณลักษณะทางด้านวิชาชีพนั้น มีความเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำอย่างใกล้ชิด ซึ่ง อันรุธ และทูเนอร์ (ธวัช ทองแสน. 2535 : 40 ; อ้างอิงมาจาก Unruh and Tuner. 1970 : 21) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นลักษณะสำคัญยิ่งประการหนึ่งสำหรับผู้ทำหน้าที่นี้เทศการศึกษา การนิเทศการศึกษา คือ การเป็นผู้นำ (Supervision is Leadership) และเชื่อกันว่า คนที่ไม่มีลักษณะผู้นำมักจะทำกรนิเทศไม่ได้ นานัก สโตนอร์ (Stoner. 1982 : 148) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า "ภาวะผู้นำ" ไว้ว่า เป็นกระบวนการของการสั่งการ (Directing) และการชักจูง (Influencing) สมาชิกของกลุ่มให้ปฏิบัติงานไปสู่ความสำเร็จ ส่วน สอนง เครือมาก (2536 : 1137) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำหมายถึง ความสามารถในการใช้ศิลปะในการโน้มน้าวจิตใจบุคคลอื่นให้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สาย ภาณุรัตน์ (วิบูลย์ ประเสริฐศรี. 2535 : 23 ; อ้างอิงมาจาก  
สาย ภาณุรัตน์. 2508 : 18) มีความเห็นว่า ฐานะของศึกษานิเทศก์เป็นผู้นำทางการศึกษา  
ดังนั้นควรมีลักษณะของผู้นำซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์
2. ความรู้
3. ความกล้าหาญ
4. การตัดสินใจ
5. ความเป็นที่เชื่อถือได้
6. ความริเริ่ม
7. กาลเทศะ
8. ความยุติธรรม
9. ความกระตือรือร้น
10. การวางตัวเหมาะสม
11. ความไม่เห็นแก่ตัว

เกรียงศักดิ์ ฤทธิณรงค์ (2527 : 26) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณสมบัติของผู้นำ  
ทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งสรุป  
คุณสมบัติของผู้นำในด้านความสามารถในการปฏิบัติงานตามลำดับดังนี้

1. มอบหมายงานโดยพิจารณาความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติเป็นสำคัญ
2. มีความรู้ในงานที่ต้องรับผิดชอบอย่างดี
3. สามารถตัดสินใจได้ถูกต้องและรวดเร็ว
4. สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทัน่วงที
5. สามารถไกล่เกลี่ยความขัดแย้งในหมู่ผู้ร่วมงาน
6. ทำให้ผู้ร่วมงานสบายใจเมื่อพูดคุย
7. สรรวจ และแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองอยู่ตลอดเวลา
8. รู้จักวางแผนและดำเนินการตามแผนนั้น
9. มีหลักเกณฑ์ในการประเมินผลงานทุกครั้ง

10. ถ่ายทอดความรู้ โดยใช้ภาษาง่าย ๆ
11. สามารถนำเอาเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน
12. มีความคิดใหม่ ๆ และร่วมทดลองกับผู้ร่วมงาน
13. มีความรอบรู้ในวิทยาการทุก ๆ ด้าน
14. สามารถคาดการณ์หรือทำนายเหตุการณ์ได้ถูกต้อง

อรุณ ลืมเสวีตระกูล (2535 : 36) ได้กล่าวว่า ลักษณะการนำของศึกษานิเทศก์ที่สำคัญที่สุด สืบเนื่องมาจากความศรัทธาความเชื่อถ้อยด้วยน้ำใสใจจริงของคณะครู มิใช่เสแสร้งทำ ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะมีได้ก็ด้วยการที่ศึกษานิเทศก์ควรมีความเข้าใจในเรื่อง "มนุษย์" อย่างแท้จริง และปฏิบัติให้เหมาะสมกับกาลเทศะ

นอกจากคุณลักษณะที่สำคัญของศึกษานิเทศก์ที่กล่าวมาแล้ว วิจิตร วีระกุล วรุตบางกูร, กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ และสุพิชญา วีระกุล (2519 : 47 - 48) กล่าวว่า การเป็นผู้นำเป็นปัจจัยและเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้นำทุกระดับและศึกษานิเทศก์เองด้วย การนำที่มีประสิทธิภาพจะเปรียบเสมือนดวงประทีปของหน่วยงานและจะเป็นศูนย์รวมพลังของกลุ่มมาใต้งานสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี ความสามารถ และทักษะของผู้นำมีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับปริมาณ และคุณภาพของหน่วยงาน โดยเน้นการฝึกฝนผู้ที่จะมาเป็นผู้นำหรือศึกษานิเทศก์จึงมีความสำคัญต่อผู้ร่วมงาน ต่อสถาบัน และต่อความสำเร็จของหน่วยงานเป็นอเนกประการ

### ทักษะในการเป็นผู้นำ (Leadership Skill)

การเป็นผู้นำในการทำงานต่าง ๆ นั้น ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำจะต้องมีทักษะในการทำงานดังต่อไปนี้ (วิจิตร วีระกุล วรุตบางกูร, กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ และสุพิชญา วีระกุล. 2519 : 57 - 58)

1. การวางแผน (Planning) ได้แก่ การวางรูปงานเป็นขั้น ๆ (Step by Step) เพื่อให้บรรลุจุดหมาย การวางแผนงานจะช่วยแยกแยะ และมอบหมายความรับผิดชอบให้แก่ผู้ร่วมงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จะช่วยไม่ให้เสียเวลากาลังงานและเงินมากเกินไป ช่วยในการคาดการณ์ล่วงหน้า ทำให้มองเห็นภาพคร่าว ๆ ของงาน และช่วยเฝ้าระวังเห็นวิธีการวัดผลงานได้ดีขึ้น

2. การจัดระเบียบงาน (Organizing) คือ การจัดการเกี่ยวกับเหตุการณ์ (Event) ที่จะเกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน การจัดหัวข้องานต่าง ๆ (Items) และการลงมือทำงาน (Action) เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างเป็นระเบียบไม่สับสน

3. การประสานงาน (Coordinating) งานในโรงเรียนแบ่งออกเป็นหลายฝ่าย หลายแผนก ผู้ใดก็ตามจำเป็นต้องมีทักษะในการประสานงาน มิฉะนั้นการนิเทศก็จะสำเร็จไปได้ไม่ยาก หน่วยงานที่มีส่วนช่วยให้การนิเทศดำเนินไปได้ราบรื่น ได้แก่ หน่วยวัสดุอุปกรณ์การสอน ฝ่ายอาคารสถานที่ ฝ่ายงานธุรการ เป็นต้น

4. การติดต่อสื่อสาร (Communication) การใช้ภาษาติดต่อกันเป็นเรื่องที่สำคัญในการทำงานหลายอย่าง การติดต่อสื่อสารย่อมนำไปสู่การอภิปราย และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่าง ๆ ทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของครู เพื่อให้งานบรรลุถึงจุดมุ่งหมาย และขณะเดียวกันก็บรรลุถึงความต้องการร่วมกันของคณะครู

5. การกระจายงาน (Delegating) ซึ่งหมายรวมถึง การกระจายความรับผิดชอบ การกระจายอำนาจ และการกระจายแรงงานให้แก่หัวหน้าหน่วยงาน ในแต่ละโครงการบนพื้นฐานแห่งการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน

6. การประเมินผล (Evaluation) นับเป็นกระบวนการเพื่อควบคุมมาตรฐาน การประเมินผลงานที่มีประสิทธิภาพย่อมช่วยให้ทราบว่า

- 6.1 เราทำงานได้ผลสำเร็จแค่ไหน
- 6.2 คุณภาพงานที่ทำไปนั้นเป็นอย่างไร
- 6.3 การทำงานมีผลสืบหน้าไปเพียงใด

สำหรับในเรื่อง การวางแผนและการประสานงานนั้น ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อผู้นำหรือศึกษานิเทศก์ การนิเทศการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ย่อมต้องอาศัยการวางแผน และการประสานงานเข้าช่วย งานก็จะมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

## ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครู

ลักษณะทางชีวสังคมของครู เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะของ  
ศึกษานิเทศก์ ลักษณะดังกล่าว ได้แก่

วุฒิ (ระดับการศึกษาของครู)

โดยปกติครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงย่อมผ่านการเรียนรู้ทั้งทางวิชาการและเทคนิควิธีสอน  
มากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำ จึงน่าจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อว่าตนสามารถควบคุมสถานการณ์  
ต่าง ๆ ในการทำหน้าที่ครูได้ ได้รับการสนับสนุนให้ทำงานตามความต้องการและยอมทำให้มี  
ทัศนคติต่อการทำงานในทางบวก อีกทั้งมีความภาคภูมิใจในตนเองมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำ นักวิชาการ  
ในต่างประเทศจำนวนไม่น้อยต่างยืนยันว่า วุฒิการศึกษาของครูทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน  
ของนักเรียนสูงขึ้น (ศักดิ์ชัย นิรุญทวี. 2532 : 61)

พรทิพย์ ไวยโนคา (2524 : 46) ได้ศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง  
ของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของครูประจำการและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า  
ทัศนะของครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีทัศนะต่อบทบาท  
ที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน เพราะครูประจำการที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปมีความคาดหวัง  
สูงกว่าครูประจำการที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี

สมชัย พุกขาสวย (2527 : 146) ได้ศึกษาผลการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์  
พบว่า ครูที่มีวุฒิต่างกันจะมีทัศนะเกี่ยวกับผลการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ตามสภาพที่ควรจะเป็น  
แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่มีวุฒิสองมีความรู้จากสิ่งที่ได้ศึกษามาก และมีความคาดหวัง  
ว่า ศึกษานิเทศก์จะปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างดี สำหรับครูที่มีวุฒิต่ำมีความคาดหวังไม่สูงเท่ากับ  
ครูที่มีวุฒิสอง จึงเป็นผลทำให้ครูมีทัศนะต่างกัน

ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้คนมีประสิทธิภาพและสมรรถภาพในการปรับตัว  
และสามารถเอาชนะสิ่งแวดล้อมได้ บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงย่อมมีสติปัญญาในการพิจารณา  
สิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล มีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้ถูกต้องมากกว่าผู้มีการศึกษาต่ำ  
(สุชาติ ฌ หนองคาย. 2529 : 19)

จากการศึกษาดังกล่าว พอจะคาดคะเนได้ว่า ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี หรือสูงกว่า จะมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน

### ประสบการณ์ของครู

ครูที่มีประสบการณ์สอนมานานย่อมเห็นจุดอ่อนและปัญหา มีโอกาสแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้มาก ทำให้มีความชำนาญในการสอนและรู้สึกว่าจะตนสามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ในการทำงานได้มาก (บุญชม ศรีสะอาด. 2524 : 65 - 66) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ละเมียด ลิมอักษร (สาโรช สีนวล. 2534 : 71 ; อ้างอิงมาจาก ละเมียด ลิมอักษร 2516 : 56) ที่ว่า ผู้มีประสบการณ์มากจะช่วยให้รู้วิธีการแก้ปัญหาที่เกิดจากการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ เสนาะ ตีเยาว์ (2516 : 200) ที่ได้กล่าวว่า ผู้มีประสบการณ์ในการทำงานมากย่อมมีความรู้ความสามารถในการทำงานมากขึ้น

ส่วน สุจินต์ ดันเจริญ (2524 : 64) ได้ศึกษาคุณลักษณะ บทบาท และงานของ ศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ครูที่มี ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี และครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีลงมา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง ความสามารถในการวิจัยของศึกษานิเทศก์แตกต่างกัน

ส่วน ปรีชา ทัพพรหมเจริญ (2530 : 112 - 113) ได้ศึกษาความคิดเห็นของ ครูพลศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการนิเทศพลศึกษาของศึกษานิเทศก์พลศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่า ครูพลศึกษานโรงเรียนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความ คิดเห็นต่อการนิเทศพลศึกษาของศึกษานิเทศก์พลศึกษาแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะครูพลศึกษา โรงเรียนที่มีประสบการณ์มากยิ่งขึ้นสะสมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานมากขึ้น เพราะเป็นผู้ทำงาน มานานจึงมีแนวคิดและประสบการณ์มาก ส่วนครูพลศึกษาโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยย่อมต้องการ รับคำแนะนำจากศึกษานิเทศก์ในด้านงานมากกว่าครูพลศึกษาโรงเรียนที่มีประสบการณ์มาก ด้วยเหตุนี้ ครูพลศึกษาโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อการนิเทศพลศึกษา ของศึกษานิเทศก์พลศึกษาแตกต่างกัน

จากการศึกษาดังกล่าว พอดคาดคะเนได้ว่า ครูที่มีประสบการณ์ 10 ปีลงมา และ 10 ปีขึ้นไป จะมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน

#### ขนาดของโรงเรียน

ในการบริหารงานการศึกษาในหน่วยงานที่มีโรงเรียนสังกัดอยู่ เช่น สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ต่างก็แบ่งโรงเรียนออกเป็นขนาดต่าง ๆ คือ ขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ทั้งนี้โดยตระหนักว่า โรงเรียนที่มีขนาดหรือจำนวนนักเรียนต่างกันย่อมมีปัญหา อุปสรรคและวิธีการบริหารงาน แตกต่างกัน (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. 2532 : 62) จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่พบต่างก็ยืนยัน ในความคิดเรื่องนี้ เช่น งานวิจัยของ

สุจินต์ ตันเจริญ (2524 : 68) ได้ศึกษาค้นคว้าคุณลักษณะ บทบาท และงานของ ศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา และเมื่อเปรียบเทียบ ทัศนะของครู โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียนแล้ว พบว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคนิคในการนิเทศการศึกษา ความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ และ มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน

ส่วน ปรีชา ทัพพรหมเจริญ (2530 : 113) ได้ศึกษาความคิดเห็นของ ครูพลศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการนิเทศพลศึกษาของศึกษานิเทศก์พลศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่า ครูพลศึกษาที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อการนิเทศพลศึกษาของศึกษานิเทศก์พลศึกษาแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะ ครูพลศึกษาที่สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ย่อมมีความต้องการการนิเทศและได้รับความช่วยเหลือ จากศึกษานิเทศก์พลศึกษาน้อยกว่าครูพลศึกษาที่สอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนทุกด้านมากกว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

จากการศึกษาดังกล่าว พอดคาดคะเนได้ว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่จะมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรีแตกต่างกัน

## งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### งานวิจัยในประเทศ

วิจิตร อนวัชพันธ์ (2520 : บทคัดย่อ) ได้สำรวจคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด โดยสอบถามจากศึกษาธิการเขต ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ ศึกษาานิเทศก์เขตและครู จำนวน 434 คน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ที่เื้ออานวยต่อการทำงานในหน้าที่มี 10 ประการ คือ

1. ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
2. การตรงต่อเวลา
3. ความรับผิดชอบ
4. เทคนิคในการพูด
5. การประเมินผลงาน
6. ความคิดริเริ่ม
7. การเป็นนักวิจัย
8. ความยุติธรรม
9. สำนิตการสอน
10. เทคนิคในการนิเทศการศึกษา

โสภณ รอดทอง (2521 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญประจำจังหวัด พบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ มีดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์มีคุณวุฒิต่ำ
2. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ขาดความคิดริเริ่ม
4. น้อยชา เพราะไม่มีสถานการณ์เร่งรัดเหมือนงานสอนในโรงเรียน
5. ศึกษานิเทศก์ทำงานไปตรงตามหน้าที่

6. งบประมาณไม่เพียงพอ
7. การคัดเลือกบุคลากรมาเป็นศึกษานิเทศก์ไม่รัดกุม
8. ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่
9. วางตัวไม่เหมาะสม
10. ขาดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
11. ขาดแรงจูงใจ
12. ขาดเครื่องมือประเมินผลทางวิชาการ

สังัด อุทรานันท์ (2530 : 327 - 329) ได้สรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาการวิจัยทางการนิเทศการศึกษา ทำให้ทราบถึงลักษณะของผู้นิเทศการศึกษาว่าต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

ในด้านลักษณะส่วนตัวจะต้องเป็นคนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตนเอง มีความอดทน กระฉับกระเฉง ว่องไว เป็นคนเปิดเผย ไม่เย่อหยิ่ง และมีมนุษยสัมพันธ์ดี

ในด้านความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ มีเทคนิคในการพูด มีความสามารถในการสาธิตการสอน มีความสามารถทางด้านการประเมินผลและวิจัย

ในการแสดงออกทางพฤติกรรมนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาควรมีความเป็นประชาธิปไตย มีความยุติธรรม มีคุณธรรม ประพฤติดี รู้จักประมาณตน มองโลกในแง่ดี เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นผู้สุภาพ เป็นผู้ตามที่ดี รู้จักยกย่องชมเชยผู้ที่ดี

ในด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่นั้น จะต้องเป็นคนตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความตั้งใจจริงในการทำงาน

วีระชาติ นักสอน (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2535 : 2 ; อ้างอิงมาจาก วีระชาติ นักสอน. 2523) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์จังหวัดในความคิดเห็นของครูใหญ่ และครูผู้สอนในเขตการศึกษา 8 พบว่า ด้านลักษณะส่วนตัวของศึกษานิเทศก์ควรจะเป็นคนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตนเอง มีความอดทน กระฉับกระเฉง ว่องไว เป็นคนเปิดเผย ไม่เย่อหยิ่ง และมีมนุษยสัมพันธ์ดี ในด้านความรู้ มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ มีเทคนิคในการพูด มีความสามารถด้านการประเมินผลและวิจัย ด้านแสดงออก

ศึกษานิเทศก์มีความยุติธรรม เป็นประชาธิปไตย มีคุณธรรม ประพฤติดี รู้จักประมาณการ มองโลกในแง่ดี เคารพในความคิดของผู้อื่น เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รู้จักยกย่องชมเชยผู้ทำดี และด้านความรับผิดชอบ ศึกษานิเทศก์ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นคนตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความตั้งใจจริงในการทำงาน

ธวัช ทองแสน (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ศึกษานิเทศก์อำเภอ ในทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 9 พบว่า ศึกษานิเทศก์จังหวัดควรจะเป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ มีภาวะผู้นำและมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาครู พัฒนาการเรียน การสอน นอกจากที่กล่าวแล้วศึกษานิเทศก์ควรจะเป็นนักวางแผน และนักประสานงานที่ดี

ส่วนอรชุน ล้อมเสรีตระกูล (2535 : 156-157) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ศึกษานิเทศก์จะต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความยุติธรรม
2. มีการประเมินผลงาน
3. มีมนุษยสัมพันธ์
4. มีความรับผิดชอบ
5. มีการตรงต่อเวลา
6. มีเทคนิคการนิเทศการสอน
7. มีเทคนิคการพูด
8. การเป็นผู้นำ
9. การสาธิตการสอน
10. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
11. เป็นนักวิจัย

นอกจากที่กล่าวแล้ว ศึกษานิเทศก์ควรจะเป็นผู้มีความรอบรู้ มีความเสียสละ มีความขยัน หมั่นเพียร มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีคุณธรรมจริยธรรม มีบุคลิกภาพที่ดี และเป็นแบบอย่างที่ดี

งานวิจัยในต่างประเทศ

สเปียร์ส (Spear. 1953 : 163 - 165) ได้ทำการวิจัยและได้เสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ไว้ว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีลักษณะดังนี้ มีความจริงใจต่อบุคคลอื่น มีความยุติธรรม เข้าพบปะติดต่อได้ง่าย ยอมรับนับถือบุคคลอื่น มีความถ่อมตน มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเป็นผู้นำมีทักษะต่าง ๆ เหมือนอย่างครู มีความรู้ทางจิตวิทยาการศึกษา มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้ลึกสันทนาการทำงานในหน้าที่ มีจิตใจกว้างขวาง เป็นนักฟังที่ดี มีเจตคติอันอันที่ช่วยเหลือผู้อื่น

กรวินน์ (Gwynn. 1961 : 27 - 33) กล่าวว่าศึกษานิเทศก์ควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความเข้าใจเด็กและครู
2. มีมนุษยสัมพันธ์เพื่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. มีความรู้เชี่ยวชาญในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน
4. มีความรู้เชี่ยวชาญวิธีสอนต่าง ๆ และมีศิลปะในการถ่ายทอดดี
5. เป็นผู้ประสานงานดี มีความรู้ในทางการวัดผล และประเมินผลการศึกษา
6. รู้จักส่งเสริม หรือสนับสนุน หรือกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงาน
7. มีความเป็นกันเองกับผู้เกี่ยวข้อง
8. มีความรู้ในการวางแผน การปรับปรุงหลักสูตร และการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร

การเรียนการสอนเป็นอย่างดี

9. ต้องมีความคุ้นเคยกับระบบบริหารโรงเรียนกับครู นักเรียน และประชาชนในท้องถิ่น

ลอนสเดล (Lonsdale. 1967 : 204 - 205) ได้วิจัยและพบว่า คุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ควรเป็นดังนี้ มีความรู้ดี เช่น ทางด้านการสอน ด้านจิตวิทยา และการถ่ายทอด มีความอดทน มีมนุษยสัมพันธ์ เข้ากับผู้อื่นได้ รู้จักปรับปรุงตนเอง

กัสส์ (Guss. 1973 : 83 - 85) ได้ศึกษางานวิจัยของ Indiana Association for Supervision and Curriculum Development (IASCD) เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ พอสรุปได้ว่า

ศึกษานิเทศก์จะต้องศึกษาหน้าที่ของตนให้เข้าใจเพื่อจะปฏิบัติงานได้ถูกต้อง

การคัดเลือกบุคคลที่มาทำหน้าที่ศึกษานิเทศก์ ยังไม่สามารถเลือกได้บุคคลที่เป็นผู้นำทางวิชาการ

งานนี้เทศน์ไม่ประสานสัมพันธ์กับงานด้านการเรียนการสอนและการบริหารโรงเรียน  
งานหลักของศึกษานิเทศก์ ได้แก่ การปรับปรุงการเรียนการสอนหลักสูตรและการ  
ช่วยเหลือครู

การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ไม่ตรงกับการแบ่งเวลาและไม่ตรงกับความต้องการ  
ของครู

ขอบเขตงานของศึกษานิเทศก์กว้างขวางมาก ต้องทำหน้าที่อย่างอื่นอีกหลายอย่าง  
ทำให้มีเวลาทางด้านวิชาการน้อย

ศึกษานิเทศก์ได้ทำงานเกี่ยวกับการประชุมมากกว่าการสังเกตการสอน

ปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ได้แก่ ขาดงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์  
เครื่องใช้ยานพาหนะอำนวยความสะดวก ขาดอัตรากำลังสำหรับปฏิบัติงาน ความรู้ความ  
สามารถยังไม่เหมาะสมกับหน้าที่การงาน ตลอดจนขาดการประสานงานและความร่วมมือ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้ใช้เป็นกรอบความคิดในการศึกษา  
วิจัยและใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดขอบข่าย และเนื้อหาของแบบสอบถามของการวิจัยในครั้งนี้  
จึงตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

#### สมมติฐานในการวิจัย

1. ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะ  
ที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรีต่างกัน
2. ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูโรงเรียนประถมศึกษา  
ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา  
อำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรีต่างกัน
3. ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน  
มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ  
ในจังหวัดสุพรรณบุรีต่างกัน

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน  
การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ปฏิบัติการสอน ในปีการศึกษา 2537 จำนวน 4,985 คน  
จากโรงเรียนทั้งสิ้น จำนวน 455 โรงเรียน โดยจำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 113  
โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 269 โรงเรียน และขนาดใหญ่ จำนวน 73 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด  
สุพรรณบุรี ประมาณจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และ  
มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น  
(Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata)  
ได้ครู จำนวน 380 คน ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. จำแนกโรงเรียนจังหวัดสุพรรณบุรี ออกเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121 - 300 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

2. สุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ตามสัดส่วน

3. สุ่มตัวอย่างครูในจังหวัดสุพรรณบุรี ทั้ง 3 ขนาดโรงเรียน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 80 คน ขนาดกลาง จำนวน 180 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 120 คน รวมเป็นครูทั้งสิ้นจำนวน 380 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

สำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน

| ขนาดโรงเรียน | จำนวนประชากร | จำนวนกลุ่มตัวอย่าง |
|--------------|--------------|--------------------|
| เล็ก         | 777          | 80                 |
| กลาง         | 2,632        | 180                |
| ใหญ่         | 1,576        | 120                |
| รวม          | 4,985        | 380                |

## เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นประโยคข้อความประกอบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่พึงประสงค์มากที่สุด ถึงพึงประสงค์น้อยที่สุดมีจำนวน 55 ข้อ

## ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อนำมาวิเคราะห์แนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างคานิยามเชิงปฏิบัติการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม
3. นำร่างแบบสอบถามปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อปรับปรุงแก้ไขเบื้องต้น
4. นำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยคณะผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาการ ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษาและด้านภาษาศาสตร์ จำนวน 6 ท่าน ได้แก่
  - 4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร วรตบางกูร อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
  - 4.2 นายประยัต ทรงคุณ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
  - 4.3 นายมนูญ วีรวงศ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

4.4 นายวิจารณ์ ตานวงศ์ หัวหน้าฝ่ายพัฒนางานวิชาการ หน่วยงานนี้เทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

4.5 นายจิรศักดิ์ ศรีประเสริฐ หัวหน้าหน่วยงานนี้เทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภออู่ทองเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

4.6 นางสาวิมล อิงคะประดิษฐ์ ศึกษาในเทศก์ 6 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

เป็นผู้พิจารณาคูณภาพของข้อคำถามในแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 4 คน 6 ท่าน เป็นเกณฑ์ตัดสินข้อคำถามที่ถือว่ามีความดี ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม จำนวน 55 ข้อ และใช้ได้ทั้งหมด 55 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 100

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีการแจกแจงที ( $t$  - distribution) ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.32 - 9.26 รายละเอียดดังปรากฏในภาคผนวก และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ( $\alpha$  - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 171) ได้ค่าความเชื่อมั่น .95

## การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ดำเนินการโดยผู้วิจัยนำจดหมายราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยประสานงานกับผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ขอจดหมายราชการถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ ขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล และผู้วิจัยประสานงานกับหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ ขอจดหมายราชการแจ้งผู้บริหารโรงเรียนในการอำนวยความสะดวก

ความสะดวกส่งแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 ชุด ในวันประชุมประจำเดือนผู้บริหาร  
โรงเรียนของแต่ละอำเภอตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2538 ถึงวันที่ 2 มีนาคม 2538  
ได้แบบสอบถามคืน จำนวน 380 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.44 ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของ  
โรงเรียน

| กลุ่มตัวอย่างตาม<br>ขนาดของโรงเรียน | จำนวนแบบสอบถาม<br>ที่ส่ง | จำนวนแบบสอบถาม<br>ที่ได้รับคืน | ได้รับคืน<br>คิดเป็นร้อยละ |
|-------------------------------------|--------------------------|--------------------------------|----------------------------|
| ขนาดเล็ก                            | 85                       | 80                             | 94.11                      |
| ขนาดกลาง                            | 185                      | 180                            | 97.29                      |
| ขนาดใหญ่                            | 120                      | 120                            | 100                        |
| รวม                                 | 390                      | 380                            | 97.44                      |

### การจัดกระทำข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ นำมาตรวจให้คะแนน  
ตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ

ข้อความเชิงบวก (Positive Statement) ให้คะแนนดังนี้

|                      |             |
|----------------------|-------------|
| พึงประสงค์มากที่สุด  | ให้ 5 คะแนน |
| พึงประสงค์มาก        | ให้ 4 คะแนน |
| พึงประสงค์ปานกลาง    | ให้ 3 คะแนน |
| พึงประสงค์น้อย       | ให้ 2 คะแนน |
| พึงประสงค์น้อยที่สุด | ให้ 1 คะแนน |

ข้อความเชิงลบ (Negative Statement) ำให้คะแนนดังนี้

|                      |        |       |
|----------------------|--------|-------|
| ฟังประสงค์มากที่สุด  | ำให้ 1 | คะแนน |
| ฟังประสงค์มาก        | ำให้ 2 | คะแนน |
| ฟังประสงค์ปานกลาง    | ำให้ 3 | คะแนน |
| ฟังประสงค์น้อย       | ำให้ 4 | คะแนน |
| ฟังประสงค์น้อยที่สุด | ำให้ 5 | คะแนน |

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นรายด้านและรายข้อเสนอเป็นตารางประกอบ  
การแปลความ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 3.68 - 5.00 หมายถึง คุณลักษณะที่ฟังประสงค์อยู่ในระดับ  
มาก

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 2.34 - 3.67 หมายถึง คุณลักษณะที่ฟังประสงค์อยู่ในระดับ  
ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ระหว่าง 1.00 - 2.33 หมายถึง คุณลักษณะที่ฟังประสงค์อยู่ในระดับ  
น้อย

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของค่าเฉลี่ยรายด้าน  
เพื่อหาการกระจายของคำตอบ

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่ฟังประสงค์ของศึกษา  
นิเทศก์ระหว่างครูโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี  
ที่มีวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นครูต่างกัน โดยใช้ค่าที่ (t - test) เพื่อทดสอบ  
สมมติฐานข้อที่ 1 และข้อที่ 2

4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะ  
ที่ฟังประสงค์ของศึกษานิเทศก์ของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดสุพรรณบุรี ตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการทดสอบของ นิวแมนคูลส์ (Newman Keuls)

### สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

1. หาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามโดยวิธีการของการแจกแจงที่

(t - distribution) โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t คือ ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม

$\bar{X}_H$  คือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$  คือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

$S_H^2$  คือ คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง

$S_L^2$  คือ คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

$n_H$  คือ จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง

$n_L$  คือ จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

df คือ ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

(ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 185)

2. หาค่าการกระจายของคำตอบแต่ละข้อคำถาม โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ

3. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ( $\alpha$  - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) สูตรที่ใช้ คือ

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ  $\alpha$  คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

$n$  คือ จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$  คือ คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

$S_t^2$  คือ คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

(ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 171)

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (Mean) สูตรที่ใช้ คือ

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ  $\bar{X}$  แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$  แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$N$  แทน จำนวนข้อมูล

(ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 59)

2. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สูตรที่ใช้ คือ

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$  แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$  แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

(ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 64)

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

ศึกษานิเทศก์ระหว่างของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

สุพรรณบุรี ที่มีวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นครูต่างกัน โดยใช้สถิติค่าที่ (t - test)

แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระ (Independent Sample) สูตรที่ใช้ คือ

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{(S_1^2/n_1 + S_2^2/n_2)^2}{\frac{(S_1^2/n_1)^2}{n_1 - 1} + \frac{(S_2^2/n_2)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาการแจกแจงแบบที่ (t)

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$  แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

$S_1^2, S_2^2$  แทน ค่าคะแนนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ  
กลุ่มตัวอย่างที่ 2

$n_1, n_2$  แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2  
(ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 86)

4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะ  
ที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา  
จังหวัดสุพรรณบุรี ตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน  
แบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance) สูตรที่ใช้ คือ

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ  $F$  แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบเอฟ ( $F$ )

$MS_b$  แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

$MS_w$  แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

(ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 95)

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบ  
คะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ของครูโรงเรียน  
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการ  
ทดสอบของนิวแมนคูลส์ (Newman Keuls)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกระทำการประมวลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จ SPSS/PC<sup>+</sup>  
(Statistical Package for the Social Science)

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีลักษณะที่ศึกษา คือ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการและด้านวิชาชีพ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาความคิดเห็นและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครูและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน ดังนั้น ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

#### ตอนที่ 1 ลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 380 คน โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายด้านและรายข้อโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย และการหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างรวมและกลุ่มย่อยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายด้าน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมาย การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

### สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

|           |     |                                                  |
|-----------|-----|--------------------------------------------------|
| n         | แทน | จำนวนครูโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง        |
| $\bar{X}$ | แทน | ค่าคะแนนเฉลี่ย                                   |
| S.D.      | แทน | ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน                          |
| t         | แทน | ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution    |
| F         | แทน | ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F - distribution    |
| SS        | แทน | ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)        |
| MS        | แทน | ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Squares) |
| df        | แทน | ระดับความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)           |
| *         | แทน | มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05                   |

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

#### ตอนที่ 1 ลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 380 คน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน ดังรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียน

| ตัวแปร                 | สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม | จำนวน | ร้อยละ |
|------------------------|---------------------------|-------|--------|
| วุฒิการศึกษา           |                           |       |        |
|                        | ต่ำกว่าปริญญาตรี          | 99    | 26.05  |
|                        | ปริญญาตรีหรือสูงกว่า      | 281   | 73.95  |
|                        | รวม                       | 380   | 100    |
| ประสบการณ์ในการเป็นครู |                           |       |        |
|                        | น้อยกว่า 10 ปี            | 27    | 7.11   |
|                        | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป       | 353   | 92.89  |
|                        | รวม                       | 380   | 100    |
| ขนาดของโรงเรียน        |                           |       |        |
|                        | เล็ก                      | 80    | 21.05  |
|                        | กลาง                      | 180   | 47.37  |
|                        | ใหญ่                      | 120   | 31.58  |
|                        | รวม                       | 380   | 100    |

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนมากมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 73.95 มีประสบการณ์ในการเป็นครูตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 92.89 และเป็นครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 47.37

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายด้านและรายข้อ โดยวิธีการหาค่าเฉลี่ยและการหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มตัวอย่างรวมและกลุ่มย่อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ของกลุ่มรวม ดังรายละเอียดในตาราง 4 - 7

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ  
 ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายด้าน  
 และรวมทุกด้านของกลุ่มรวม

| คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์<br>สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี | ครูโรงเรียนประถมศึกษา<br>n = 380 |      |         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|------|---------|
|                                                                                                  | $\bar{X}$                        | S.D. | แปลความ |
| ด้านบุคลิกภาพ                                                                                    | 4.08                             | 0.57 | มาก     |
| ด้านวิชาการ                                                                                      | 3.94                             | 0.65 | มาก     |
| ด้านวิชาชีพ                                                                                      | 4.01                             | 0.68 | มาก     |
| รวมเฉลี่ย                                                                                        | 4.01                             | 0.58 | มาก     |

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี  
เป็นรายชื่อ

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ                       | ครูโรงเรียนประถมศึกษา<br>n = 380 |      |         |
|-----|-----------------------------------------------------------|----------------------------------|------|---------|
|     |                                                           | $\bar{X}$                        | S.D. | แปลความ |
| 1   | เชื่อมั่นในตนเองอย่างมีเหตุผล                             | 4.17                             | 0.77 | มาก     |
| 2   | มีความยืดหยุ่นและสามารถรับฟังความคิดเห็น<br>ของผู้อื่นได้ | 4.20                             | 0.78 | มาก     |
| 3   | มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน                     | 4.35                             | 0.78 | มาก     |
| 4   | มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และหน้าที่<br>การงาน     | 4.29                             | 0.84 | มาก     |
| 5   | สามารถใช้ปฏิภาณไหวพริบแก้ปัญหาได้อย่าง<br>เฉลียวฉลาด      | 4.14                             | 0.84 | มาก     |
| 6   | เป็นคนประหยัด                                             | 3.62                             | 0.86 | ปานกลาง |
| 7   | มีคุณธรรมอันเป็นตัวอย่างได้                               | 4.08                             | 0.88 | มาก     |
| 8   | มีความเสียสละช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความสุจริตใจ             | 4.16                             | 0.83 | มาก     |
| 9   | มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้ากับคนได้ทุกระดับ                | 4.28                             | 0.81 | มาก     |
| 10  | มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์                                | 4.17                             | 0.81 | มาก     |
| 11  | อารมณ์ดี และควบคุมอารมณ์ได้                               | 4.22                             | 0.73 | มาก     |
| 12  | แต่งกายสุภาพเรียบร้อยถูกกาลเทศะ                           | 4.28                             | 0.67 | มาก     |
| 13  | มีมารยาทดี อ่อนน้อมเหมาะสมกับสถานการณ์                    | 4.21                             | 0.70 | มาก     |
| 14  | เป็นผู้มองเห็นการณ์ไกล (Vision)                           | 4.05                             | 0.74 | มาก     |

ตาราง 5 (ต่อ)

| ข้อ       | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ        | ครูโรงเรียนประถมศึกษา<br>n = 380 |      |         |
|-----------|--------------------------------------------|----------------------------------|------|---------|
|           |                                            | $\bar{X}$                        | S.D. | แปลความ |
| 15        | เป็นผู้มีความอดทน พยายามและรักความก้าวหน้า | 4.14                             | 0.68 | มาก     |
| 16        | สามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลได้ทุกระดับ     | 4.09                             | 0.79 | มาก     |
| 17        | ใช้อำนาจที่มีอยู่ในการทำงานกับครู          | 3.19                             | 1.20 | ปานกลาง |
| 18        | มีลักษณะข่ม ชอบเป็นผู้ชนะ                  | 3.88                             | 1.18 | มาก     |
| 19        | เข้าใจคนอื่นและวิธีการเปลี่ยนแปลงของโลก    | 3.87                             | 0.81 | มาก     |
| รวมเฉลี่ย |                                            | 4.08                             | 0.57 | มาก     |

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ  
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ                              | ครูโรงเรียนประถมศึกษา<br>n = 380 |      |         |
|-----|----------------------------------------------------------------|----------------------------------|------|---------|
|     |                                                                | $\bar{X}$                        | S.D. | แปลความ |
| 1   | สำเร็จการศึกษาอย่างน้อยปริญญาโท                                | 3.39                             | 1.07 | ปานกลาง |
| 2   | มีความรู้พื้นฐานด้านวิชาการศึกษาก่อนรับตำแหน่ง                 | 3.91                             | 0.80 | มาก     |
| 3   | มีความเป็นนักวิชาการที่ทันสมัย ศึกษาหาความรู้<br>อยู่เสมอ      | 4.11                             | 0.82 | มาก     |
| 4   | มีความรู้ในเรื่องหลักสูตรและวิธีสอนใหม่ ๆ อย่าง<br>ลึกซึ้ง     | 4.08                             | 0.86 | มาก     |
| 5   | มีความรู้ในการเขียนบทความหรือผลงานทาง<br>วิชาการ               | 3.78                             | 0.83 | มาก     |
| 6   | สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานของครูได้                          | 3.90                             | 0.77 | มาก     |
| 7   | ใช้ข้อมูลในการประเมินผลงานมาพัฒนางานอย่าง<br>ต่อเนื่องสม่ำเสมอ | 3.94                             | 0.81 | มาก     |
| 8   | มีการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน                                | 4.12                             | 0.79 | มาก     |
| 9   | มีความรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้                                 | 4.01                             | 0.85 | มาก     |
| 10  | มองอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ในทางสร้างสรรค์                          | 3.96                             | 0.81 | มาก     |
| 11  | มีความสามารถในการวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้                        | 3.84                             | 0.88 | มาก     |
| 12  | สามารถนำเสนอความรู้แก่ผู้อื่นได้อย่างมี<br>ประสิทธิภาพ         | 4.04                             | 0.86 | มาก     |

ตาราง 6 (ต่อ)

| ข้อ       | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ                             | ครูโรงเรียนประถมศึกษา<br>n = 380 |      |         |
|-----------|---------------------------------------------------------------|----------------------------------|------|---------|
|           |                                                               | $\bar{X}$                        | S.D. | แปลความ |
| 13        | มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถถ่ายทอดและ<br>สอนงานแก่ครูได้ | 4.07                             | 0.89 | มาก     |
| 14        | รู้แหล่งแสวงหาความรู้                                         | 4.09                             | 0.77 | มาก     |
| 15        | สนใจเข้ารับการอบรมทางวิชาการ                                  | 4.06                             | 0.76 | มาก     |
| 16        | สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการศึกษา<br>ได้          | 4.11                             | 0.75 | มาก     |
| 17        | มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้                             | 3.46                             | 0.83 | ปานกลาง |
| 18        | รู้จักส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นให้ผู้อื่นทำงาน                | 3.97                             | 0.84 | มาก     |
| รวมเฉลี่ย |                                                               | 3.94                             | 0.65 | มาก     |

ตาราง 7 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาชีพ  
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาชีพ                                                                           | ครูโรงเรียนประถมศึกษา<br>n = 380 |      |         |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|------|---------|
|     |                                                                                                             | $\bar{X}$                        | S.D. | แปลความ |
| 1   | มีประสบการณ์ในการนิเทศการศึกษามาก่อน                                                                        | 3.69                             | 0.90 | มาก     |
| 2   | สามารถวางแผนการนิเทศการสอนแก่ครูได้                                                                         | 3.90                             | 0.92 | มาก     |
| 3   | สามารถนำความรู้ในกลุ่มวิชาประสบการณ์ต่าง ๆ<br>ไปนิเทศครูได้                                                 | 3.99                             | 0.89 | มาก     |
| 4   | สามารถนำนโยบาย แผนการศึกษาชาติและแผน<br>การศึกษาปัจจุบันไปประยุกต์ใช้กับงานนิเทศการ<br>ศึกษาได้อย่างเหมาะสม | 3.94                             | 0.85 | มาก     |
| 5   | สามารถนำความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันไป<br>ประยุกต์ใช้ในการนิเทศได้                                     | 3.97                             | 0.83 | มาก     |
| 6   | สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการ<br>นิเทศการศึกษาได้                                                  | 3.95                             | 0.85 | มาก     |
| 7   | สามารถกำหนดแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่าง<br>เหมาะสม                                                         | 3.96                             | 0.82 | มาก     |
| 8   | สามารถกระตุ้นให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ                                                                    | 4.04                             | 0.83 | มาก     |
| 9   | เป็นผู้ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดี                                                            | 4.09                             | 0.84 | มาก     |
| 10  | มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร                                                                              | 3.97                             | 0.86 | มาก     |

ตาราง 7 (ต่อ)

| ข้อ       | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาชีพ                                                                   | ครูโรงเรียนประถมศึกษา<br>n = 380 |      |         |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|------|---------|
|           |                                                                                                     | $\bar{X}$                        | S.D. | แปลความ |
| 11        | มีความสามารถในการสร้างทีมงานและร่วมทางกัน<br>เป็นทีมได้                                             | 4.04                             | 0.78 | มาก     |
| 12        | มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ                                                                                | 4.24                             | 0.77 | มาก     |
| 13        | สามารถแนะนำวิธีการวัดผลและประเมินผลการ<br>ศึกษาได้หลายรูปแบบ                                        | 4.07                             | 0.77 | มาก     |
| 14        | สามารถจูงใจผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติงานสำเร็จ                                                            | 4.07                             | 0.79 | มาก     |
| 15        | สามารถตัดสินใจปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ<br>และเกิดประสิทธิผลต่องานนิเทศการศึกษา               | 4.06                             | 0.81 | มาก     |
| 16        | เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี                                                                             | 4.14                             | 0.81 | มาก     |
| 17        | ปฏิบัติงานตามระเบียบและแนวปฏิบัติงานของศึกษา<br>นิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา<br>แห่งชาติ | 4.07                             | 0.79 | มาก     |
| 18        | นิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของครูได้                                                            | 3.91                             | 0.92 | มาก     |
| รวมเฉลี่ย |                                                                                                     | 4.01                             | 0.68 | มาก     |

จากตาราง 4 - 7 แสดงว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา-  
ศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เห็นว่าคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ทั้ง 3 ด้าน และรายด้าน เป็นคุณลักษณะ  
ที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก  
สูงกว่าด้านอื่น ส่วนคุณลักษณะด้านวิชาชีพ และวิชาการ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก  
รองลงมาตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ ข้อคำถามส่วนมาก  
เป็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่ครูโรงเรียนประถมศึกษา เห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์  
ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 3 มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน  
ข้อ 4 มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และหน้าที่การงาน ข้อ 9 มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถ  
เข้ากับคนได้ทุกระดับ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ด้านวิชาการ พบว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่ครูโรงเรียน  
ประถมศึกษา เห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์  
ข้อ 8 มีการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน ข้อ 3 มีความเป็นนักวิชาการที่ทันสมัย ศึกษา  
หาความรู้อยู่เสมอ ข้อ 16 สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการศึกษาได้ เป็นคุณลักษณะ  
ที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ด้านวิชาชีพ พบว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่ครูโรงเรียน  
ประถมศึกษา เห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์  
ข้อ 12 มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ข้อ 16 เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ข้อ 9 เป็นผู้ประสานงาน  
กับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดี เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ  
เช่นเดียวกัน

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายด้าน และรายข้อในแต่ละด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ดังรายละเอียดในตาราง 8 - 19

ตาราง 8 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

| คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์<br>สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี | วุฒิการศึกษาของครู<br>n = 380 |              |     |                                 |              |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|--------------|-----|---------------------------------|--------------|-----|
|                                                                                                  | ต่ำกว่าปริญญาตรี<br>n = 99    |              |     | ปริญญาตรีหรือสูงกว่า<br>n = 281 |              |     |
|                                                                                                  | $\bar{X}$                     | S.D. แปลความ |     | $\bar{X}$                       | S.D. แปลความ |     |
|                                                                                                  |                               |              |     |                                 |              |     |
| ด้านบุคลิกภาพ                                                                                    | 3.93                          | 0.56         | มาก | 4.13                            | 0.55         | มาก |
| ด้านวิชาการ                                                                                      | 3.69                          | 0.66         | มาก | 4.02                            | 0.61         | มาก |
| ด้านวิชาชีพ                                                                                      | 3.76                          | 0.74         | มาก | 4.09                            | 0.63         | มาก |
| รวมเฉลี่ย                                                                                        | 3.79                          | 0.60         | มาก | 4.08                            | 0.55         | มาก |

ตาราง 9 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ  
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ  
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ                       | วุฒิการศึกษาของครู<br>n = 380 |              |         |                                 |              |         |
|-----|-----------------------------------------------------------|-------------------------------|--------------|---------|---------------------------------|--------------|---------|
|     |                                                           | ต่ำกว่าปริญญาตรี<br>n = 99    |              |         | ปริญญาตรีหรือสูงกว่า<br>n = 281 |              |         |
|     |                                                           | $\bar{X}$                     | S.D. แปลความ |         | $\bar{X}$                       | S.D. แปลความ |         |
| 1   | เชื่อมั่นในตนเองอย่างมีเหตุผล                             | 3.98                          | 0.83         | มาก     | 4.24                            | 0.74         | มาก     |
| 2   | มีความยืดหยุ่นและสามารถรับฟัง<br>ความคิดเห็นของผู้อื่นได้ | 4.02                          | 0.79         | มาก     | 4.26                            | 0.76         | มาก     |
| 3   | มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน                     | 4.16                          | 0.84         | มาก     | 4.41                            | 0.74         | มาก     |
| 4   | มีความรับผิดชอบต่องานตัวเอง ครอบครั<br>วและหน้าที่การงาน  | 4.08                          | 0.92         | มาก     | 4.36                            | 0.80         | มาก     |
| 5   | สามารถใช้ปฏิภาณไหวพริบแก้ปัญหาได้<br>อย่างเฉลียวฉลาด      | 4.00                          | 0.85         | มาก     | 4.19                            | 0.83         | มาก     |
| 6   | เป็นคนประหยัด                                             | 3.51                          | 0.88         | ปานกลาง | 3.66                            | 0.85         | ปานกลาง |
| 7   | มีคุณธรรมอันเป็นตัวอย่างได้                               | 3.86                          | 0.94         | มาก     | 4.16                            | 0.85         | มาก     |
| 8   | มีความเสียสละช่วยเหลือผู้อื่น<br>ด้วยความสุจริตใจ         | 3.94                          | 0.88         | มาก     | 4.24                            | 0.80         | มาก     |
| 9   | มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้ากับคนได้<br>ทุกระดับ            | 4.17                          | 0.90         | มาก     | 4.32                            | 0.77         | มาก     |

ตาราง 9 (ต่อ)

| ข้อ       | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ              | วุฒิการศึกษาของครู<br>n = 380 |                 |                                 |                 |
|-----------|--------------------------------------------------|-------------------------------|-----------------|---------------------------------|-----------------|
|           |                                                  | ต่ำกว่าปริญญาตรี<br>n = 99    |                 | ปริญญาตรีหรือสูงกว่า<br>n = 281 |                 |
|           |                                                  | $\bar{X}$                     | S.D. แปลความ    | $\bar{X}$                       | S.D. แปลความ    |
| 10        | มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์                       | 4.00                          | 0.89    มาก     | 4.24                            | 0.78    มาก     |
| 11        | อารมณ์ดี และควบคุมอารมณ์ได้                      | 4.18                          | 0.67    มาก     | 4.24                            | 0.76    มาก     |
| 12        | แต่งกายสุภาพเรียบร้อยถูกกาลเทศะ                  | 4.24                          | 0.64    มาก     | 4.29                            | 0.68    มาก     |
| 13        | มีมารยาทดี อ่อนน้อมเหมาะสมกับ<br>สถานการณ์       | 4.13                          | 0.64    มาก     | 4.24                            | 0.71    มาก     |
| 14        | เป็นผู้มองเห็นการณ์ไกล (Vision)                  | 3.97                          | 0.76    มาก     | 4.03                            | 0.78    มาก     |
| 15        | เป็นผู้มีความอุตสาหะพยายามและรัก<br>ความก้าวหน้า | 4.03                          | 0.66    มาก     | 4.18                            | 0.68    มาก     |
| 16        | สามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลได้<br>ทุกระดับ       | 4.01                          | 0.73    มาก     | 4.12                            | 0.81    มาก     |
| 17        | ใช้อำนาจที่มีอยู่ในการทำงานกับครู                | 2.98                          | 1.19    ปานกลาง | 3.26                            | 1.20    ปานกลาง |
| 18        | มีลักษณะข่ม ชอบเป็นผู้ชนะ                        | 3.67                          | 1.26    ปานกลาง | 3.96                            | 1.14    มาก     |
| 19        | เข้าใจคนอื่นและวิถีการเปลี่ยนแปลง<br>ของโลก      | 3.71                          | 0.84    มาก     | 3.92                            | 0.80    มาก     |
| รวมเฉลี่ย |                                                  | 3.93                          | 0.56    มาก     | 4.13                            | 0.55    มาก     |

ตาราง 10 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ  
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ  
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ                              | วุฒิการศึกษาของครู<br>n = 380 |              |         |                                 |              |         |
|-----|----------------------------------------------------------------|-------------------------------|--------------|---------|---------------------------------|--------------|---------|
|     |                                                                | ต่ำกว่าปริญญาตรี<br>n = 99    |              |         | ปริญญาตรีหรือสูงกว่า<br>n = 281 |              |         |
|     |                                                                | $\bar{X}$                     | S.D. แปลความ |         | $\bar{X}$                       | S.D. แปลความ |         |
| 1   | สำเร็จการศึกษอย่างน้อยปริญญาโท                                 | 3.09                          | 1.17         | ปานกลาง | 3.50                            | 1.02         | ปานกลาง |
| 2   | มีความรู้พื้นฐานด้านวิชาการศึกษา<br>ก่อนรับตำแหน่ง             | 3.67                          | 0.86         | ปานกลาง | 4.00                            | 0.77         | มาก     |
| 3   | มีความเป็นนักวิชาการที่ทันสมัย ศึกษา<br>หาความรู้อยู่เสมอ      | 3.85                          | 0.88         | มาก     | 4.20                            | 0.78         | มาก     |
| 4   | มีความรู้ในเรื่องหลักสูตรและวิธีสอน<br>ใหม่ ๆ อย่างลึกซึ้ง     | 3.85                          | 0.86         | มาก     | 4.17                            | 0.84         | มาก     |
| 5   | มีความรู้ในการเขียนบทความหรือ<br>ผลงานทางวิชาการ               | 3.51                          | 0.77         | ปานกลาง | 3.83                            | 0.84         | มาก     |
| 6   | สามารถประเมินผลการปฏิบัติงาน<br>ของครูได้                      | 3.65                          | 0.75         | ปานกลาง | 3.98                            | 0.77         | มาก     |
| 7   | ใช้ข้อมูลในการประเมินผลงาน<br>มาพัฒนางานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ | 3.69                          | 0.85         | มาก     | 4.03                            | 0.79         | มาก     |
| 8   | มีการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน                                | 3.93                          | 0.81         | มาก     | 4.18                            | 0.78         | มาก     |

ตาราง 10 (ต่อ)

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ                             | วุฒิการศึกษาของครู         |              |                                 |              |
|-----|---------------------------------------------------------------|----------------------------|--------------|---------------------------------|--------------|
|     |                                                               | n = 380                    |              |                                 |              |
|     |                                                               | ต่ำกว่าปริญญาตรี<br>n = 99 |              | ปริญญาตรีหรือสูงกว่า<br>n = 281 |              |
|     |                                                               | $\bar{X}$                  | S.D. แปลความ | $\bar{X}$                       | S.D. แปลความ |
| 9   | มีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีมาใช้                               | 3.74                       | 0.89. มาก    | 4.10                            | 0.81 มาก     |
| 10  | มองอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ในทาง<br>สร้างสรรค์                     | 3.67                       | 0.86 ปานกลาง | 4.06                            | 0.77 มาก     |
| 11  | มีความสามารถในการวิจัยและ<br>นำผลวิจัยไปใช้                   | 3.58                       | 0.39 ปานกลาง | 3.93                            | 0.86 มาก     |
| 12  | สามารถนำเสนอความรู้แก่ผู้อื่นได้<br>อย่างมีประสิทธิภาพ        | 3.70                       | 0.90 มาก     | 4.16                            | 0.81 มาก     |
| 13  | มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถ<br>ถ่ายทอดและสอนงานแก่ครูให้ | 3.76                       | 0.96 มาก     | 4.18                            | 0.34 มาก     |
| 14  | รู้แหล่งแสวงหาความรู้                                         | 3.84                       | 0.81 มาก     | 4.17                            | 0.74 มาก     |
| 15  | สนใจเข้ารับการอบรมทางวิชาการ                                  | 3.87                       | 0.79 มาก     | 4.12                            | 0.74 มาก     |
| 16  | สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้<br>เกี่ยวกับการศึกษาได้          | 3.92                       | 0.74 มาก     | 4.17                            | 0.75 มาก     |
| 17  | มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ<br>ได้                         | 3.31                       | 0.94 ปานกลาง | 3.56                            | 0.78 ปานกลาง |

ตาราง 10 (ต่อ)

| ข้อ       | คุณลักษณะที่เร: ประสงค์ด้ว:วิชาการ           | วุฒิการศึกษาของครู     |          |                        |
|-----------|----------------------------------------------|------------------------|----------|------------------------|
|           |                                              | n = 380                |          |                        |
|           |                                              | ต่ำกว:ปริญญตรี         |          | ปริญญตรีหรือสูงกว:     |
|           |                                              | n = 99                 |          | n = 281                |
|           |                                              | $\bar{X}$ S.D. แปลความ |          | $\bar{X}$ S.D. แปลความ |
| 18        | รู้จักส่งเสริม สนับสนุนกระตุนให้ผู้อื่นทำงาน | 3.69                   | 0.94 มาก | 4.06 0.78 มาก          |
| รวมเฉลี่ย |                                              | 3.69                   | 0.66 มาก | 4.02 0.61 มาก          |

ตาราง 11 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาชีพ  
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ  
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาชีพ                                                                                 | วุฒิการศึกษาของครู |              |         |                      |              |     |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|--------------|---------|----------------------|--------------|-----|
|     |                                                                                                                   | n = 380            |              |         |                      |              |     |
|     |                                                                                                                   | ต่ำกว่าปริญญาตรี   |              |         | ปริญญาตรีหรือสูงกว่า |              |     |
|     |                                                                                                                   | n = 99             |              |         | n = 281              |              |     |
|     |                                                                                                                   | $\bar{X}$          | S.D. แปลความ |         | $\bar{X}$            | S.D. แปลความ |     |
| 1   | มีประสบการณ์ในการนิเทศการศึกษา<br>มาก่อน                                                                          | 3.48               | 0.98         | ปานกลาง | 3.77                 | 0.86         | มาก |
| 2   | สามารถวางแผนการนิเทศการสอน<br>แก่ครูได้                                                                           | 3.57               | 0.92         | ปานกลาง | 4.01                 | 0.89         | มาก |
| 3   | สามารถนำความรู้ในกลุ่มวิชา<br>ประสบการณ์ต่าง ๆ ไปนิเทศครูได้                                                      | 3.69               | 0.94         | มาก     | 4.09                 | 0.85         | มาก |
| 4   | สามารถนำนโยบาย แผนการศึกษา-<br>ชาติ และแผนการศึกษาปัจจุบัน<br>ไปประยุกต์ใช้กับงานนิเทศการศึกษา<br>ได้อย่างเหมาะสม | 3.65               | 0.88         | ปานกลาง | 4.04                 | 0.82         | มาก |
| 5   | สามารถนำความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์<br>ปัจจุบันไปประยุกต์ใช้ในการนิเทศได้                                           | 3.70               | 0.91         | มาก     | 4.06                 | 0.78         | มาก |
| 6   | สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี<br>มาใช้ในการนิเทศการศึกษาได้                                                        | 3.67               | 0.91         | ปานกลาง | 4.05                 | 0.81         | มาก |

ตาราง 11 (ต่อ)

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาชีพ                                                 | วุฒิการศึกษาของครู<br>n = 380 |              |     |                                 |              |     |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|--------------|-----|---------------------------------|--------------|-----|
|     |                                                                                   | ต่ำกว่าปริญญาตรี<br>n = 99    |              |     | ปริญญาตรีหรือสูงกว่า<br>n = 281 |              |     |
|     |                                                                                   | $\bar{X}$                     | S.D. แปลความ |     | $\bar{X}$                       | S.D. แปลความ |     |
| 7   | สามารถกำหนดแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม                                   | 3.76                          | 0.83         | มาก | 4.02                            | 0.81         | มาก |
| 8   | สามารถกระตุ้นให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ                                          | 3.86                          | 0.92         | มาก | 4.10                            | 0.79         | มาก |
| 9   | เป็นผู้ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดี                                  | 3.90                          | 0.90         | มาก | 4.16                            | 0.81         | มาก |
| 10  | มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร                                                    | 3.73                          | 0.94         | มาก | 4.06                            | 0.81         | มาก |
| 11  | มีความสามารถในการสร้างทีมงานและร่วมทำงานเป็นทีมได้                                | 3.83                          | 0.82         | มาก | 4.12                            | 0.75         | มาก |
| 12  | มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ                                                              | 4.01                          | 0.90         | มาก | 4.32                            | 0.70         | มาก |
| 13  | สามารถแนะนำวิธีการวัดผลและประเมินผลการศึกษาได้หลายรูปแบบ                          | 3.84                          | 0.78         | มาก | 4.15                            | 0.75         | มาก |
| 14  | สามารถจูงใจผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติงานสำเร็จ                                          | 3.82                          | 0.84         | มาก | 4.15                            | 0.75         | มาก |
| 15  | สามารถตัดสินใจปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่องานในเทศการศึกษา | 3.80                          | 0.89         | มาก | 4.16                            | 0.76         | มาก |

ตาราง 11 (ต่อ)

| ข้อ       | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาชีพ                                                                     | วุฒิการศึกษาของครู         |      |         |                                 |      |         |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|------|---------|---------------------------------|------|---------|
|           |                                                                                                       | n = 380                    |      |         |                                 |      |         |
|           |                                                                                                       | ต่ำกว่าปริญญาตรี<br>n = 99 |      |         | ปริญญาตรีหรือสูงกว่า<br>n = 281 |      |         |
|           |                                                                                                       | $\bar{X}$                  | S.D. | แปลความ | $\bar{X}$                       | S.D. | แปลความ |
| 16        | เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี                                                                               | 3.92                       | 0.90 | มาก     | 4.21                            | 0.76 | มาก     |
| 17        | ปฏิบัติงานตามระเบียบและแนวปฏิบัติ-<br>งานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะ-<br>กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ | 3.81                       | 0.86 | มาก     | 4.17                            | 0.75 | มาก     |
| 18        | นิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงาน<br>ของครูได้                                                          | 3.66                       | 0.98 | ปานกลาง | 4.00                            | 0.88 | มาก     |
| รวมเฉลี่ย |                                                                                                       | 3.76                       | 0.74 | มาก     | 4.09                            | 0.63 | มาก     |

จากตาราง 8 - 11 แสดงว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน  
การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี หรือสูงกว่า  
เห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน และรายด้านของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน  
การประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยมี  
คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าด้านอื่น ส่วนคุณลักษณะ  
ด้านวิชาชีพ และด้านวิชาการ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก รองลงมาตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของแต่ละด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ที่ครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เห็นว่าเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 12 แต่งกายสุภาพเรียบร้อยถูกกาลเทศะ ข้อ 11 อารมณ์ดีและควบคุมอารมณ์ได้ ข้อ 9 มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้ากับคนได้ทุกระดับ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ ส่วนครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า เห็นว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 3 มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าทำงาน ข้อ 4 มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และหน้าที่การงาน ข้อ 9 มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้ากับคนได้ทุกระดับ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ด้านวิชาการ พบว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ที่ครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อ 8 มีการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน ข้อ 16 สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการศึกษาได้ ข้อ 15 สนใจเข้ารับการอบรมทางวิชาการ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ ส่วนครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า เห็นว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อ 3 ความเป็นนักวิชาการที่ทันสมัย ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ ข้อ 8 มีการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน ข้อ 13 ความเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถถ่ายทอดและสอนงานแก่ครูได้ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ด้านวิชาชีพ พบว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่ครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อ 12 มีจรรยาบรรณวิชาชีพ ข้อ 16 เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ข้อ 9 เป็นผู้ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดี เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ ส่วนครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี หรือสูงกว่า เห็นว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อ 12 มีจรรยาบรรณวิชาชีพ ข้อ 16 เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ข้อ 17 ปฏิบัติงานตามระเบียบและแนวปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ตาราง 12 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์  
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายด้าน  
และรวมทุกด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นครู

| คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์<br>สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี | ประสบการณ์ในการเป็นครู<br>n = 380 |      |     |                                |      |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|------|-----|--------------------------------|------|-----|
|                                                                                             | น้อยกว่า 10 ปี<br>n = 27          |      |     | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป<br>n = 353 |      |     |
|                                                                                             | $\bar{X}$ S.D.แปลความ             |      |     | $\bar{X}$ S.D. แปลความ         |      |     |
|                                                                                             |                                   |      |     |                                |      |     |
| ด้านบุคลิกภาพ                                                                               | 4.11                              | 0.49 | มาก | 4.07                           | 0.57 | มาก |
| ด้านวิชาการ                                                                                 | 3.97                              | 0.54 | มาก | 3.93                           | 0.65 | มาก |
| ด้านวิชาชีพ                                                                                 | 3.86                              | 0.65 | มาก | 4.02                           | 0.68 | มาก |
| รวมเฉลี่ย                                                                                   | 3.98                              | 0.50 | มาก | 4.00                           | 0.58 | มาก |

ตาราง 13 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์  
ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี  
เป็นรายข้อ จำแนกตามประสบการณ์การเป็นครู

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ                       | ประสบการณ์การเป็นครู<br>n = 380 |              |                                |              |
|-----|-----------------------------------------------------------|---------------------------------|--------------|--------------------------------|--------------|
|     |                                                           | น้อยกว่า 10 ปี<br>n = 27        |              | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป<br>n = 353 |              |
|     |                                                           | $\bar{X}$                       | S.D. แปลความ | $\bar{X}$                      | S.D. แปลความ |
| 1   | เชื่อมั่นในตนเองอย่างมีเหตุผล                             | 4.14                            | 0.71 มาก     | 4.18                           | 0.78 มาก     |
| 2   | มีความยืดหยุ่นและสามารถรับฟัง<br>ความคิดเห็นของผู้อื่นได้ | 4.33                            | 0.67 มาก     | 4.19                           | 0.78 มาก     |
| 3   | มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน                     | 4.40                            | 0.69 มาก     | 4.34                           | 0.78 มาก     |
| 4   | มีความรับผิดชอบต่อตนเอง<br>ครอบครัว และหน้าที่การงาน      | 4.40                            | 0.74 มาก     | 4.28                           | 0.84 มาก     |
| 5   | สามารถใช้ปฏิภาณไหวพริบแก้ปัญหา<br>ได้อย่างเฉลียวฉลาด      | 3.96                            | 0.80 มาก     | 4.16                           | 0.84 มาก     |
| 6   | เป็นคนประหยัด                                             | 3.44                            | 0.64 ปานกลาง | 3.64                           | 0.87 ปานกลาง |
| 7   | มีคุณธรรมอันเป็นตัวอย่างได้                               | 4.07                            | 0.87 มาก     | 4.08                           | 0.89 มาก     |
| 8   | มีความเสียสละช่วยเหลือผู้อื่น<br>ด้วยความสุจริตใจ         | 4.14                            | 0.71 มาก     | 4.17                           | 0.84 มาก     |
| 9   | มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้ากับคนได้<br>ทุกระดับ            | 4.33                            | 0.73 มาก     | 4.28                           | 0.81 มาก     |

ตาราง 13 (ต่อ)

| ข้อ       | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ             | ประสบการณ์ในการเป็นครู<br>n = 380 |         |                                |         |
|-----------|-------------------------------------------------|-----------------------------------|---------|--------------------------------|---------|
|           |                                                 | น้อยกว่า 10 ปี<br>n = 27          |         | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป<br>n = 353 |         |
|           |                                                 | $\bar{X}$ S.D. แปลความ            |         | $\bar{X}$ S.D. แปลความ         |         |
| 10        | มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์                      | 4.25 0.71                         | มาก     | 4.17 0.82                      | มาก     |
| 11        | อารมณ์ดี และควบคุมอารมณ์ได้                     | 4.33 0.83                         | มาก     | 4.21 0.73                      | มาก     |
| 12        | แต่งกายสุภาพเรียบร้อยถูกกาลเทศะ                 | 4.33 0.67                         | มาก     | 4.27 0.67                      | มาก     |
| 13        | มีมารยาทดี อ่อนน้อมเหมาะสมกับ<br>สถานการณ์      | 4.25 0.76                         | มาก     | 4.20 0.69                      | มาก     |
| 14        | เป็นผู้มองเห็นการณ์ไกล (Vision)                 | 4.03 0.70                         | มาก     | 4.05 0.74                      | มาก     |
| 15        | เป็นผู้มีความอดสาหะพยายามและรัก<br>ความก้าวหน้า | 4.25 0.59                         | มาก     | 4.13 0.69                      | มาก     |
| 16        | สามารถติดต่อสื่อสารกับคนได้ทุกระดับ             | 4.07 0.78                         | มาก     | 4.09 0.79                      | มาก     |
| 17        | เข้างานที่มีอยู่ในการทำงานกับครู                | 3.37 1.21                         | ปานกลาง | 3.18 1.20                      | ปานกลาง |
| 18        | มีลักษณะข่ม ชอบเป็นผู้ชนะ                       | 4.03 1.09                         | มาก     | 3.87 1.18                      | มาก     |
| 19        | เข้าใจคนอื่นและวิธีการเปลี่ยนแปลง<br>ของโลก     | 3.88 0.57                         | มาก     | 3.86 0.83                      | มาก     |
| รวมเฉลี่ย |                                                 | 4.11 0.49                         | มาก     | 4.07 0.57                      | มาก     |

ตาราง 14 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ด้านวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี  
เป็นรายข้อ จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นครู

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ                          | ประสบการณ์ในการเป็นครู<br>n = 380 |              |         |                                |              |         |
|-----|------------------------------------------------------------|-----------------------------------|--------------|---------|--------------------------------|--------------|---------|
|     |                                                            | น้อยกว่า 10 ปี<br>n = 27          |              |         | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป<br>n = 353 |              |         |
|     |                                                            | $\bar{X}$                         | S.D. แปลความ |         | $\bar{X}$                      | S.D. แปลความ |         |
| 1   | สำเร็จการศึกษาอย่างน้อยปริญญาโท                            | 3.25                              | 0.98         | ปานกลาง | 3.40                           | 1.08         | ปานกลาง |
| 2   | มีความรู้พื้นฐานด้านวิชาการศึกษาก่อนรับตำแหน่ง             | 4.11                              | 0.69         | มาก     | 3.90                           | 0.81         | มาก     |
| 3   | มีความเป็นนักวิชาการที่ทันสมัย ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ      | 4.07                              | 0.82         | มาก     | 4.11                           | 0.82         | มาก     |
| 4   | มีความรู้ในเรื่องหลักสูตรและวิธีสอนใหม่ ๆ อย่างลึกซึ้ง     | 4.03                              | 0.75         | มาก     | 4.09                           | 0.87         | มาก     |
| 5   | มีความรู้ในการเขียนบทความหรือผลงานทางวิชาการ               | 3.92                              | 0.73         | มาก     | 3.77                           | 0.84         | มาก     |
| 6   | สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานของครูได้                      | 4.03                              | 0.58         | มาก     | 3.88                           | 0.79         | มาก     |
| 7   | ใช้ข้อมูลในการประเมินผลงานมาพัฒนางานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ | 4.07                              | 0.73         | มาก     | 3.93                           | 0.82         | มาก     |
| 8   | มีการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน                            | 4.11                              | 0.80         | มาก     | 4.12                           | 0.80         | มาก     |

ตาราง 14 (ต่อ)

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ                         | ประสบการณ์ในการเป็นครู<br>n = 380 |      |         |                                |      |         |
|-----|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------|------|---------|--------------------------------|------|---------|
|     |                                                           | น้อยกว่า 10 ปี<br>n = 27          |      |         | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป<br>n = 353 |      |         |
|     |                                                           | $\bar{X}$                         | S.D. | แปลความ | $\bar{X}$                      | S.D. | แปลความ |
| 9   | มีความรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้                            | 4.03                              | 0.70 | มาก     | 4.01                           | 0.86 | มาก     |
| 10  | มองอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ในทางสร้างสรรค์                     | 4.03                              | 0.75 | มาก     | 3.96                           | 0.82 | มาก     |
| 11  | มีความสามารถในการวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้                   | 3.77                              | 0.80 | มาก     | 3.85                           | 0.89 | มาก     |
| 12  | สามารถนำเสนอความรู้แก่ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ        | 4.22                              | 0.80 | มาก     | 4.03                           | 0.86 | มาก     |
| 13  | มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถถ่ายทอดและสอนงานแก่ครูได้ | 4.11                              | 0.84 | มาก     | 4.07                           | 0.90 | มาก     |
| 14  | รู้แหล่งแสวงหาความรู้                                     | 4.11                              | 0.80 | มาก     | 4.09                           | 0.77 | มาก     |
| 15  | สนใจเข้ารับการอบรมทางวิชาการ                              | 4.03                              | 0.80 | มาก     | 4.06                           | 0.76 | มาก     |
| 16  | สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการศึกษาได้          | 4.14                              | 0.77 | มาก     | 4.11                           | 0.75 | มาก     |
| 17  | มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้                         | 3.55                              | 0.64 | ปานกลาง | 3.49                           | 0.84 | ปานกลาง |

ตาราง 14 (ต่อ)

| ข้อ       | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ                 | ประสบการณ์ในการเป็นครู<br>n = 380 |                                |
|-----------|---------------------------------------------------|-----------------------------------|--------------------------------|
|           |                                                   | น้อยกว่า 10 ปี<br>n = 27          | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป<br>n = 353 |
|           |                                                   | $\bar{X}$ S.D. แปลความ            | $\bar{X}$ S.D. แปลความ         |
| 18        | รู้จักส่งเสริม สนับสนุนกระตุนาให้ผู้อื่น<br>ทำงาน | 3.85 0.60 มาก                     | 3.98 0.86 มาก                  |
| รวมเฉลี่ย |                                                   | 3.97 0.54 มาก                     | 3.93 0.65 มาก                  |

ตาราง 15 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาชีพ  
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ  
จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นครู

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาชีพ                                                                                 | ประสบการณ์ในการเป็นครู<br>n = 380 |              |         |                                |              |     |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|--------------|---------|--------------------------------|--------------|-----|
|     |                                                                                                                   | น้อยกว่า 10 ปี<br>n = 27          |              |         | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป<br>n = 353 |              |     |
|     |                                                                                                                   | $\bar{X}$                         | S.D. แปลความ |         | $\bar{X}$                      | S.D. แปลความ |     |
| 1   | มีประสบการณ์ในการนิเทศการศึกษา<br>มาก่อน                                                                          | 3.51                              | 0.93         | ปานกลาง | 3.71                           | 0.90         | มาก |
| 2   | สามารถวางแผนการนิเทศการสอน<br>แก่ครูได้                                                                           | 3.81                              | 0.96         | มาก     | 3.90                           | 0.92         | มาก |
| 3   | สามารถนำความรู้ในทฤษฎีวิชา<br>ประสบการณ์ต่าง ๆ ไปนิเทศครูได้                                                      | 3.92                              | 0.99         | มาก     | 3.99                           | 0.88         | มาก |
| 4   | สามารถนำนโยบาย แผนการศึกษา-<br>ชาติ และแผนการศึกษาปัจจุบันไป<br>ประยุกต์ใช้กับงานนิเทศการศึกษา<br>ได้อย่างเหมาะสม | 3.92                              | 0.87         | มาก     | 3.94                           | 0.85         | มาก |
| 5   | สามารถนำความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์<br>ปัจจุบันไปประยุกต์ใช้ในการนิเทศได้                                           | 3.77                              | 0.93         | มาก     | 3.98                           | 0.82         | มาก |
| 6   | สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี<br>มาใช้ในการนิเทศการศึกษาได้                                                        | 3.85                              | 0.77         | มาก     | 3.96                           | 0.86         | มาก |

ตาราง 15 (ต่อ)

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาชีพ                        | ประสบการณ์ในการเป็นครู<br>n = 380 |              |     |                                |              |     |
|-----|----------------------------------------------------------|-----------------------------------|--------------|-----|--------------------------------|--------------|-----|
|     |                                                          | น้อยกว่า 10 ปี<br>n = 27          |              |     | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป<br>n = 353 |              |     |
|     |                                                          | $\bar{X}$                         | S.D. แปลความ |     | $\bar{X}$                      | S.D. แปลความ |     |
| 7   | สามารถกำหนดแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม          | 3.85                              | 0.71         | มาก | 3.96                           | 0.83         | มาก |
| 8   | สามารถกระตุ้นให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ                 | 3.92                              | 0.67         | มาก | 4.05                           | 0.84         | มาก |
| 9   | เป็นผู้ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดี         | 4.00                              | 0.78         | มาก | 4.10                           | 0.85         | มาก |
| 10  | มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร                           | 3.70                              | 0.72         | มาก | 4.00                           | 0.86         | มาก |
| 11  | มีความสามารถในการสร้างทีมงานและร่วมทำงานเป็นทีมได้       | 3.88                              | 0.69         | มาก | 4.05                           | 0.79         | มาก |
| 12  | มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ                                     | 4.14                              | 0.71         | มาก | 4.25                           | 0.77         | มาก |
| 13  | สามารถแนะนำวิธีการวัดผลและประเมินผลการศึกษาได้หลายรูปแบบ | 3.81                              | 0.62         | มาก | 4.09                           | 0.78         | มาก |
| 14  | สามารถจูงใจผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติงานสำเร็จ                 | 3.92                              | 0.61         | มาก | 4.08                           | 0.80         | มาก |

ตาราง 15 (ต่อ)

| ข้อ       | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาชีพ                                                                     | ประสบการณ์การเป็นครู<br>n = 380 |              |         |                                |              |     |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|--------------|---------|--------------------------------|--------------|-----|
|           |                                                                                                       | น้อยกว่า 10 ปี<br>n = 27        |              |         | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป<br>n = 353 |              |     |
|           |                                                                                                       | $\bar{X}$                       | S.D. แปลความ |         | $\bar{X}$                      | S.D. แปลความ |     |
| 15        | สามารถตัดสินใจปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อ<br>งานนิเทศการศึกษา                 | 3.88                            | 0.69         | มาก     | 4.08                           | 0.82         | มาก |
| 16        | เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี                                                                               | 4.03                            | 0.80         | มาก     | 4.15                           | 0.81         | มาก |
| 17        | ปฏิบัติงานตามระเบียบและแนวปฏิบัติ-<br>งานของศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะ-<br>กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ | 3.92                            | 0.82         | มาก     | 4.09                           | 0.79         | มาก |
| 18        | นิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงาน<br>ของครูได้                                                          | 3.62                            | 1.11         | ปานกลาง | 3.94                           | 0.90         | มาก |
| รวมเฉลี่ย |                                                                                                       | 3.86                            | 0.65         | มาก     | 4.02                           | 0.68         | มาก |

จากตาราง 12 - 15 แสดงว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูน้อยกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เห็นว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง 3 ด้าน และรายด้านของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าด้านอื่น ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาชีพ และด้านวิชาการ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากอันดับรองลงมาตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่ครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูน้อยกว่า 10 ปี เห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 3 มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน ข้อ 4 มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและหน้าที่การงาน ข้อ 2 มีความยืดหยุ่นและสามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ ส่วนครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เห็นว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 3 มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน ข้อ 4 มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และหน้าที่การงาน ข้อ 9 มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้ากับคนได้ทุกระดับ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ด้านวิชาการ พบว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ที่ครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูน้อยกว่า 10 ปี เห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อ 12 สามารถนำเสนอความรู้แก่ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อ 16 สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการศึกษาได้ ข้อ 13 มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสามารถถ่ายทอดและสอนงานแก่ครูได้ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ ส่วนครูโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการเป็นครู ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เห็นว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 8 มีการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน ข้อ 3 มีความเป็นนักวิชาการที่ทันสมัย ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ ข้อ 16 สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการศึกษาได้ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ด้านวิชาชีพ พบว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ที่ครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครู น้อยกว่า 10 ปี เห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 12 มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ข้อ 16 เป็นผู้และผู้ตามที่ดี ข้อ 9 เป็นผู้ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดี เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ ส่วนครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เห็นว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 12 มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ข้อ 16 เป็นผู้และผู้ตามที่ดี ข้อ 9 เป็นผู้ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดี เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ตาราง 16 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์  
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายด้าน  
และรวมทุกด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

| คุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ของศึกษานิเทศก์<br>สังกัดสำนักงาน<br>การประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี | ขนาดของโรงเรียน        |                        |                        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|
|                                                                                                          | n = 380                |                        |                        |
|                                                                                                          | ขนาดเล็ก<br>n = 80     | ขนาดกลาง<br>n = 180    | ขนาดใหญ่<br>n = 120    |
|                                                                                                          | $\bar{X}$ S.D. แปลความ | $\bar{X}$ S.D. แปลความ | $\bar{X}$ S.D. แปลความ |
| ด้านบุคลิกภาพ                                                                                            | 4.09 0.53 มาก          | 4.00 0.59 มาก          | 4.19 0.53 มาก          |
| ด้านวิชาการ                                                                                              | 3.96 0.53 มาก          | 3.87 0.69 มาก          | 4.03 0.62 มาก          |
| ด้านวิชาชีพ                                                                                              | 3.99 0.67 มาก          | 3.96 0.68 มาก          | 4.09 0.68 มาก          |
| รวมเฉลี่ย                                                                                                | 4.01 0.53 มาก          | 3.94 0.60 มาก          | 4.10 0.55 มาก          |

ตาราง 17 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ  
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ จำแนก  
ตามขนาดของโรงเรียน

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านบุคลิกภาพ                   | ขนาดของโรงเรียน        |                        |                        |
|-----|-----------------------------------------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|
|     |                                                           | n = 380                |                        |                        |
|     |                                                           | ขนาดเล็ก<br>n = 80     | ขนาดกลาง<br>n = 180    | ขนาดใหญ่<br>n = 120    |
|     |                                                           | $\bar{X}$ S.D. แปลความ | $\bar{X}$ S.D. แปลความ | $\bar{X}$ S.D. แปลความ |
| 1   | เชื่อมั่นในตนเองอย่างมีเหตุผล                             | 4.20 0.70 มาก          | 4.15 0.84 มาก          | 4.20 0.73 มาก          |
| 2   | มีความยืดหยุ่นและสามารถรับ<br>ฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้ | 4.23 0.71 มาก          | 4.11 0.82 มาก          | 4.31 0.74 มาก          |
| 3   | มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่<br>การงาน                 | 4.28 0.73 มาก          | 4.28 0.84 มาก          | 4.49 0.68 มาก          |
| 4   | มีความรับผิดชอบต่อตนเอง<br>ครอบครัวและหน้าที่การงาน       | 4.32 0.72 มาก          | 4.16 0.93 มาก          | 4.45 0.74 มาก          |
| 5   | สามารถใช้ปฏิภาณไหวพริบ<br>แก้ปัญหาได้อย่างเฉลียวฉลาด      | 4.21 0.79 มาก          | 4.01 0.89 มาก          | 4.30 0.76 มาก          |
| 6   | เป็นคนประหยัด                                             | 3.75 0.77 มาก          | 3.52 0.89 ปานกลาง      | 3.70 0.84 มาก          |
| 7   | มีคุณธรรมอันเป็นตัวอย่างได้                               | 4.13 0.82 มาก          | 3.93 0.94 มาก          | 4.28 0.81 มาก          |
| 8   | มีความเสียสละช่วยเหลือผู้อื่น<br>ด้วยความสุจริตใจ         | 4.20 0.73 มาก          | 4.05 0.89 มาก          | 4.32 0.77 มาก          |

ตาราง 17 (ต่อ)

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านบุคลิกภาพ           | ขนาดของโรงเรียน<br>n = 380 |                        |                        |
|-----|---------------------------------------------------|----------------------------|------------------------|------------------------|
|     |                                                   | ขนาดเล็ก<br>n = 80         | ขนาดกลาง<br>n = 180    | ขนาดใหญ่<br>n = 120    |
|     |                                                   | $\bar{X}$ S.D. แปลความ     | $\bar{X}$ S.D. แปลความ | $\bar{X}$ S.D. แปลความ |
| 9   | มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้ากับ<br>คนได้ทุกระดับ    | 4.36 0.73 มาก              | 4.20 0.86 มาก          | 4.35 0.76 มาก          |
| 10  | มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์                        | 4.25 0.80 มาก              | 4.11 0.86 มาก          | 4.22 0.76 มาก          |
| 11  | อารมณ์ดี และควบคุมอารมณ์ได้                       | 4.30 0.68 มาก              | 4.17 0.78 มาก          | 4.25 0.70 มาก          |
| 12  | แต่งกายสุภาพเรียบร้อยถูก<br>กาลเทศะ               | 4.30 0.66 มาก              | 4.24 0.71 มาก          | 4.32 0.61 มาก          |
| 13  | มีมารยาทดี อ่อนน้อมเหมาะสม<br>กับสถานการณ์        | 4.17 0.68 มาก              | 4.16 0.73 มาก          | 4.31 0.64 มาก          |
| 14  | เป็นผู้มองเห็นการณ์ไกล<br>(Vision).               | 4.05 0.74 มาก              | 3.97 0.76 มาก          | 4.18 0.68 มาก          |
| 15  | เป็นผู้มีความอดุสาหะ พยายาม<br>และรักความก้าวหน้า | 4.08 0.76 มาก              | 4.11 0.74 มาก          | 4.22 0.50 มาก          |
| 16  | สามารถติดต่อสื่อสารกับคนได้<br>ทุกระดับ           | 4.15 0.79 มาก              | 4.01 0.80 มาก          | 4.17 0.76 มาก          |
| 17  | ใช้อำนาจที่มีอยู่ในการทำงาน<br>กับครู             | 2.97 1.20 น้อย             | 3.13 1.13ปานกลาง       | 3.42 1.28 ปานกลาง      |

ตาราง 17 (ต่อ)

| ข้อ       | คุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านบุคลิกภาพ     | ขนาดของโรงเรียน<br>n = 380 |                        |                        |
|-----------|---------------------------------------------|----------------------------|------------------------|------------------------|
|           |                                             | ขนาดเล็ก<br>n = 80         | ขนาดกลาง<br>n = 180    | ขนาดใหญ่<br>n = 120    |
|           |                                             | $\bar{X}$ S.D. แปลความ     | $\bar{X}$ S.D. แปลความ | $\bar{X}$ S.D. แปลความ |
| 18        | มีลักษณะเข้ม ชอบเป็นผู้ชนะ                  | 3.71 1.34 มาก              | 3.82 1.14 มาก          | 4.10 1.09 มาก          |
| 19        | เข้าใจคนอื่นและวิธีการ<br>เปลี่ยนแปลงของโลก | 3.91 0.74 มาก              | 3.79 0.86 มาก          | 3.95 0.79 มาก          |
| รวมเฉลี่ย |                                             | 4.09 0.53 มาก              | 4.00 0.59 มาก          | 4.19 0.53 มาก          |

ตาราง 18 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวิชาการ  
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ จำแนก  
ตามขนาดของโรงเรียน

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาการ                      | ขนาดของโรงเรียน<br>n = 380 |                        |                        |
|-----|------------------------------------------------------------|----------------------------|------------------------|------------------------|
|     |                                                            | ขนาดเล็ก<br>n = 80         | ขนาดกลาง<br>n = 180    | ขนาดใหญ่<br>n = 120    |
|     |                                                            | $\bar{X}$ S.D. แปลความ     | $\bar{X}$ S.D. แปลความ | $\bar{X}$ S.D. แปลความ |
| 1   | สำเร็จการศึกษาอย่างน้อย<br>ปริญญาโท                        | 3.42 1.01ปานกลาง           | 3.35 1.08ปานกลาง       | 3.43 1.12 ปานกลาง      |
| 2   | มีความรู้พื้นฐานด้านวิชาการ<br>ศึกษาก่อนรับตำแหน่ง         | 3.91 0.71 มาก              | 3.80 0.90 มาก          | 4.08 0.66 มาก          |
| 3   | มีความเป็นนักวิชาการที่ทันสมัย<br>ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ   | 4.13 0.74 มาก              | 4.08 0.86 มาก          | 4.13 0.81 มาก          |
| 4   | มีความรู้ในเรื่องหลักสูตรและ<br>วิธีสอนใหม่ ๆ อย่างลึกซึ้ง | 4.07 0.80 มาก              | 4.02 0.87 มาก          | 4.19 0.88 มาก          |
| 5   | มีความรู้ในการเขียนบทความ<br>หรือผลงานทางวิชาการ           | 3.78 0.74 มาก              | 3.75 0.87 มาก          | 3.82 0.84 มาก          |
| 6   | สามารถประเมินผลการปฏิบัติ<br>งานของครูได้                  | 3.95 0.67 มาก              | 3.81 0.83 มาก          | 3.99 0.75 มาก          |

ตาราง 18 (ต่อ)

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาการ                              | ขนาดของโรงเรียน<br>n = 380 |                        |                        |
|-----|--------------------------------------------------------------------|----------------------------|------------------------|------------------------|
|     |                                                                    | ขนาดเล็ก<br>n = 80         | ขนาดกลาง<br>n = 180    | ขนาดใหญ่<br>n = 120    |
|     |                                                                    | $\bar{X}$ S.D. แปลความ     | $\bar{X}$ S.D. แปลความ | $\bar{X}$ S.D. แปลความ |
| 7   | ใช้ข้อมูลในการประเมินผลงาน<br>มาพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง<br>สม่ำเสมอ | 3.97 0.76 มาก              | 3.86 0.84 มาก          | 4.05 0.80 มาก          |
| 8   | มีการวางแผนงานก่อนการ<br>ปฏิบัติงาน                                | 4.13 0.70 มาก              | 4.05 0.85 มาก          | 4.20 0.77 มาก          |
| 9   | มีความรู้ในการนำเทคโนโลยี<br>มาใช้                                 | 4.08 0.74 มาก              | 3.92 0.93 มาก          | 4.10 0.78 มาก          |
| 10  | มองอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ<br>ในทางสร้างสรรค์                           | 4.02 0.72 มาก              | 3.87 0.88 มาก          | 4.06 0.76 มาก          |
| 11  | มีความสามารถในการวิจัยและ<br>นำผลวิจัยไปใช้                        | 3.95 0.74 มาก              | 3.73 0.96 มาก          | 3.95 0.82 มาก          |
| 12  | สามารถนำเสนอความรู้แก่ผู้อื่น<br>ได้อย่างมีประสิทธิภาพ             | 4.05 0.80 มาก              | 3.97 0.91 มาก          | 4.15 0.80 มาก          |
| 13  | มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ<br>สามารถถ่ายทอดและสอนงาน<br>แก่ครูได้   | 4.06 0.86 มาก              | 3.97 0.95 มาก          | 4.22 0.81 มาก          |

ตาราง 18 (ต่อ)

| ข้อ       | คุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาการ                | ขนาดของโรงเรียน<br>n = 380 |                        |                        |
|-----------|------------------------------------------------------|----------------------------|------------------------|------------------------|
|           |                                                      | ขนาดเล็ก<br>n = 80         | ขนาดกลาง<br>n = 180    | ขนาดใหญ่<br>n = 120    |
|           |                                                      | $\bar{X}$ S.D. แปลความ     | $\bar{X}$ S.D. แปลความ | $\bar{X}$ S.D. แปลความ |
| 14        | รู้แหล่งแสวงหาความรู้                                | 4.06 0.75 มาก              | 4.04 0.83 มาก          | 4.18 0.69 มาก          |
| 15        | สนใจเข้ารับการอบรมทาง<br>วิชาการ                     | 4.02 0.67 มาก              | 4.01 0.82 มาก          | 4.15 0.67 มาก          |
| 16        | สามารถนำความรู้ไปประยุกต์<br>ใช้เกี่ยวกับการศึกษาได้ | 4.11 0.74 มาก              | 4.05 0.81 มาก          | 4.20 0.68 มาก          |
| 17        | มีความสามารถในการใช้ภาษา<br>อังกฤษได้                | 3.52 0.67ปานกลาง           | 3.46 0.89ปานกลาง       | 3.52 0.82 ปานกลาง      |
| 18        | รู้จักส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น<br>ให้ผู้อื่นทำงาน   | 3.96 0.70 มาก              | 3.90 0.90 มาก          | 4.07 0.84 มาก          |
| รวมเฉลี่ย |                                                      | 3.96 0.53 มาก              | 3.87 0.69 มาก          | 4.03 0.62 มาก          |

ตาราง 19 ค่าสถิติพื้นฐานและการแปลความความคิดเห็นของคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ด้านวิชาชีพ  
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายข้อ จำแนก  
ตามขนาดโรงเรียน

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาชีพ                                                                              | ขนาดของโรงเรียน<br>n = 380 |                        |                        |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|------------------------|------------------------|
|     |                                                                                                                    | ขนาดเล็ก<br>n = 80         | ขนาดกลาง<br>n = 180    | ขนาดใหญ่<br>n = 120    |
|     |                                                                                                                    | $\bar{X}$ S.D. แปลความ     | $\bar{X}$ S.D. แปลความ | $\bar{X}$ S.D. แปลความ |
| 1   | มีประสบการณ์ในการนิเทศ<br>การศึกษามาก่อน                                                                           | 3.63 0.81ปานกลาง           | 3.67 0.92ปานกลาง       | 3.76 0.93 มาก          |
| 2   | สามารถวางแผนการนิเทศ<br>การสอนแก่ครูได้                                                                            | 3.92 0.82 มาก              | 3.84 0.99 มาก          | 3.96 0.88 มาก          |
| 3   | สามารถนำความรู้ในกลุ่มวิชา<br>ประสบการณ์ต่าง ๆ ไปนิเทศ<br>ครูได้                                                   | 3.98 0.80 มาก              | 3.92 0.96 มาก          | 4.09 0.84 มาก          |
| 4   | สามารถนำนโยบายแผนการ<br>ศึกษาชาติและแผนการศึกษา<br>ปัจจุบันไปประยุกต์ใช้กับงาน<br>นิเทศการศึกษาได้อย่าง<br>เหมาะสม | 3.90 0.82 มาก              | 3.91 0.86 มาก          | 4.02 0.86 มาก          |

ตาราง 19 (ต่อ)

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาชีพ                                       | ขนาดของโรงเรียน<br>n = 380 |                        |                        |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------|----------------------------|------------------------|------------------------|
|     |                                                                             | ขนาดเล็ก<br>n = 80         | ขนาดกลาง<br>n = 180    | ขนาดใหญ่<br>n = 120    |
|     |                                                                             | $\bar{X}$ S.D. แปลความ     | $\bar{X}$ S.D. แปลความ | $\bar{X}$ S.D. แปลความ |
| 5   | สามารถนำความรู้เกี่ยวกับ<br>เหตุการณ์ปัจจุบันไปประยุกต์ใช้<br>ในการนิเทศได้ | 4.10 0.80 มาก              | 3.95 0.83 มาก          | 3.96 0.84 มาก          |
| 6   | สามารถนำนวัตกรรมและ<br>เทคโนโลยีมาใช้ในการนิเทศ<br>การศึกษาได้              | 3.93 0.75 มาก              | 3.90 0.89 มาก          | 4.04 0.85 มาก          |
| 7   | สามารถกำหนดแนวทาง<br>แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่าง<br>เหมาะสม                     | 3.95 0.76 มาก              | 3.89 0.84 มาก          | 4.06 0.81 มาก          |
| 8   | สามารถกระตุ้นให้เกิดความ<br>สามัคคีในหมู่คณะ                                | 4.00 0.79 มาก              | 3.97 0.86 มาก          | 4.17 0.80 มาก          |
| 9   | เป็นผู้ประสานงานกับบุคคลหรือ<br>หน่วยงานต่าง ๆ ได้ดี                        | 4.06 0.83 มาก              | 4.02 0.89 มาก          | 4.23 0.77 มาก          |
| 10  | มีความสามารถในการพัฒนา<br>หลักสูตร                                          | 3.85 0.87 มาก              | 3.96 0.89 มาก          | 4.09 0.79 มาก          |

ตาราง 19 (ต่อ)

| ข้อ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาชีพ                                                         | ขนาดของโรงเรียน<br>n = 380 |                        |                        |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|------------------------|------------------------|
|     |                                                                                               | ขนาดเล็ก<br>n = 80         | ขนาดกลาง<br>n = 180    | ขนาดใหญ่<br>n = 120    |
|     |                                                                                               | $\bar{X}$ S.D. แปลความ     | $\bar{X}$ S.D. แปลความ | $\bar{X}$ S.D. แปลความ |
| 11  | มีความสามารถในการสร้าง<br>ทีมงานและร่วมทำงานเป็น<br>ทีมได้                                    | 4.03 0.77 มาก              | 3.95 0.84 มาก          | 4.20 0.66 มาก          |
| 12  | มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ                                                                          | 4.18 0.78 มาก              | 4.22 0.79 มาก          | 4.31 0.73 มาก          |
| 13  | สามารถแนะนำวิธีการวัดผล<br>และประเมินผลการศึกษาได้<br>หลายรูปแบบ                              | 4.10 0.73 มาก              | 4.03 0.82 มาก          | 4.10 0.73 มาก          |
| 14  | สามารถจูงใจผู้ร่วมงานให้<br>ปฏิบัติงานสำเร็จ                                                  | 4.12 0.75 มาก              | 4.00 0.82 มาก          | 4.14 0.75 มาก          |
| 15  | สามารถตัดสินใจปฏิบัติงานได้<br>อย่างมีประสิทธิภาพและเกิด<br>ประสิทธิผลต่องานนิเทศการ<br>ศึกษา | 4.12 0.76 มาก              | 3.99 0.84 มาก          | 4.14 0.81 มาก          |
| 16  | เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี                                                                       | 4.01 0.83 มาก              | 4.13 0.81 มาก          | 4.24 0.79 มาก          |

ตาราง 19 (ต่อ)-

| ข้อ       | คุณลักษณะที่พึงประสงค์<br>ด้านวิชาชีพ                                                                  | ขนาดของโรงเรียน        |                        |                        |
|-----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|------------------------|------------------------|
|           |                                                                                                        | n = 380                |                        |                        |
|           |                                                                                                        | ขนาดเล็ก<br>n = 80     | ขนาดกลาง<br>n = 180    | ขนาดใหญ่<br>n = 120    |
|           |                                                                                                        | $\bar{X}$ S.D. แปลความ | $\bar{X}$ S.D. แปลความ | $\bar{X}$ S.D. แปลความ |
| 17        | ปฏิบัติงานตามระเบียบและแนว<br>ปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์<br>สำนักงานคณะกรรมการการ<br>ประถมศึกษาแห่งชาติ | 4.11 0.72 มาก          | 4.02 0.83 มาก          | 4.14 0.78 มาก          |
| 18        | นิเทศ กำกับ ติดตามการ<br>ปฏิบัติงานของครูได้                                                           | 4.00 0.92 มาก          | 3.83 0.94 มาก          | 3.98 0.87 มาก          |
| รวมเฉลี่ย |                                                                                                        | 3.99 0.67 มาก          | 3.96 0.68 มาก          | 4.09 0.68 มาก          |

จากตาราง 16 - 19 แสดงว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา  
จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เห็นว่า เป็นคุณลักษณะ  
ที่พึงประสงค์ในระดับมากโดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน และรายด้านของศึกษานิเทศก์  
สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก  
โดยมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าด้านอื่น ส่วนคุณลักษณะ  
ที่พึงประสงค์ด้านวิชาชีพและด้านวิชาการเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากรองลงมาตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของแต่ละด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ ที่ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก เห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้อ 9 มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้ากับคนได้ทุกระดับ ข้อ 4 มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และหน้าที่การงาน ข้อ 11 อารมณ์ดี และควบคุมอารมณ์ได้ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ส่วนครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 3 มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน ข้อ 12 แต่งกายสุภาพเรียบร้อย ถูกกาลเทศะ ข้อ 9 มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้ากับคนได้ทุกระดับ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ส่วนครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 3 มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน ข้อ 4 มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และต่อหน้าที่การงาน ข้อ 9 มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้ากับคนได้ทุกระดับ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ด้านวิชาการ พบว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่ครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก เห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 3 มีความเป็นนักวิชาการที่ทันสมัย ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ ข้อ 8 มีการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน ข้อ 16 สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการศึกษาได้ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ส่วนครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 3 มีความเป็นนักวิชาการที่ทันสมัยศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ ข้อ 8 มีการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน ข้อ 16 สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการศึกษาได้ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ส่วนครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 13 มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสามารถถ่ายทอดและสอนงานแก่ครูได้ ข้อ 8 มีการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน ข้อ 16 สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการศึกษาได้ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ด้านวิชาชีพ พบว่า ข้อคำถามส่วนมากเป็นคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่ครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก เห็นว่า เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 12 มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ข้อ 14 สามารถจูงใจผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติงานสำเร็จ ข้อ 15 สามารถตัดสินใจปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่องานในเทศ การศึกษา เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ส่วนครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง เห็นว่า ข้อคำถาม ส่วนมากเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 12 มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ ข้อ 16 เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ข้อ 14 สามารถจูงใจผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติงาน สำเร็จ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ส่วนครูโรงเรียนประถมศึกษา ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ เห็นว่า ข้อคำถามส่วนมาก เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมาก โดยเฉพาะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ข้อ 12 มีจรรยาบรรณ ในวิชาชีพ ข้อ 16 เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ข้อ 9 เป็นผู้ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดี เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับมากสูงกว่าข้ออื่น ๆ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด  
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์  
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายด้าน ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง  
ที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน  
ดังรายละเอียดในตาราง 20 - 23

ตาราง 20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด  
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์  
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน  
ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

| คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์<br>สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี | วุฒิการศึกษาของครู<br>n = 380 |      |                                 |      |       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|------|---------------------------------|------|-------|
|                                                                                                  | ต่ำกว่าปริญญาตรี<br>n = 99    |      | ปริญญาตรีหรือสูงกว่า<br>n = 281 |      | t     |
|                                                                                                  | $\bar{X}$                     | S.D. | $\bar{X}$                       | S.D. |       |
|                                                                                                  |                               |      |                                 |      |       |
| ด้านบุคลิกภาพ                                                                                    | 3.93                          | 0.56 | 4.13                            | 0.55 | 3.02* |
| ด้านวิชาการ                                                                                      | 3.69                          | 0.66 | 4.02                            | 0.61 | 4.48* |
| ด้านวิชาชีพ                                                                                      | 3.76                          | 0.74 | 4.09                            | 0.63 | 3.90* |
| รวมเฉลี่ย                                                                                        | 3.79                          | 0.60 | 4.08                            | 0.55 | 4.12* |

\*  $P < .05$

จากตาราง 20 แสดงว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความคิดเห็น ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัด สุพรรณบุรี เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายด้านและรวมทุกด้าน ระหว่าง กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่างกัน

| คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์<br>สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี | ประสบการณ์ในการเป็นครู<br>n = 380 |      |                                |      |      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|------|--------------------------------|------|------|
|                                                                                                  | น้อยกว่า 10 ปี<br>n = 27          |      | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป<br>n = 353 |      | t    |
|                                                                                                  | $\bar{X}$                         | S.D. | $\bar{X}$                      | S.D. |      |
| ด้านบุคลิกภาพ                                                                                    | 4.11                              | 0.49 | 4.07                           | 0.57 | 0.31 |
| ด้านวิชาการ                                                                                      | 3.97                              | 0.54 | 3.93                           | 0.65 | 0.27 |
| ด้านวิชาชีพ                                                                                      | 3.86                              | 0.65 | 4.02                           | 0.68 | 1.16 |
| รวมเฉลี่ย                                                                                        | 3.98                              | 0.50 | 4.00                           | 0.58 | 0.22 |

จากตาราง 21 แสดงว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา  
จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีประสบการณ์การเป็นครูน้อยกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป  
มีความคิดเห็นต่อ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการศึกษา  
อาเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายด้านและรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ  
ทางสถิติ .05

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติความคิดเห็นของครูโรงเรียน  
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์  
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้ง  
3 ด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน

| แหล่งความแปรปรวน | df  | SS     | MS   | F    |
|------------------|-----|--------|------|------|
| ระหว่างกลุ่ม     | 2   | 1.88   | 0.94 | 2.81 |
| ภายในกลุ่ม       | 377 | 126.06 | 0.33 |      |
| รวม              | 379 | 127.94 |      |      |

จากตาราง 22 พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา  
จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็น  
ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัด  
สุพรรณบุรี รวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูโรงเรียน  
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์  
ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา  
อำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน

| ตัวแปร               | แหล่งความแปรปรวน | df  | SS       | MS   | F     |
|----------------------|------------------|-----|----------|------|-------|
| <u>ด้านบุคลิกภาพ</u> |                  |     |          |      |       |
|                      | ระหว่างกลุ่ม     | 2   | 2.64     | 1.32 | 4.20* |
|                      | ภายในกลุ่ม       | 377 | 118.51   | 0.31 |       |
|                      | รวม              | 379 | 121.16   |      |       |
| <u>ด้านวิชาการ</u>   |                  |     |          |      |       |
|                      | ระหว่างกลุ่ม     | 2   | 1.81     | 0.91 | 2.18  |
|                      | ภายในกลุ่ม       | 377 | 156.55   | 0.42 |       |
|                      | รวม              | 379 | 158.36   |      |       |
| <u>ด้านวิชาชีพ</u>   |                  |     |          |      |       |
|                      | ระหว่างกลุ่ม     | 2   | 1.32     | 0.66 | 1.43  |
|                      | ภายในกลุ่ม       | 377 | 174.27   | 0.46 |       |
|                      | รวม              | 379 | 175.5918 |      |       |

\*  $p < .05$

จากตาราง 23 พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เนื่องจากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมนคูลส์ (Newman Keuls) ซึ่งผลปรากฏดังตาราง 24

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด  
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ  
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรายคู่  
จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอน

| ขนาดของโรงเรียน              | กลาง<br>( $\bar{X} = 4.00$ ) | เล็ก<br>( $\bar{X} = 4.09$ ) | ใหญ่<br>( $\bar{X} = 4.19$ ) |
|------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|
| กลาง<br>( $\bar{X} = 4.00$ ) | -                            | 0.08                         | 0.19*                        |
| เล็ก<br>( $\bar{X} = 4.09$ ) |                              | -                            | 0.11                         |
| ใหญ่<br>( $\bar{X} = 4.19$ ) |                              |                              | -                            |

\*  $P < .05$

จากตาราง 24 แสดงให้เห็นว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน  
การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อ  
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ  
ในจังหวัดสุพรรณบุรี มากกว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง  
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างของความคิดเห็นในเรื่องนี้ระหว่าง  
ครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก และครูโรงเรียน  
ประถมศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

#### จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี และเปรียบเทียบความคิดเห็นดังกล่าวระหว่างครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอนต่างกัน

#### กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 380 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติการสอนเป็นชั้นในการสุ่ม

#### เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประโยคข้อความประกอบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 55 ข้อ แบบสอบถามแบ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

และข้อความที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ  
ด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพ

### การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ดำเนินการโดยผู้วิจัยนำจดหมายราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประถมมิตร ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี  
เพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล และผู้วิจัยประสานงานกับผู้อำนวยการการประถมศึกษา  
จังหวัดสุพรรณบุรี ขอจดหมายราชการถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ ขอความร่วมมือ  
ในการรวบรวมข้อมูล และผู้วิจัยประสานงานกับหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ  
ขอจดหมายราชการแจ้งผู้บริหารโรงเรียนในการอำนวยความสะดวกส่งแบบสอบถามแก่  
กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน ในวันประชุมประจำเดือน ผู้บริหารโรงเรียนของแต่ละอำเภอ  
ตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2538 ถึงวันที่ 2 มีนาคม 2538 ได้แบบสอบถามคืน จำนวน -  
380 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.44 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของ  
แบบสอบถามเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน
2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ  
ศึกษานิเทศก์ระหว่างครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี  
ที่มีวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการเป็นครูต่างกัน โดยใช้สถิติค่าที (t - test)  
แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระ (Independent Sample)
3. วิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์  
ของศึกษานิเทศก์ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ที่ปฏิบัติการสอนโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว  
(One Way Analysis of Variance)

### สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ดังนี้

จุดมุ่งหมายข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า

ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ และด้านวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก โดยมีด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า

ด้านบุคลิกภาพ ครูโรงเรียนประถมศึกษาทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียน เห็นว่า ข้อที่เกี่ยวกับมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ อยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่น ๆ

ด้านวิชาการ พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียน ส่วนใหญ่เห็นว่า ข้อที่เกี่ยวกับการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ อยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่น ๆ

ด้านวิชาชีพ พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียนทั้งหมด เห็นว่า ข้อที่เกี่ยวกับมีจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ อยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่น ๆ

จุดมุ่งหมายข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา  
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์  
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา  
ประสบการณ์ในการเป็นครู และขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี  
ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน  
การประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน  
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี  
ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์  
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมและรายด้าน  
ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี  
ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ  
ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวม  
ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันเฉพาะด้านบุคลิกภาพอย่างมีนัยสำคัญ  
ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดใหญ่  
มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ  
มากกว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ  
ไม่มีความแตกต่างกัน

#### อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

1. การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา  
อำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย

จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การเป็นครู และขนาดของโรงเรียน ที่ปฏิบัติการสอน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับครู เป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา พัฒนา และแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น และบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่มุ่งหวังให้เยาวชนเป็นพลเมืองดีของชาติ ศึกษานิเทศก์ควรมีความรู้ทางวิชาการเป็นอย่างดี และมีบุคลิกภาพดี เป็นที่น่าเชื่อถือของครู เมื่อครูพบเห็นหรือขอคำแนะนำ ย่อมทำให้ครูเกิดความศรัทธาต่อวิชาชีพของตน อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาทางด้านวิชาชีพให้ปรากฏ นอกจากนี้ที่กล่าว ศึกษานิเทศก์ยังต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นนักวางแผนและนักประสานงานที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ธวัช ทองแสน (2535 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ และผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 9 พบว่า ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรจะเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ มีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาครูและพัฒนาการเรียนการสอน

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้จะมีสาเหตุมาจากศึกษานิเทศก์ต้องปฏิบัติงานร่วมกับครู เพื่อสนับสนุน ช่วยเหลือ แนะนำครูในการแก้ปัญหาและพัฒนางานวิชาการของครูให้มีประสิทธิภาพ บุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์มีส่วนสำคัญต่อการปฏิบัติงานในเทศ ศึกษานิเทศก์ที่มีบุคลิกภาพดี ย่อมทำให้ครูหรือผู้พบเห็นเกิดความรู้สึกศรัทธา เชื่อถือ บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจน ถ้าครูเกิดความศรัทธาเชื่อถือแล้ว การให้ความร่วมมือของครูจะสูงขึ้นโดยมีต่ออาศัยศิลปะในการพูดหวานล่อมใจ ๆ ชักจูงให้เกิดความศรัทธา เชื่อถืออีก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อรชุน ลิ่มเสวีตระกูล (2535 : 156 - 157) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ศึกษานิเทศก์ควรเป็นผู้มีความรอบรู้ มีความเสียสละ มีความขยันหมั่นเพียร มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีคุณธรรมจริยธรรม มีบุคลิกภาพที่ดี และเป็นแบบอย่างที่ดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่า ด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะข้อที่เกี่ยวกับการมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงานเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่น ๆ ทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากครูที่ประสบปัญหาทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน การขอคำปรึกษา คำแนะนำ เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนางานในหน้าที่ให้ดีขึ้น ถ้าศึกษานิเทศก์ปิดบังอำพรางความรู้ของตนเนื่องจากความกลัวหน้าทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษา ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงานในอาชีพของตน อาจทำให้คำปรึกษา คำแนะนำแก่ครูไม่ตรงกับข้อเท็จจริงย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อหน้าที่ของครู ซึ่งจะส่งผลไปถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 327 - 329) ที่ได้สรุปจากการศึกษาวิจัยทางการนิเทศการศึกษาว่า ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องมีคุณลักษณะในด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นคนตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความตั้งใจจริงในการทำงานและยังสอดคล้องกับการวิจัยของ วีระชาติ นักสอน (วโรรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2535 : 2 ; อ้างอิงมาจาก วีระชาติ นักสอน. 2523) ที่ได้กล่าวว่า ในด้านความรับผิดชอบ ศึกษานิเทศก์ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นคนตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความตั้งใจจริงในการทำงาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านวิชาการ พบว่า คุณลักษณะข้อที่เกี่ยวกับการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่น ๆ ทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจาก ครูมีความต้องการความชัดเจนในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ มีการกำหนดแนวทางของงานอย่างชัดเจน เพื่อครูผู้รับการนิเทศจะได้เตรียมการได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับระยะเวลาที่ปฏิบัติ การสื่อความหมายจะต้องชัดเจน ตรงตามความต้องการของครู ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ กริโน (Gwynn. 1961 : 27 - 33) ที่ได้กล่าวว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีลักษณะมีความเข้าใจเด็กและครู มีมนุษยสัมพันธ์เพื่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรู้เชี่ยวชาญในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน มีความรู้เชี่ยวชาญในวิธีสอนต่าง ๆ และมีศิลปะในการถ่ายทอดดี เป็นผู้ประสานงานดี มีความรู้ในทางการวัดผลและประเมินผล การศึกษา รู้จักส่งเสริมหรือสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้อื่นทำงาน มีความเป็นกันเองกับผู้เกี่ยวข้อง และมีความรู้ในการวางแผน การปรับปรุงหลักสูตร การวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน

เป็นอย่างดี และต้องมีความคุ้นเคยกับระบบการบริหารโรงเรียน กับครู นักเรียนและประชาชนในท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านวิชาชีพ พบว่า คุณลักษณะข้อที่เกี่ยวกับมีจรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อยู่ในระดับมากกว่าข้ออื่น ๆ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากศึกษานิเทศก์เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ครูเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางด้านวิชาการ และสนับสนุนให้ครูเกิดการพัฒนาทางด้านวิชาชีพ ถ้าศึกษานิเทศก์ให้ข้อเสนอแนะแก่ครูไม่ตรงตามข้อเท็จจริงย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อการจัดการศึกษาให้กับนักเรียน ครูจึงมีความคาดหวังว่าเมื่อเกิดปัญหาหรือมีความต้องการในการจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาเขาจะต้องได้รับความช่วยเหลือ คำแนะนำอย่างชัดเจนถูกต้องตามแนวทางที่เหมาะสมจากศึกษานิเทศก์ที่มีหน้าที่โดยตรงจึงจะช่วยให้ความมุ่งหวังสัมฤทธิ์ผลตามที่ครูคาดหวังไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วีระชาติ นักสอน (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2535 : 2 ; อ้างอิงมาจาก วีระชาติ นักสอน, 2523) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์จังหวัด ในความคิดเห็นของครูใหญ่และครูผู้สอน ในเขตการศึกษา 8 พบว่า ศึกษานิเทศก์ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นคนตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความตั้งใจจริงในการทำงาน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ปรากฏผลดังนี้

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงย่อมได้รับการเรียนรู้ทางวิชาการและเทคนิควิธีสอนมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สมชัย พุกผาสุข (2527 : 146) ที่ได้ศึกษาผลการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่า ครูที่มีวุฒิสองมีความรู้จากสิ่งที่ได้ศึกษามาก และมีความคาดหวังว่า ศึกษานิเทศก์จะปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างดี สำหรับครูที่มีวุฒิหนึ่งมีความคาดหวังไม่สูงเท่ากับครูที่มีวุฒิสอง จึงเป็นผลทำให้ครูมีทัศนะต่างกัน และยังสอดคล้องกับแนวคิด

ของ สุชาติ ฅ นองคาย (2529 : 19) ที่กล่าวไว้ว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้คนมีประสิทธิภาพและสมรรถภาพในการปรับตัว สามารถเอาชนะสิ่งแวดล้อมได้ บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูงย่อมมีสติปัญญาในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล มีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้ถูกต้องมากกว่าผู้มีการศึกษาต่ำ

ดังนั้น วุฒิการศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดความคิดเห็นของครูแตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูน้อยกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นโยบายในการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ครูโดยการจัดอบรม สัมมนาทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่ยึดเรื่องประสบการณ์เป็นเกณฑ์ในการเข้าอบรม หรือสัมมนาทางวิชาการ จึงทำให้ครูที่ปฏิบัติการสอนมานานกับปัจจุบัน มีวิสัยทัศน์ที่ใกล้เคียงกันได้รับประสบการณ์ด้านการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาในปัจจุบันในลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนั้น ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ จึงไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน

2.3 ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อปี พ.ศ. 2528 การกำหนดตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอเพิ่มขึ้น ทำให้ศึกษานิเทศก์อำเภอสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้มากขึ้น ประกอบกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในขั้นต่ำในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ โดยให้ออกนิเทศโรงเรียนสามวันในหนึ่งสัปดาห์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 27 - 29) ศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ จึงมีโอกาสดำเนินการพบปะกับครูทุกโรงเรียนมากขึ้น ครูทั้ง 3 ขนาด-โรงเรียน จึงได้รับการนิเทศ การแนะนำ ช่วยเหลือหรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนจากศึกษานิเทศก์เท่าเทียมกัน ส่งผลให้ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

### ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อบุคคลและหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. ควรจะนำคุณลักษณะเหล่านี้โดยเฉพาะด้านบุคลิกภาพไปจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมให้แก่ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน อันจะเป็นแนวทางให้ศึกษานิเทศก์นำไปปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของครู
2. ควรปรับปรุงแนวทางในการพิจารณาคัดเลือกบุคคล เพื่อนำมาดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยมุ่งเน้นการพิจารณาบุคลิกภาพมากขึ้น
3. ควรจัดให้มีการประชุม อบรม หรือสัมมนาว่าด้วยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์โดยตรงแก่ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับศึกษานิเทศก์ได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรทำการวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้ ในจังหวัดสุพรรณบุรีต่อไป โดยเปลี่ยนแปลงตัวแปรต้นให้ครอบคลุมกับปัญหามากยิ่งขึ้น เช่น สอบถามหัวหน้าหมวดวิชา สอบถามผู้บริหาร-โรงเรียน เป็นต้น
2. น่าจะทำการวิจัยเกี่ยวกับศึกษานิเทศก์ ในจังหวัดสุพรรณบุรีต่อไป แต่อาจเปลี่ยนเป็นเรื่องอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับเรื่องเดิม เช่น เรื่องบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นต้น
3. เห็นสมควรปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

## บรรณานุกรม

ก่อ สวัสดิพานิชย์. วัยรุ่นและการปรับปรุงบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2519.

กมล ตีรกุล. "การนิเทศการศึกษา," ใน คู่มือครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา.

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2514.

กิตติมา ปรีดีติลล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหาร

การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

อัสส้านา.

กรมสามัญ, หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 7. "รายงานวิจัยเรื่องเจตคติของครูที่มีต่อ  
ศึกษานิเทศก์," หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. พิษณุโลก,  
2531.

เกรียงศักดิ์ ฤทธิ์รงค์. "คุณสมบัติของผู้เฝ้าทางการศึกษาที่พึงประสงค์ในทัศนะของครูโรงเรียน  
ประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร," วารสารการศึกษา กทม. 8(7) : 26 ;  
เมษายน 2527.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ  
การประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2526.

\_\_\_\_\_. ระเบียบและแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์  
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533.

จอร์ท ชินท์. บุคลิกภาพความเป็นผู้นำ. เรียบเรียงโดย นพดล เวชสวัสดิ์ กรุงเทพฯ :  
บริษัท ซี เอ็ด ยูเคชั่น จำกัด, 2534.

ชาลี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. ชลบุรี : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2520.

ชาลี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2521.

ชาลี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อมรการพิมพ์, 2523.

\_\_\_\_\_. "การนิเทศการศึกษา," ใน การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. โรงพิมพ์โรงเรียนสตรีเติศึกษา, 2525.

ชาญชัย อาจิณสมาจาร. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, ม.ป.ป.

\_\_\_\_\_. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2525.

ธนา โกมลภิส. มนุษยสัมพันธ์ในองค์การ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เศ, 2527.

ธรรมรส โชติคุณุชร. มนุษยสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.

ธวัช ทองแสน. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด  
ในทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน  
การประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 9. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

นิพนธ์ กิณวงศ์. หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา.  
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เศ, 2526.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารศึกษา. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์, 2527

\_\_\_\_\_. "หลักการนิเทศการศึกษา," วารสารการศึกษา กทม. 15(6) : 15 ; มีนาคม  
2535.

บุญชม ศรีสะอาด. รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียนกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท  
กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.  
อัดสำเนา.

บุญมา กัมปนาทพงษ์. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ.  
ปริญญาโท กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,  
2532. อัดสำเนา.

ปรีชา ทัพพรหมเจริญ. ความคิดเห็นของครูพลศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อ  
การนิเทศพลศึกษาของศึกษานิเทศก์พลศึกษา เขตการศึกษา 6. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ปรีชา นิพนธ์พิทยา. "ศึกษานิเทศก์กับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สปช.," ประชาศึกษา.  
42(5) : 13 ; กุมภาพันธ์ 2535.

\_\_\_\_\_. มิติใหม่ : การนิเทศการศึกษากับการพัฒนา. กรุงเทพฯ : อีรพงษ์การพิมพ์,  
2537.

พนัส พันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.

พรทิพย์ ไวยโกศา. บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของ  
ครูประจำการและผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.  
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

ภิญญ์ สารธร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2519.

\_\_\_\_\_. บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ค.ส.การพิมพ์, 2523.

\_\_\_\_\_. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดุสิตภราดาหลวง, 2526.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ :  
อักษรเจริญทัศน์, 2525.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.  
กรุงเทพฯ : บริษัท ศึกษาภัณฑ์ จำกัด, 2531.

\_\_\_\_\_. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริม  
วิชาการ, 2536.

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. "กว่าจะได้เป็นศึกษานิเทศก์," วารสารการศึกษา กทม. 15(8) :  
2 ; พฤษภาคม 2535.

\_\_\_\_\_. "ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์กับการนิเทศการศึกษา," วารสารการศึกษา กทม.  
15(11) : 10 ; สิงหาคม 2535.

วิจิตร อีระกุล วรุตบางกูร, ภาณุจนา ศรีกาฬสินธุ์ และสุพิชญา อีระกุล. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิษณุ, 2519.

\_\_\_\_\_. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. สมุทรปราการ : ขนิษฐาการพิมพ์, 2524.

วิจิตร อนวัชพันธ์. การสำรวจคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญ. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

วินัย เกษมเศรษฐ์. "บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์," ใน ประมวลบทความการนิเทศการศึกษาปี 2521. หน่วยงานศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2521.

\_\_\_\_\_. ประมวลบทความทางการศึกษาสำหรับผู้บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม : พระปฐมการพิมพ์, 2523.

วิบูลย์ ประเสริฐศรี. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อำเภอในทรรศนะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาเชียงใหม่. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2535. อัดสำเนา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533. กระทรวงศึกษาธิการ, 2533.

ศักดิ์ชัย นิรุทธิ. ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2529.

สังัด อุทรานนท์. การนิเทศการศึกษา : หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530.

สนอง เครือมาก. คู่มือสอบ ผอ.ปจ., ผช.ผอ.ปจ., ทน.ปอ., ผช.ทน.ปอ./ก., อาจารย์ใหญ่, ครูใหญ่ ปฏิบัติการ สปจ., สปอ./ก., โรงเรียน. นครสวรรค์ : เรียงนดี, 2536.

สมเกียรติ เจริญนิม. ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณสมบัติและ  
ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กรมสามัญศึกษา  
ในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,  
 2532. อัดสำเนา.

สมชัย พุกผาสุข. ผลการปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู  
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :  
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

สมาคมศึกษานิเทศก์. คู่มือการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2525.

สันต์ ธรรมบำรุง. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทรวรุณีการพิมพ์ จำกัด, 2521.

กรมสามัญศึกษา, กรม. บันทึกการนิเทศการศึกษา 2518. กรมสามัญศึกษา, 2518.

\_\_\_\_\_. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519.  
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2519.

\_\_\_\_\_. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. กรุงเทพฯ : เอราวัณการพิมพ์,  
 2520.

สาย ภาณุรัตน์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครูสภา, 2517.

สายหยุด จำปาทอง. งานนิเทศการศึกษา. ม.ป.ท. , 2514.

สาโรช สีนวล. การศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในเขต  
การศึกษา 3. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
 สงขลา, 2534. อัดสำเนา.

เสถียร เหลืองอร่าม. มนุษย์สัมพันธ์ในองค์การ. กรุงเทพฯ : วัชรินทร์การพิมพ์, 2525.

สุจินต์ ดันเจริญ. คุณลักษณะ บทบาทและงานของศึกษานิเทศก์ตามทัศนะของครูสังกัดองค์การ  
บริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย  
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

- สุชาติ ฌ หนองคาย. รายงานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกตั้งของครูมัธยมในเขตจังหวัดหนองคาย. หนองคาย : อบรมครูมัธยมหมวดสังคมศึกษาจังหวัดหนองคาย, 2529.
- สุภากร ราชากรกิจ. เอกสารทางวิชาการ หลักสูตรและการสอนระดับประถม. กรุงเทพฯ : แผนกวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- โสภณ รอดทอง. ปัญหาในการบริหารงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญประจำจังหวัด. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- เสนาะ ตีเยาว์. การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2516.
- หน่วยศึกษานิเทศก์, สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. "ศึกษานิเทศก์ในปัจจุบัน," ประชาศึกษา. 39(3) : 25 ; สิงหาคม 2532.
- หน่วยศึกษานิเทศก์, สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. ระเบียบและแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี, 2535.
- อรุณ ลิมเสวีตระกูล. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์อำเภอในทัศนะของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สบจ.สงขลา. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2535. อัดสำเนา.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : องค์การพิมพ์, 2527.
- Adams, Harold P. and Frank G. Dickey. Basic Principle of Supervision. New York : American Book Company, 1953.
- Briggs, Thomas H. and Joseph Justman. Improving Instruction Through Supervision. New York : McMillan, 1952.

- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed. New York : McGraw Book Co., 1973.
- Guss, Carolyn. "How is Supervision Perceived," in Supervision : Emerging Profession. Washington D.C. : ASCA, 1973.
- Gwynn, John Minor. Theory and Practice of Supervision. New York : Dodd, 1961.
- Hicks, Hanne John. Educational Supervision in Principle and Practice. New York : Ronald Press, 1960.
- Harris, Ben M. Supervisory Behavior in Education. 2nd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall Inc., 1975.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," in Journal of Educational and Psychological Measurement. 30(30) : 607 - 610 ; 1970.
- Lonsdale, Bernard J. Supervision Principles and Methods. New York : Woman's Press, 1967.
- \_\_\_\_\_. Supervision Principle and Methods. New York : Woman's Press, 1976.
- Lucio, William H. and John D. McNeil. Supervision : A Synthesis Thought and Action. New York : McGraw-Hill Book Company, 1962.
- Neagley, Ross L. and Dean N. Evans. Handbook for Effective Supervision of Instruction. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1970.
- Spears, Harold. Improving the Supervision of Instruction. New York : Prentice-Hall, 1953.

Storner, Jame A.F. Management. Englewood Cliffs, New Jersey :  
Prentice-Hall, Inc., 1982.

Wiles, Kimball. Supervision for Better School. 4th ed. Englewood  
Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1967.

Wiles, Kimball and John T. Lovell. Supervision for Better School.  
New Jersey : Prentice-Hall, 1975.

ภาคผนวก

### รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร วรุตบางกูร อาจารย์ประจำภาควิชาบริหาร  
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. นายประยัด ทรงคุณ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
3. นายมณูญ วีรวงศ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา  
จังหวัดสุพรรณบุรี
4. นายวิจารณ์ ดานวงศ์ หัวหน้าฝ่ายพัฒนางานวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์  
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี
5. นายจิรศักดิ์ ศรีประเสริฐ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา  
อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
6. นางสาววิมล อิงคะประดิษฐ์ ศึกษาานิเทศก์ 6 สำนักงานการประถมศึกษา  
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

## รายชื่อโรงเรียนที่ต้องการเก็บข้อมูล

### สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

1. โรงเรียนวัดสารภี
2. โรงเรียนบ้านบางกุ้ง
3. โรงเรียนบ้านหนองขาม
4. โรงเรียนสุพรรณภูมิ

### สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอดอนเจดีย์

1. โรงเรียนวัดชีธาราม
2. โรงเรียนบ้านหนองผ่าย
3. โรงเรียนวัดวิญญาวารี
4. โรงเรียนวัดสระดำน
5. โรงเรียนดอนเจดีย์

### สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด่านช้าง

1. โรงเรียนบ้านหนองยายเงิน
2. โรงเรียนบ้านทับกระดาศ
3. โรงเรียนบ้านสระบัวเก่า
4. โรงเรียนนิคมสร้างตนเองกระเสียว 2
5. โรงเรียนด่านช้าง

### สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเดิมบางนางบวช

1. โรงเรียนบ้านปากดง
2. โรงเรียนวัดหัวเขา
3. โรงเรียนวัดน้ำพุ
4. โรงเรียนวัดท่าช้าง

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางปลาเ้า

1. โรงเรียนวัดบ้านด่าน
2. โรงเรียนวัดดาว
3. โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 2
4. โรงเรียนวัดอองครักษ์

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอศรีประจันต์

1. โรงเรียนวัดเกรพหลาย
2. โรงเรียนวัดบ้านกร่าง
3. โรงเรียนวัดเกาะ
4. โรงเรียนวัดโพธิ์นฤมิตร

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสองพี่น้อง

1. โรงเรียนวัดรางกร่าง
2. โรงเรียนวัดสำเภาทอง
3. โรงเรียนบ้านหนองกระดี่
4. โรงเรียนวัดศรีเฉลิมเขต
5. โรงเรียนบ้านหัววัง

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสามชูก

1. โรงเรียนวัดโพธิ์สุวรรณ
2. โรงเรียนวัดท่ามะกรูด
3. โรงเรียนวัดหนองสะเตา
4. โรงเรียนวัดหนองไผ่
5. โรงเรียนสมเด็จพระวันรัต

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุ้มทอง

1. โรงเรียนบ้านปากควั่ว
2. โรงเรียนวัดดอนสุโข
3. โรงเรียนวัดคลองตัน
4. โรงเรียนวัดเขาพระ
5. โรงเรียนวัดโคกคาราม

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหญ้าไซ

1. โรงเรียนบ้านบ่อหว้า
2. โรงเรียนบ้านหนองห้าง
3. โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม
4. โรงเรียนวัดลำพันทอง
5. โรงเรียนบ้านสระเตย

ตาราง 25 แสดงค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามแต่ละข้อ

| ข้อคำถามข้อที่ | ค่าที (t - test) |
|----------------|------------------|
| 1              | 3.90             |
| 2              | 5.24             |
| 3              | 3.26             |
| 4              | 3.80             |
| 5              | 4.79             |
| 6              | 0.69 ?           |
| 7              | 5.98             |
| 8              | 5.71             |
| 9              | 7.37             |
| 10             | 4.27             |
| 11             | 6.06             |
| 12             | 4.48             |
| 13             | 3.39             |
| 14             | 4.86             |
| 15             | 3.39             |
| 16             | 5.30             |
| 17             | 1.31 ?           |
| 18             | 1.47 ?           |
| 19             | 2.32             |
| 20             | 2.64             |
| 21             | 4.03             |
| 22             | 6.69             |

ตาราง 25 (ต่อ)

| ข้อคำถามข้อที่ | ค่าที (t - test) |
|----------------|------------------|
| 23             | 6.43             |
| 24             | 4.04             |
| 25             | 4.17             |
| 26             | 7.80             |
| 27             | 8.89             |
| 28             | 5.87             |
| 29             | 6.43             |
| 30             | 6.14             |
| 31             | 7.42             |
| 32             | 9.54             |
| 33             | 5.25             |
| 34             | 5.53             |
| 35             | 6.96             |
| 36             | 3.44             |
| 37             | 4.78             |
| 38             | 3.13             |
| 39             | 6.24             |
| 40             | 6.78             |
| 41             | 7.07             |
| 42             | 6.65             |
| 43             | 7.60             |
| 44             | 6.69             |

ตาราง 25 (ต่อ)

| ข้อคำถามข้อที่ | ค่าที (t - test) |
|----------------|------------------|
| 45             | 5.17             |
| 46             | 5.98             |
| 47             | 3.99             |
| 48             | 4.91             |
| 49             | 5.37             |
| 50             | 5.38             |
| 51             | 5.62             |
| 52             | 8.29             |
| 53             | 8.84             |
| 54             | 7.11             |
| 55             | 9.26             |

หมายเหตุ ข้อที่มีเครื่องหมายคำถาม (?) เป็นข้อคำถามที่ผู้วิจัยนำใบปรับปรุงเพื่อให้  
 ค่าอำนาจจำแนกสูงขึ้น ส่วนข้อคำถามอื่นเป็นข้อที่ใช้ได้ เนื่องจากมีค่าอำนาจจำแนก  
 สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

## สำเนา

บว.61

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ  
 แบบขออนุมัติชื่อเรื่อง ขอแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการทำงานปริญญานิพนธ์  
 และขออนุมัติดำเนินการทำงานปริญญานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

-----

ชื่อนิสิต (นาย, นางสาว, นางสาว) รัตนา พงษ์พันธุ์งาม รหัส 361995073

หลักสูตร ☒ ปริญญาโท ☐ ปริญญาตรี สาขา/วิชาเอก การบริหารการศึกษา

1. การขออนุมัติชื่อเรื่อง และขอแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการทำงานปริญญานิพนธ์

ข้าพเจ้าขออนุมัติทำงานปริญญานิพนธ์ชื่อเรื่องต่อไปนี้

ชื่อเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของครู  
 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี

DESIRABLE CHARACTERISTICS OF DISTRICT PRIMARY EDUCATION  
 SUPERVISOR AS PERCEIVED BY TEACHERS UNDER THE OFFICE OF  
 DISTRICT PRIMARY EDUCATION IN CHANGWAT SUPHAN BURI

ข้าพเจ้าขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการทำงานปริญญานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

ประธาน ดร.ประสพ แสนคำเครือ วุฒิ Ed.D. (☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ)  
 กรรมการ ผศ.ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร วุฒิ ค.ม. (☒ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ)  
 กรรมการ..... วุฒิ..... (☐ อาจารย์ประจำ ☐ อาจารย์พิเศษ)

ทั้งนี้อาจารย์ผู้มีชื่อดังกล่าวข้างต้น ยินยอมรับเป็นกรรมการฯ และให้ความเห็นชอบในการเสนอเค้าโครงปฏิญานิพนธ์ เพื่อให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพิจารณาด้วยแล้ว

|            |               |                        |
|------------|---------------|------------------------|
| รัตนา      | พงษ์พันธุ์งาม | ลงชื่อนิสิต            |
| ประสพ      | แสนคำเครือ    | ผู้รับเสนอเป็นประธานฯ  |
| ลัดดาวัลย์ | เกษมเนตร      | ผู้รับเสนอเป็นกรรมการฯ |
| .....      |               | ผู้รับเสนอเป็นกรรมการฯ |
| สังวาลย์   | คล้ายกระแสน   | อาจารย์ที่ปรึกษา       |
| จงใจ       | แสงพันธุ์     | หัวหน้าภาควิชา         |

## 2. ความเห็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

นิสิตผู้นี้ได้เสนอแบบ บว.61 พร้อมเค้าโครงปฏิญานิพนธ์ จำนวน 6 ฉบับ เมื่อวันที่ 14 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 และเห็นสมควรให้จัดประชุมเพื่อพิจารณาในวันที่ 23 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2537 (9.00 น.)

สุพีพรรณ พัฒนาพานิชย์ เลขานุการคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

### ก. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ครั้งที่ 1

- (1) ชื่อเรื่อง ☐ เห็นชอบแล้ว ☒ ควรปรับปรุง โดยให้เปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง
- (2) คณะกรรมการฯ ☒ เห็นชอบแล้ว ☐ ควรเปลี่ยน.....  
.....
- (3) เค้าโครงปฏิญานิพนธ์ ☐ ไม่มีข้อเสนอแนะ ☒ มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุง ดังนี้  
ให้แก้ไขตามรายงานการประชุมดังแนบ

## ผลการประชุม

- ☐ เห็นชอบแล้ว สมควรเสนอบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติดำเนินการทำปฏิญานิพนธ์ได้
- ☒ ำให้แก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วจึงเสนอบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติดำเนินการทำปฏิญานิพนธ์ได้
- ☐ ำให้เสนอเค้าโครงฯ เข้าพิจารณาเป็นครั้งที่ 2 ในวันที่....เดือน.....พ.ศ.....
- ☐ .....

## สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

## ข. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ครั้งที่ 2

- (1) ชื่อเรื่อง ☐ เห็นชอบแล้ว ☐ ควรปรับปรุง.....
- .....
- (2) คณะกรรมการฯ ☐ เห็นชอบแล้ว ☐ ควรเปลี่ยน.....
- .....
- (3) เค้าโครงปฏิญานิพนธ์ ☐ ไม่มีข้อเสนอแนะ ☐ มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุง  
ดังนี้
- .....
- .....
- .....

## ผลการประชุม

- ☐ เห็นชอบแล้ว สมควรเสนอบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติดำเนินการทำปฏิญานิพนธ์ได้
- ☐ ำให้แก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วจึงเสนอบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติดำเนินการทำปฏิญานิพนธ์ได้
- ☐ ำให้เสนอเค้าโครงฯ เข้าพิจารณาเป็นครั้งที่ 3 ในวันที่....เดือน.....พ.ศ.....
- ☐ .....

..... ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

3. การดำเนินการของผู้เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญาณพนธ์ ได้ดำเนินการตรวจสอบการแก้ไขเค้าโครงฯ ให้เป็นไปตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

ประสพ      แสнцаครือ      ประธาน  
ลัดดาวัลย์    เกษมเนตร      กรรมการ  
วันที่ 5 เดือน มกราคม พ.ศ. 2538

4. การขออนุมัติดำเนินการทำปฏิญาณพนธ์

คณะกรรมการฯ ขอเสนอแบบขออนุมัติชื่อเรื่อง ขอแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมปฏิญาณพนธ์ และขออนุมัติดำเนินการทำปฏิญาณพนธ์ของ (นาย, นางสาว) รัตนา พงษ์พันธุ์งาม หลักสูตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขา/วิชาเอก การบริหารการศึกษา พร้อมทั้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ และได้แนบเค้าโครงปฏิญาณพนธ์ฉบับที่แก้ไขถูกต้อง ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการฯ แล้ว รวม 2 ชุด แก่มหาวิทยาลัย เพื่อพิจารณาอนุมัติ ให้ดำเนินการทำปฏิญาณพนธ์ได้ต่อไป

สุพิพรรณ      พัฒนพานิชย์      เลขานุการคณะกรรมการบริหารหลักสูตร  
วันที่ 5 เดือน มกราคม พ.ศ. 2538

5. ผลการพิจารณาของบัณฑิตวิทยาลัย

- ☒ อนุมัติชื่อเรื่อง และคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญาณพนธ์
- ☒ อนุมัติให้ดำเนินการทำปฏิญาณพนธ์ได้

.....  
.....

ลงชื่อ ศิริฎภา พูลสุวรรณ  
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
วันที่ 9 เดือน มกราคม พ.ศ. 2538

ที่ ทม 1007/1127

สำเนา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 กุมภาพันธ์ 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

บัณฑิตวิทยาลัยขอรับรองว่า นางสาวรัตนา พงษ์พันธุ์งาม เป็นนิสิตระดับปริญญาโท  
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ  
วิทยานิพนธ์ เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของครู สังกัด  
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.ประสพ

แสนคำเครือ

ประธาน

ผศ.ลัดดาวัลย์

เกษมเนตร

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความ  
ร่วมมือจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยให้ครูผู้สอนตอบ  
แบบสอบถามในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2538 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ  
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริยุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119

สำเนา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร  
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 กุมภาพันธ์ 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ครู-อาจารย์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามฯ จำนวน ..... ชุด

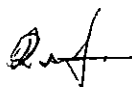
2. ขอบบรรจุแบบสอบถามคืน จำนวน 1 ชุด

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวรัตนา พงษ์พันธุ์งาม ศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหญ้าไซ อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันกำลังศึกษานหลักสูตรปริญญาโท สาขา/วิชาเอก การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ขณะนี้ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอในจังหวัดสุพรรณบุรี และมีความประสงค์ที่จะต้องนำข้อมูลจากแบบสอบถามไปสนับสนุนการวิจัยและอภิปรายผล

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ช่วยดำเนินการให้ข้าราชการครูสายปฏิบัติการสอนในสังกัดของท่านได้ตอบข้อความถามแบบสอบถามเพื่อการวิจัยที่ส่งมาพร้อมกับหนังสือฉบับนี้ เมื่อเสร็จขอความกรุณาท่านเก็บรวบรวมส่งคืนไปยังสำนักงานการประถมศึกษาที่ท่านสังกัดด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และดำเนินการด่วน

ขอแสดงความนับถือ



(นางสาวรัตนา พงษ์พันธุ์งาม)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 21

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

เรื่อง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดของครู  
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัย

นางสาวรัตนา พงษ์พันธุ์งาม

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดร.ประสพ แสนคำเครือ ประธานกรรมการ

ผศ.ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร กรรมการ

## คำชี้แจงเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวรัตน พงษ์พันธุ์งาม ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ระดับ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหญ้าไซ อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ปัจจุบันกำลังศึกษาในหลักสูตรปริญญาโท สาขา/วิชาเอก การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ขณะนี้ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี มีความประสงค์ที่จะทราบความคิดเห็นของท่านที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งนี้เพื่อจะนำคำตอบที่ได้จากท่านไปใช้ประโยชน์ในการเสนอแนะผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อการปรับปรุงให้เหมาะสมมากขึ้น ตลอดจนพัฒนาการปฏิบัติงานร่วมกับครูให้ดียิ่งขึ้น คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการปฏิบัติงานของท่านหรือผู้ใดทั้งสิ้น ผู้วิจัยจะสงวนคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ

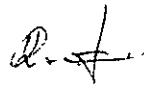
แบบสอบถามฉบับนี้จะแบ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อความถามที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ ใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านร่างกาย วาจา หรือ กิริยาท่าทาง ได้แก่ ลักษณะท่าทาง การพูด การแต่งกาย กิริยามารยาท การรู้จักวางตน การสมาคม การควบคุมอารมณ์และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. ด้านวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกกว่าเป็นผู้มีความรู้ ประสบการณ์ สามารถในการนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ วุฒิการศึกษา การฝึกอบรม ประสบการณ์ทางการเรียนรู้วิชาเอก

3. ด้านวิชาชีพ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการที่จะทำการปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายในวิชาชีพ ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติงาน การวางแผน การประสานงาน และการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์

โดยมีข้อคำถามรวม 55 ข้อ ขอความกรุณาได้ตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ



(นางสาวรัตนา พงษ์พิทักษ์งาม)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 21

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

## ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน [ ] หน้าข้อความที่ตรงกับตัวท่านดังนี้

วุฒิการศึกษา

- [ ] ต่ำกว่าปริญญาตรี  
[ ] ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

ประสบการณ์ในการเป็นข้าราชการครู

- [ ] ต่ำกว่า 10 ปี  
[ ] ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ขนาดของโรงเรียนที่ครูปฏิบัติการสอน

- [ ] โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน  
[ ] โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121 - 300 คน  
[ ] โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

ข้อความต่อไปนี้เป็นคำถามถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน  
การประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน กรุณาอ่านข้อความและเลือก  
กาเครื่องหมาย / ลงในช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียวในแต่ละข้อให้ตรงกับความคิดเห็นที่แท้จริง  
ของท่าน คือ

- |                                                    |         |                  |
|----------------------------------------------------|---------|------------------|
| ถ้าคุณลักษณะนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด  | ให้กา / | ในช่องมากที่สุด  |
| ถ้าคุณลักษณะนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก        | ให้กา / | ในช่องมาก        |
| ถ้าคุณลักษณะนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านปานกลาง    | ให้กา / | ในช่องปานกลาง    |
| ถ้าคุณลักษณะนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อย       | ให้กา / | ในช่องน้อย       |
| ถ้าคุณลักษณะนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อยที่สุด | ให้กา / | ในช่องน้อยที่สุด |

| ข้อที่               | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์<br>สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี | ระดับความคิดเห็น |       |             |       |                |
|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|                      |                                                                                                  | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|                      |                                                                                                  | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| <b>ด้านบุคลิกภาพ</b> |                                                                                                  |                  |       |             |       |                |
| 1.                   | เชื่อมั่นในตนเองอย่างมีเหตุผล .....                                                              | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 2.                   | มีความยืดหยุ่นและสามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้ .....                                      | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 3.                   | มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่การงาน .....                                                      | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 4.                   | มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และหน้าที่<br>การงาน .....                                      | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 5.                   | สามารถใช้ปฏิภาณไหวพริบแก้ปัญหาได้อย่างเฉลียวฉลาด .....                                           | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 6.                   | เป็นคนประหยัด .....                                                                              | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 7.                   | มีคุณธรรมอันเป็นตัวอย่างได้ .....                                                                | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 8.                   | มีความเสียสละช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความสุจริตใจ .....                                              | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 9.                   | มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้ากับคนได้ทุกระดับ .....                                               | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 10.                  | มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ .....                                                                 | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 11.                  | อารมณ์ดี และควบคุมอารมณ์ได้ .....                                                                | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 12.                  | แต่งกายสุภาพเรียบร้อยถูกกาลเทศะ .....                                                            | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 13.                  | มีมารยาทดี อ่อนน้อมเหมาะสมกับสถานการณ์ .....                                                     | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 14.                  | เป็นผู้มองเห็นการณ์ไกล (Vision) .....                                                            | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 15.                  | เป็นผู้มีความอดุสาหะ พยายามและรักความก้าวหน้า .....                                              | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 16.                  | สามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลได้ทุกระดับ .....                                                     | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 17.                  | ใช้อำนาจที่มีอยู่ในการทำงานกับครู .....                                                          | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |

| ข้อที่             | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์<br>สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี | ระดับความคิดเห็น |       |             |       |                |
|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|                    |                                                                                                  | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|                    |                                                                                                  | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| 18.                | มีลักษณะเข้ม ชอบเป็นผู้ชนะ .....                                                                 | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 19.                | เข้าใจคนอื่นและวิธีการเปลี่ยนแปลงของโลก .....                                                    | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| <b>ด้านวิชาการ</b> |                                                                                                  |                  |       |             |       |                |
| 1.                 | สำเร็จการศึกษาอย่างน้อยปริญญาโท .....                                                            | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 2.                 | มีความรู้พื้นฐานด้านวิชาการศึกษาก่อนรับตำแหน่ง ...                                               | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 3.                 | มีความเป็นนักวิชาการที่ทันสมัย ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ                                            | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 4.                 | มีความรู้ในเรื่องหลักสูตรและวิธีสอนใหม่ ๆ อย่างลึกซึ้ง                                           | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 5.                 | มีความรู้ในการเขียนบทความหรือผลงานทางวิชาการ                                                     | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 6.                 | สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานของครูได้ .....                                                      | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 7.                 | ใช้ข้อมูลในการประเมินผลงานมาพัฒนางานอย่าง<br>ต่อเนื่องสม่ำเสมอ .....                             | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 8.                 | มีการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน .....                                                            | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 9.                 | มีความรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ .....                                                             | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 10.                | มองอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ในทางสร้างสรรค์ .....                                                      | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 11.                | มีความสามารถในการวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้ .....                                                    | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 12.                | สามารถนำเสนอความรู้แก่ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ                                               | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 13.                | มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถถ่ายทอดและ<br>สอนงานแก่ครูได้ .....                              | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |

| ข้อที่             | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์<br>สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี                  | ระดับความคิดเห็น |       |             |       |                |
|--------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|                    |                                                                                                                   | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|                    |                                                                                                                   | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| 14.                | รู้แหล่งแสวงหาความรู้ .....                                                                                       | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 15.                | สนใจเข้ารับการอบรมทางวิชาการ .....                                                                                | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 16.                | สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการศึกษาได้ .....                                                            | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 17.                | มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้ .....                                                                           | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 18.                | รู้จักส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นให้ผู้อื่นทำงาน .....                                                              | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| <b>ด้านวิชาชีพ</b> |                                                                                                                   |                  |       |             |       |                |
| 1.                 | มีประสบการณ์ในการนิเทศการศึกษามาก่อน .....                                                                        | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 2.                 | สามารถวางแผนการนิเทศการสอนแก่ครูได้ .....                                                                         | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 3.                 | สามารถนำความรู้ในกลุ่มวิชาชีพประสบการณ์ต่าง ๆ ไป<br>นิเทศครูได้ .....                                             | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 4.                 | สามารถนำนโยบาย แผนการศึกษาชาติและแผน<br>การศึกษาปัจจุบันไปประยุกต์ใช้กับงานนิเทศการศึกษาได้<br>อย่างเหมาะสม ..... | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 5.                 | สามารถนำความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันไปประยุกต์<br>ใช้ในการนิเทศได้ .....                                     | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 6.                 | สามารถนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการนิเทศ<br>การศึกษาได้ .....                                                  | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |

| ข้อที่ | คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์<br>สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ<br>ในจังหวัดสุพรรณบุรี          | ระดับความคิดเห็น |       |             |       |                |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|-------|-------------|-------|----------------|
|        |                                                                                                           | มาก<br>ที่สุด    | มาก   | ปาน<br>กลาง | น้อย  | น้อย<br>ที่สุด |
|        |                                                                                                           | 5                | 4     | 3           | 2     | 1              |
| 7.     | สามารถกำหนดแนวทางแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่าง<br>เหมาะสม .....                                                 | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 8.     | สามารถกระตุ้นให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ .....                                                            | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 9.     | เป็นผู้ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้ดี .....                                                    | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 10.    | มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร .....                                                                      | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 11.    | มีความสามารถในการสร้างทีมงานและร่วมทำงาน<br>เป็นทีมได้ .....                                              | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 12.    | มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ .....                                                                                | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 13.    | สามารถแนะนำวิธีการวัดผลและประเมินผลการศึกษาได้<br>หลายรูปแบบ .....                                        | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 14.    | สามารถจูงใจผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติงานสำเร็จ .....                                                            | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 15.    | สามารถตัดสินใจปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและ<br>เกิดประสิทธิผลต่องานนิเทศการศึกษา .....               | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 16.    | เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี .....                                                                             | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 17.    | ปฏิบัติงานตามระเบียบและแนวปฏิบัติงานของ<br>ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา<br>แห่งชาติ ..... | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |
| 18.    | นิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของครูได้ .....                                                            | .....            | ..... | .....       | ..... | .....          |

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดสุพรรณบุรี ใน 3 ด้านคือ

ด้านบุคลิกภาพ .....

.....

.....

.....

ด้านวิชาการ .....

.....

.....

.....

ด้านวิชาชีพ .....

.....

.....

.....

### ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวรัตน พงษ์พันธุ์งาม

เกิดวันที่ 24 มิถุนายน พุทธศักราช 2494

สถานที่เกิด อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 5 หมู่ 5 ตำบลหนองหญ้าไซ

อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ศึกษานิเทศก์ ระดับ 6

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหญ้าไซ

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองหญ้าไซ

อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

#### ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2504 ป.4 โรงเรียนบ้านหนองขาม

พ.ศ. 2507 ป.7 โรงเรียนเมืองสุพรรณบุรี

พ.ศ. 2510 มศ.3 โรงเรียนการช่างสตรีสุพรรณบุรี

พ.ศ. 2512 มศ.5 โรงเรียนการช่างสตรีสุพรรณบุรี

พ.ศ. 2515 บ.กศ.สูง วิทยาลัยครูธนบุรี

พ.ศ. 2524 ค.บ. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. 2538 กศ.ม. (วิชาเอกการบริหารการศึกษา)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร